

rudarski institut d.d. tuzla

Rudarska 72, 75000 Tuzla

ZAHTJEV ZA OBNOVU OKOLINSKE DOZVOLE

**ZA FARMACEUTSKU I HEMIJSKU INDUSTRIJU
„BOSNALIKE“ D.D. SARAJEVO**

Investitor:

„BOSNALIKE“ D.D.

SARAJEVO

UI. Jukićeva 53

71 000 SARAJEVO

Tuzla, april 2023.godine

UVOD

Zahtjev za obnovu integralne okolinske dozvole privrednom društvu „BOSNALIJEK“ d.d. Sarajevo za farmaceutsku i hemijsku industriju, a čiji osnovni proizvodni program čine lijekovi za upotrebu u humanoj medicini i dezinfekcijska sredstva, radi se u skladu sa članom 93. (Obnova okolinske dozvole), Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine F BiH“, broj 15/21), te članom 4. stav (1) i članom 6. stav (2) i (3) Uredbe kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolinsku dozvolu („Sl. novine F BiH“, broj 51/21).

Federalno ministarstvo okoliša i turizma je privrednom društvu „BOSNALIJEK“ d.d. Sarajevo zadnju obnovljenu integralnu okolinsku dozvolu za farmaceutsku i hemijsku industriju izdalo 04.05.2018.godine Rješenjem broj: UPI-05/2-23-11-46/18 SN.

U skladu sa članom 93., stav (1), Ministarstvo nadležno za izdavanje okolinske dozvole, u ovom slučaju Federalno ministarstvo okoliša i turizma, svakih pet godina vrši obnovu okolinske dozvole. U tom smislu je pokrenuta procedura za obnovu integralne okolinske dozvole privrednom društvu „BOSNALIJEK“ d.d. Sarajevo za farmaceutsku i hemijsku industriju.

U skladu sa članom 5. tačka 2) i 3) Uredbe, Zahtjev za obnovu okolinske dozvole izrađuje se na obrascu za izradu zahtjeva iz Priloga III. Uredbe, a koji čini sastavni dio Uredbe kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolinsku dozvolu („Sl. novine F BiH“, broj 51/21).

PRILOG III.**ZAHTJEV ZA OBNOVU OKOLINSKE DOZVOLE****A. PODACI O PODNOSIOCU ZAHTJEVA/OPERATERU****1. Osnovni podaci**

1.1. Naziv operatera	Bosnalijek , farmaceutska i hemijska industrija	
1.2. Pravni status	D.D (Dioničko društvo)	
1.3. Vrsta zahtjeva	Novi pogon ili postrojenje ¹	Ne
	Postojeći pogon ili postrojenje	Da
	Navesti značajnu izmjenu postojećih pogona i postrojenja/promjene u radu za pogone i postrojenja kojima je izdata okolišna dozvola ²	
	U periodu važenja okolinske dozvole došlo je do izgradnje novih pogona: pogon za proizvodnju tečnih i polučvrstih formi lijekova – TPFL 2 i novo postrojenje za tretman otpadnih voda, koji su navedeni kao pogon u fazi izgradnje i planirano novo postrojenje u prethodnoj okolinskoj dozvoli.	
	Prestanak aktivnosti	Ne
1.4. Vlasništvo nad privrednim subjektom	Dioničari prema listi vlasnika Registra vrijednosnih papira FBiH od 20.02.2019.godine	
1.5. Adresa sjedišta privrednog subjekta	Ulica Jukićeva 53, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina	
1.6. Poštanska adresa privrednog subjekta, ukoliko se razlikuje od prethodne	-	
1.6. Matični broj privrednog subjekta (ID broj, PDV broj)	Matični broj: 65-02-0050-11 ID broj: 4200598340009 PDV broj: 20059834009	
1.7. Šifra osnovne djelatnosti u skladu sa klasifikacijom djelatnosti	21.20. Proizvodnja farmaceutskih pripravaka	
1.8.SNAP kod (oznaka djelatnosti) ³	06 03 06	
1.9. NACE kod (oznaka djelatnosti) ⁴	C21.2- Manufacture of pharmaceutical preparations	

¹ Za novi pogon/postrojenje priložiti izvod iz planskog akta odnosnog područja sa ucrtanom legendom o namjeni površina šireg područja i namjenama površine predmetne lokacije.

² Ukoliko se radi o izmjeni u radu postojećih pogona i postrojenja, operater dostavlja podatke nadležnom organu na obrascu Priloga VI. Ukoliko nadležni organ utvrdi da je promjena identifikovana kao značajna, u roku od 30 dana od dana dobijanja potrebnih podataka o tome službeno obavještava operatera i poziva ga da podnese novi zahtjev za izdavanje okolinske dozvole u skladu sa članom 86. i 95. Zakona i ovom uredbom, koji će sadržavati podatke o postojećem i planiranom dijelu pogona i postrojenja na obrascu iz Priloga III. ove uredbe.

³ SNAP kod (Odabrana nomenklatura za izvore onečišćenja zraka (engl. Selected nomenclature for sources of air pollution) : https://en.eustat.eus/documentos/elem_13173/definicion.html

	C21.2.0 - Manufacture of pharmaceutical preparations
1.10. Ovlašteno lice	Nedim Uzunović
1.11. Ime i prezime ovlaštenog lica	Nedim Uzunović
1.12. Funkcija u privrednom subjektu	Direktor
1.13. Telefon	+387(0)33 254 400
1.14. Faks	+387(0)33 814 253
1.15. E-mail	info@bosnalijek.ba

2. Podaci o pogonu/postrojenju

2.1. Naziv pogona/postrojenja ⁵	BOSNALIJEK D.D. SARAJEVO
2.2. Adresa na kojoj je lociran pogon i postrojenje, ili na kojoj će biti lociran	Jukićeva 53; 71 000 Sarajevo Bosna i Hercegovina
2.3. Koordinate lokacije prema državnom koordinatnom sistemu	X 43°52'27.2" N Y 18°24'04.2" E
2.4. Kategorija industrijskih aktivnosti koje su predmet zahtjeva u skladu sa Prilogom I. ili Prilogom II. ove uredbe ⁶	PRILOG I - Lista pogona i postrojenja za koje Federalno ministarstvo izdaje okolinsku dozvolu: 4.5. Postrojenja za proizvodnju farmaceutskih proizvoda, uključujući intermedijarne proizvode (međuproekte) primjenom hemijskih i bioloških procesa.
2.5. Projektovani kapacitet glavne jedinice	Planirani proizvodni kapacitet: 3.600 t/godinu (poluproizvod bez in bulk-a i pakovanog materijala) Trenutni instalirani kapacitet: 1.800,00 t/god. (poluproizvoda in bulk-a i pakovanog materijala) Ukupni trenutni godišnji kapacitet proizvodnje „Bosnalijek“ d.d. Sarajevo (2022.godina) je 1.100 t/god (poluproizvoda bez in bulk-a i pakovanog materijala)
2.6. Kategorija industrijskih aktivnosti ostalih jedinica u skladu sa Prilogom I. Uredbe	-
2.7. Projektovani kapacitet ostalih jedinica	Naziv pogona i projektovani kapaciteti: 1. Pogon za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova – ČOFL

⁴ NACE nomenklatura djelatnosti. https://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/index/nace_all.html

⁵ Odnosi se na naziv pogona i postrojenja kako je zvanično registrovano.

⁶ Unijeti kod/kodove, tj. oznake djelatnosti i aktivnost/i navedene u Prilogu I. i Prilogu II. ove uredbe. Ukoliko je u instalaciju uključeno više aktivnosti, treba označiti kod svake aktivnosti. Kodove, oznake djelatnosti međusobno treba jasno odvojiti.

	<ul style="list-style-type: none"> - instalirani kapacitet za proizvodnju od 600.000.000 jedinica godišnje (tablete, filmom obložene tablete, dražeje i kapsule) <p>2. Pogon za pakovanje čvrstih oralnih formi lijekova – ČOFL</p> <ul style="list-style-type: none"> - Svi prostori za pakovanje su dizajnirani i opremljeni po GMP zahtjevima, odnosno u zavisnosti od namjene, prema specificiranim zahtjevima. Sastoji se od ukupno 14 prostora različite namjene. <p>3. Pogon za proizvodnju tečnih i polučvrstih formi lijekova – TPFL</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pogon za tekuće i polučvrste forme lijekova ima instalirane kapacitete za proizvodnju cca. 20.000.000 tekućih jedinica i cca 5.000.000 jedinica polučvrstih oblika lijekova godišnje <p>4. Pogon za proizvodnju dezincifijensa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dezinficijensi i emulzije se miješaju i homogeniziraju u posudama s dvostrukim omotačem, radnog kapaciteta 2x600 l i puni se u boce ili kanistere. Oprema za punjenje ima kapacitet do 400 l/h. <p>5. Prateći objekti i postrojenja na lokaciji „Bosnalijeka“ obuhvataju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objekat za Kontrolu kvaliteta i poslovno – administrativna zgrada • Skladište sirovina, in bulka, pakovanog materijala i gotovih proizvoda • Pogoni za proizvodnju tople vode, tehnološke pare i plinska stanica, prostor za pripremu, proizvodnju i distribuciju pare (cca 15t/h) za tehnološke potrebe, grijanje, demineralizacija (omekšavanje) vode i proizvodnja komprimiranog zraka • Trafostanice (3 trafostanice): TS Jukićeva 1 i 3, TS Bosnalijek 2, TS Bosnalijek 3 • Postrojenja za tretman tehnoloških otpadnih voda (novo postrojenje) • Razvoj • Ostali prateći objekti i infrastruktura u funkciji osnovne djelatnosti:<ul style="list-style-type: none"> - Kotlovnica – Rezervoar LUEL-a (loživog ulja ekstra lakog) kapaciteta 300 t - Skladište tečnih zapaljivih sirovina kapaciteta:<ul style="list-style-type: none"> - etanol 69% = 18t - izopopanol 100% = 12 t
--	--

	<p>6. Prostor za skladištenje etanola i 2-propanola - dodatni prostor nalazi se uz objekat pogona za proizvodnju tečnih i polučvrstih formi lijekova - TPFL (novi pogon za tekuće i polukrute oblike lijekova).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Za skladištenje etanola koriste se spremnici volumena 15 m^3 i 5 m^3, a za 2-propanol spremnici volumena 10 m^3 i 3 m^3. Skladište otapala etanola i izopopanola u rezervoarima su kapaciteta: - etanol 69% = 16t - izopopanol 100% = 10,2 t <p>7. U budućem periodu planirana je izgradnja parking prostora sa cca 170 parkng mjesta.</p>
2.8. Broj zaposlenih	<p>Zaključno sa 31.12.2022.godine Ukupno: 683 zaposlenika</p>

3. Dodatne informacije o pogonu/postrojenju

Popis svih dobijenih dozvola na dan podnošenja zahtjeva:

Naziv dozvole	Referentni br.	Datum izdavanja	Period važenja
Okolinska dozvola	UPI-05/2-23-11-46/18 SN	04.05.2018.	5 godina
Rješenje o vodnoj dozvoli Agencije za vodno područje rijeke Save	UP-I/25-3-40-129-3/20	29.06.2020.	5 godina
Rješenje o vodnoj dozvoli za snabdjevanje vodom i ispuštanje sanitarno-fekalnih voda iz kompleksa objekta tvornice lijekova „Bosnalijek“ Ministarstva privrede Kantona Sarajevo	07-05-21-11185/22	03.10.2022.	5 godina
Rješenje o urbanističkoj saglasnosti za dogradnju poslovnog proizvodnog prostora za proizvodnju oralnih formi	07/1-EM-KJ-23-521/00	07.03.2000.	-
Rješenje o urbanističkoj saglasnosti za dogradnju i nadziranje objekta Kontrole kvaliteta – kompleks „Bosnalijek“ d.d.Sarajevo	07-23-2632/02	16.07.2002.	-

Službe za prostorno uređenje i komunalne poslove općina Centar Sarajevo, Sarajevo			
Rješenje o urbanističkoj saglasnosti za izgradnju objekta Pogon za proizvodnju tečnih i polučvrstih nesterilnih formi lijekova Federalno ministarstvo prostornog uređenja	UPI/03-23-2-293/10	06.01.2011.godine	-
Rješenje o urbanističkoj saglasnosti za rekonstrukciju, adaptaciju i promjenu namjene postojećeg poslovno-proizvodnog objekta za kontrolu kvaliteta i poslovno-adm. zgradu Federalno ministarstvo prostornog uređenja	UPI/03-23-2-294/10	10.01.2011.	-
Rješenje o odobrenju za upotrebu izgrađenog objekta plinske stanice za potrebe uskladištenja tečnih plinova neophodnih u procesu proizvodnje i kompresornice sa dva kompresora u krugu fabrike lijekova „Bosnalijek“ d.d.Sarajevo Federalno ministarstvo prostornog uređenja i okolice	UP-I-A/02-23-5/99	27.04.1999.	-
Rješenje o odobrenju za upotrebu za izvedene radove na proizvodno-distributivnom centru sa TS 10-20/0,4kV, 2x1000kVA Federalno ministarstvo prostornog uređenja i okolice	UPI/02-4-23-7-144/05	02.02.2006.	-
Rješenje o odobrenju za upotrebu za izvedene radove na izgradnji dijela objekta za kontrolu kvaliteta, II faze rekonstrukcije, adaptacije i promjene namjene postojećeg poslovno-proizvodnog objekta za kontrolu kvaliteta i poslovno-adm. zgradu	UPI/03-33-2-136/17	05.09.2017.	-

Federalno ministarstvo prostornog uređenja			
Rješenje o odobrenju za upotrebu za izvedene radove na izgradnji objekta Pogon za proizvodnju tečnih i polučvrstih nesterilnih formi lijekova	UPI/03-23-2-42/19	14.12.2021.	-
Federalno ministarstvo prostornog uređenja			

Podaci o ovlaštenom licu/zakonskom zastupniku/opunomoćenik za kontakt u vezi sa dozvolom

Ime i prezime ovlaštenog lica	Nedim Uzunović
Adresa ovlaštenog lica	Jukićeva 53, 71 000 Sarajevo
Funkcija u privrednom subjektu	direktor
Telefon	+387(0) 33 254 400
Faks	+387(0)33 814 253
E-mail	info@bosnalijek.ba

Vlasništvo nad zemljištem

Ime i prezime vlasnika nad zemljištem, broj zemljišno-knjižnog izvadka i katastarska oznaka nekretnine	<p>Bosnalijek d.d. Sarajevo</p> <p>Zemljišnjeknjižni uložak broj: U Zahtjeva za obnovu integralne okolinske dozvole Bosnalijeka d.d. nisu upisani broevi ZK izvadaka</p> <p><i>Obrazloženje:</i> U martu 2023. godine prema ZK uredu od strane Bosnalijek d.d. je upućen Zahtjev za izdavanje zemljišnoknjižnih (ZK) izvadaka, ali do trenutka finaliziranja Zahtjeva za obnovu integralnu okolinsku dozvolu Bosnalijeka d.d. od strane ZK ureda Bosnalijeku d.d. još uvijek nisu dostavljeni ZK izvadci, te će isti biti naknadno dostavljeni Federalnom ministarstvu okoliša i turizma, a po njihovom prijemu.</p> <p>Posjedovni list broj 1086</p> <p>Katastarska općina: Sarajevo VI</p>
Adresa vlasnika	Jukićeva 53, 71000 Sarajevo

Vlasništvo nad objektima

Ime i adresa vlasnika/pravnog lica pogona i postrojenja u kojima se odvija aktivnost, kao i podaci o ugovoru o najmu objekta ukoliko podnositelj zahtjeva nije vlasnik

Ime i prezime vlasnika/pravnog lica nad objektima:	Dioničari
Adresa vlasnika:	Jukićeva 53, 71000 Sarajevo
Podaci o ugovoru (Broj, period važenja):	-

B. SISTEM CERTIFICIRANJA POGONA/POSTROJENJA VEZANI ZA OKOLIŠ I/ILI ZAHTJEVE KVALITETA

Implementiran i certificiran/verificiran sistem upravljanja okolišem u skladu sa standardom (navesti standard)	Certifikati za sistem upravljanja kvalitetom, okolišem i zaštitom zdravlja i sigurnosti prema: ISO 9001:2015 i ISO 14001:2015 ISO 45001 : 2018 Područje primjene: Razvoj, proizvodnja i prodaja na veliko lijekova za humanu i veterinarsku upotrebu i prodaju na veliko medicinskih sredstava	<i>Certifikati se nalazi u prilozima Zahtjeva</i>
Implementiran sistem upravljanja okolišem u skladu sa standardom (navesti standard) bez certifikacije/verifikacije	-	-
Popis odgovarajućih internih dokumenata vezanih uz zaštitu okoliša	Poslovnik upravljanja kvalitetom, okolinom i zaštitom zdravlja i sigurnošću (Q-01 Izdanje 14, Datum izdavanja: 12.04.2021.god.). Operativna procedura: Kategorizacija i način upravljanja farmaceutskim i opasnim otpadom (P-13-001, datum izdavanja: 12.10.2022.god.). Operativna procedura: Monitoring (nadzor) i mjerjenje ključnih karakteristika koje imaju i mogu imati uticaj na okolinu, zdravlje i sigurnost (P-09-059, datum izdavanja: 26.05.2021.god.).	-

	<p>Operativna procedura: Upravljanje otpadom od električne i elektronske opreme (P-13-015, datum izdavanja: 12.05.2021.god.).</p> <p>Operativna procedura: Upravljanje ambalažnim otpadom i sekundarnim sirovinama (P-13-016), datum izdavanja: 12.05.2021.god.).</p> <p>Operativna procedura: Održavanje čistoće i zbrijavanje komunalnog otpada na lokaciji Bosnalijek (P-09-UP-004, datum izdavanja 13.07.2022.god.).</p> <p>Uputstvo: Postupanje s opasnim materijama i reagovanje u slučaju akcidenta (U-15-UM-003, datum izdavanja: 17.04.2018.god.).</p> <p>Uputstvo: Pretakanje goriva u viljuškar i način postupanja u slučaju akcidentne situacije (U-15-UM-031, datum izdavanja: 11.07.2022.god.).</p> <p>Uputstvo: Sistem identifikacije i obavještavanja o opasnim hemikalijama (tvari ili smjesa) (U-15-UM-037, datum izdavanja: 31.10.2019.god.).</p> <p>Uputstvo: Postupak rukovanja farmaceutskim materijalom i u slučaju akcidenta (U-09-FP-009, datum izdavanja: 30.03.2021.god.).</p> <p>Uputstvo: Upravljanje postrojenjem za tretman tehnoloških otpadnih voda (U-09-OU-006).</p> <p>Uputstvo: Reagovanje u slučaju akcidenta u postrojenju za tretman tehnoloških otpadnih voda (U-09-OU-002)</p> <p>Uputstvo: Tretiranje mikrobiološkog otpadnog materijala i dekontaminacija kontaminiranog materijala (U-10-M-177, datum izdavanja: 20.09.2021.god.).</p>	
--	---	--

C. OPIS STANJA LOKACIJE POGONA I POSTROJENJA

1. Osnovni podaci o lokaciji⁷

Jedinica lokalne samouprave	Kanton Sarajevo, Općina Centar, Grad Sarajevo
Katastarska općina	K.O. SARAJEVO VI
Katastarska čestica ⁸	k.č. 1372/1, 1372/2, 1372/3, 1372/4, 1372/4, 1372/5, 1372/6, 1372/7, 1372/8, 1372/9, 1372/10, 1372/11, 1372/14, 1372/15, 1372/16, 1372/18, 1372/19, 1372/20, 1372/21, 1372/24, 1372/25, 1372/26, 1372/27, 1372/28, 1372/29, 1372/30, 1372/31, 1372/32, 1372/33, 1372/34, 1372/35, 1372/36, 1372/37, 1372/38, 1372/39, 1372/40, 1372/41, 1372/42, 1372/43, 1372/44, 1372/45, 1372/46, 1372/47, 1372/48, 1372/49, 1372/50, 1372/51, 1372/52, 1372/53, 1372/54, 1372/55, 1372/56, 1372/57, 1372/58, 1372/59, 1372/60, 1372/61, 1372/62, 1372/64, 1372/65
Navesti udaljenost u metrima do najbližeg naselja, prijemnika otpadnih voda, voda, šuma, zaštićenih područja i drugih osjetljivih područja	<p>Udaljenost pogona:</p> <p>Potok Sušica (kanalizani dio sistema javne kanalizacije) prolazi neposredno uz lokaciju pogona „Bosnalijek“ pored administrativno poslovne zgrade i pogona za pročišćavanje tehnoloških otpadnih voda na udaljenosti cca 10 m.</p> <p>Prijemnih otpadnih voda nalazi se na udaljenosti cca 50 m od najbližeg proizvodnog pogona.</p> <p>Uz cijelu istočnu stranu lokacije prostire se zeleni pojas koji proizvodni pogon Bosnalijek razdvaja od stambenih zgrada. Najbliže naseljeni objekat nalazi se na udaljenosti cca 60 m glavnog ulaza u pogon „Bosnalijek“</p> <p>Uz gotovo cijelu zapadnu stranu lokacije prolazi ulica Hasana Bibera koja sa zapada i jugozapada čini zonu individualnog stanovanja. Najbliže naseljena kuća sa zapadne strane nalazi se na udaljenosti cca 25 m.</p> <p>Uz sjeverozapadni i sjeverni dio takođe prolazi ulica Hasana Bibera koja razdvaja lokaciju od Gradske groblje Bare koje se nalazi na udaljenosti cca 65 m od pogona za proizvodnju dezinficijensa.</p> <p>U neposrednoj blizini lokaliteta se ne nalazi žaštićeno područje.</p>

⁷ Dostaviti zemljišnoknjižni izvadak i posjedovni list ne stariji od 3 mjeseca od dana podnošenja Zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole

⁸ Dostaviti kopiju katastarskog plana.

2. Mape i sheme

Broj	Naziv mape ili sheme	Obuhvat mape ili sheme	Broj priloga
1.	Ortofoto karte/šire okruženja ⁹	<p>„Bosnalijek“ d.d. Sarajevo se nalazi na zemljištu koje je prostorno-planskom dokumentacijom označeno kao zona privrede (Regulacioni plan „Bosnalijek“ – namjena površina 2005.godina, Odluka o korekciji Regulacionog plana „Bosnalijek“ iz 2007.godine i Odluka o korekciji Regulacionog plana „Bosnalijek iz 2010. godine).</p> <p>Urbanističkim planom Grada Sarajeva 1986-2015. „Bosnalijek“ d.d. Sarajevo pripada dijelu koji je označen kao poslovne zone.</p> <p>Prostorno „Bosnalijek“ d.d. Sarajevo je lociran u Sarajevu na području Općine Centar u Jukićevoj ulici.</p> <p>Lokacija koju zauzima Bosnalijek geografski je smještena između 43°52' i 43°53' geografske širine i 18°23' i 18°24' istočne geografske dužine na nadmorskoj visini od 545 do 571 m.n.m.</p> <p>„Bosnalijek“ d.d. Sarajevo zauzima prostor od oko 82.000 m².</p> <p>Odrednice lokacije u topografskom smislu čini uska dolina potoka Sušica sa obroncima Huma na zapadu i Koševskim brdom na istoku.</p> <p>Uz spomenuti površinski vodotok na lokaciji su evidentne i plitke podzemne vode što se može zaključiti iz povećane količine otpadnih voda koje ne potječu iz vodovodne mreže niti od oborina. Tako postavljena dolina čini otvoreni klanac orijentisan u smjeru sjever – jug.</p> <p>Prostor je nepravilnog oblika, izdužen prema jugu, a proširen i uzdignut prema sjeverozapadu.</p> <p>Uz cijelu istočnu stranu lokacije prostire se zeleni pojas koji ga razdvaja od mješovite stambene zone.</p>	Slika 1. Slika 2.

⁹ Ukoliko postoje ortofoto snimci

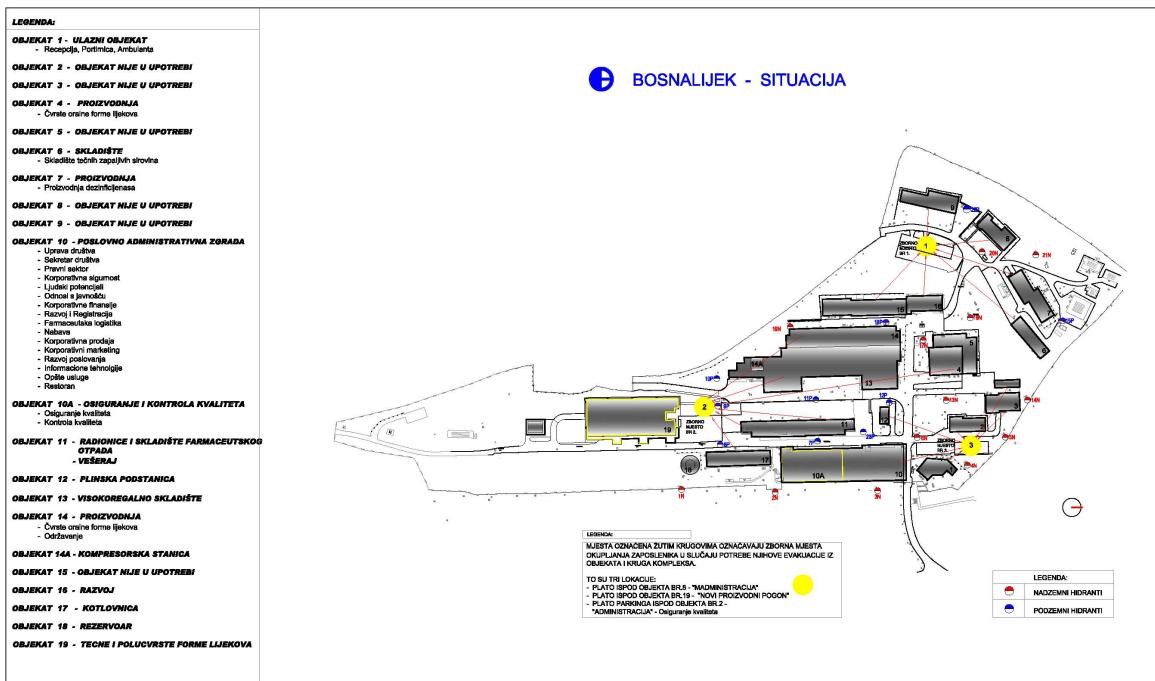
		<p>Uz gotovo cijelu zapadnu stranu lokacije prolazi ulica Hasana Bibera koja sa zapada i jugozapada čini zonu individualnog stanovanja.</p> <p>Uz sjeverozapadni i sjeverni dio lokacije također prolazi ulica Hasana Bibera koja razdvaja lokaciju od Gradskog groblja Bare.</p> <p>Glavni prilaz lokaciji "Bosnalijek" je Jukićeva ulica na koju se spaja prilazni put.</p> <p>U dijelu prilaza pored glavne ulazne kapije sa sjevera nalazi se parkiralište i pješački prilaz lokaciji.</p> <p>Lokaciji se može prići i sa dva kolna ulaza na zapadnoj, odnosno jugozapadnoj strani lokacije iz ulice Hasana Bibera.</p> <p>U neposrednoj blizini prvog zapadnog ulaza (dolazeći sa juga) orijentiranog ka jugu nalazi se džamija koja zauzima dio lokacije, istočno uz ulicu Hasana Bibera.</p> <p>Istočno od lokacije džamije izgrađen je novi pogona za proizvodnju tečnih, polučvrstih i čvrstih formi lijekova (TPFL – 2).</p> <p>Glavnu saobraćajnu infrastrukturu i prilaz objektima unutar kruga "Bosnalijek"- čini više saobraćajnica od kojih su dvije glavne orijentirane u smjeru sjever-jug, dok ih treća presjeca i povezuje u smjeru istok zapad.</p> <p>Na slici 1. dat je Satelitski snimak mikololokacije sa dispozicijom objekata, najbližih naselja, saobraćajnica i naznačenom granicom parcele.</p> <p>Na slici 2. data je situaciona karta sa dispozicijom proizvodnih i infrastrukturnih objekata u sastavu "Bosnalijeka" d.d. Sarajevo.</p>	
2.	Tlocrt pogona/postrojenja sa mjestima emisija	<p>Pozicije emisionih mesta u zrak pogona ČOFL, TPFL1 (trenutno van funkcije), TPFL2.</p> <p>Pozicije emisionih mesta u zrak pogona ČOFL i TPFL1 (trenutno van funkcije)</p> <p>Pozicije emisionih mesta u zrak pogona TPFL2</p> <p>Pozicije emisionog mesta buke u okoliš</p> <p>Prikaz pozicije ispuštanja vode iz pogona „Bosnalijek“ (ispusti E1 i E2)</p>	<p>Slika 3.</p> <p>Slika 3a.</p> <p>Slika 3b.</p> <p>Slika 4.</p> <p>Slika 5.</p>

3.	<p>Dijagram toka/tehnoloških shema</p> <p>Dijagram proizvodnje čvrstih oblika lijekova (tablete, kapsule) – ČOFL</p> <p>Dijagram toka proizvodnje tečnih oblika (sirupi, otpine, suspenzije) – TPFL</p> <p>Dijagram toka proizvodnje tečnih oblika (kreme, masti, gelovi) - TPFL</p> <p>PDC –Pogon za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova (ČOFL)</p> <p>Pogon za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova (ČOFL) – kretanje sirovina</p> <p>Pogon za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova (ČOFL) – kretanje sirovina sa posebnim režimom čuvanja</p> <p>Pogon za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova (ČOFL) – kretanje poluproizvoda</p> <p>Pogon za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova (ČOFL) – kretanje in bulk</p> <p>Pogon za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova (ČOFL) – kretanje primarni pak, materijal</p> <p>Pogon za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova (ČOFL) – kretanje gotovih proizvoda</p> <p>Pogon za pakovanje čvrstih oralnih formi lijekova (ČOFL)</p> <p>Pogon za pakovanje čvrstih oralnih formi lijekova (ČOFL), kretanje međuproizvoda</p> <p>Pogon za pakovanje čvrstih oralnih formi lijekova – ČOFL, kretanje gotovih proizvoda</p> <p>Pogon za pakovanje čvrstih oralnih formi lijekova (ČOFL), kretanje konačnog proizvoda</p> <p>Pogon za pakovanje čvrstih oralnih formi lijekova (ČOFL), in bulk kretanje</p> <p>Pogon za proizvodnju dezinfekcijskih sredstava u prizemlju</p> <p>Pogon za proizvodnju dezinfekcijskih sredstava prvi sprat</p> <p>PDC skladište – prijem i otprema-prizemlje</p> <p>PDC skladište – prijem i otprema-prvi sprat</p> <p>Pogon - osiguranje kvaliteta i kontrola kvaliteta</p>	<p>Slika 6.</p> <p>Slika 7.</p> <p>Slika 8.</p> <p>Slika 9.</p> <p>Slika 10.</p> <p>Slika 11.</p> <p>Slika 12.</p> <p>Slika 13.</p> <p>Slika 14.</p> <p>Slika 15.</p> <p>Slika 16.</p> <p>Slika 17.</p> <p>Slika 18.</p> <p>Slika 19.</p> <p>Slika 20.</p> <p>Slika 21.</p> <p>Slika 22.</p> <p>Slika 23.</p> <p>Slika 24.</p> <p>Slika 25.</p>
----	---	---

	Skladištenje i distribucija vode – sistem PV 1 Sistem skladištenja i distribucije pročišćene vode u odjeljenju ČOFL (PDC i Pilot pogon) Sistem za skladištenje i distribuciju pročišćene vode – sistem 2 - kontrola kvaliteta Nastavak izgradnje objekta za farmaceutsku proizvodnju nesterilnih proizvoda (tečne i polučvrste forme) – TPFL2	Slika 26. Slika 27. Slika 28. Slika 29.
--	--	--

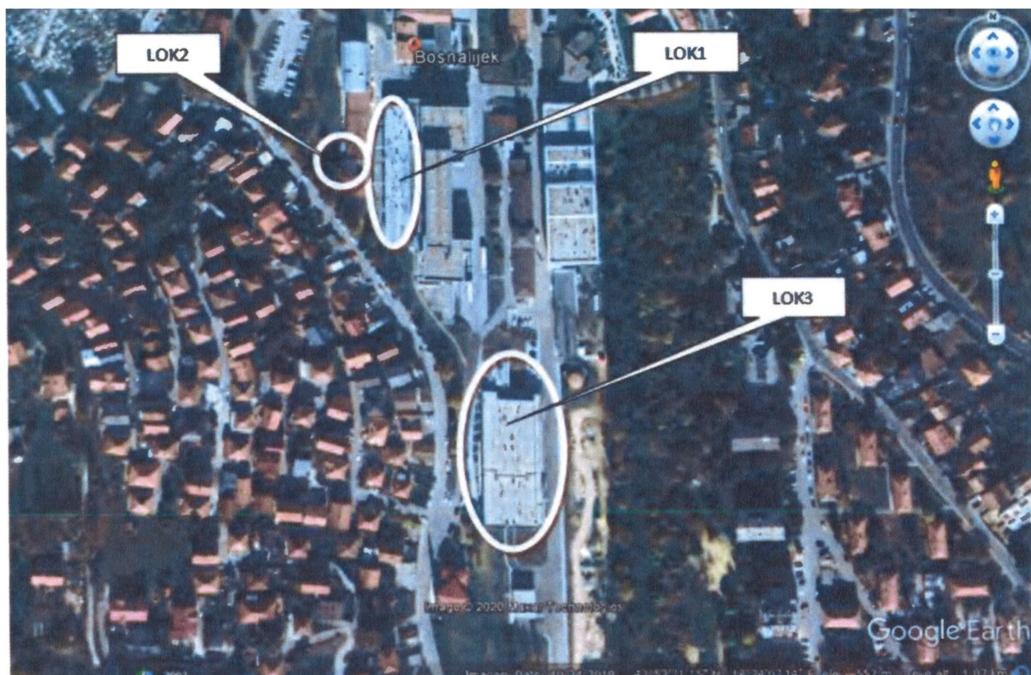

Slika 1: Makrolokacija pogona „Bosnalijek“ dispozicijom objekata pogona, najbližih naselja, saobraćajnica sa naznačenim granicama parcele

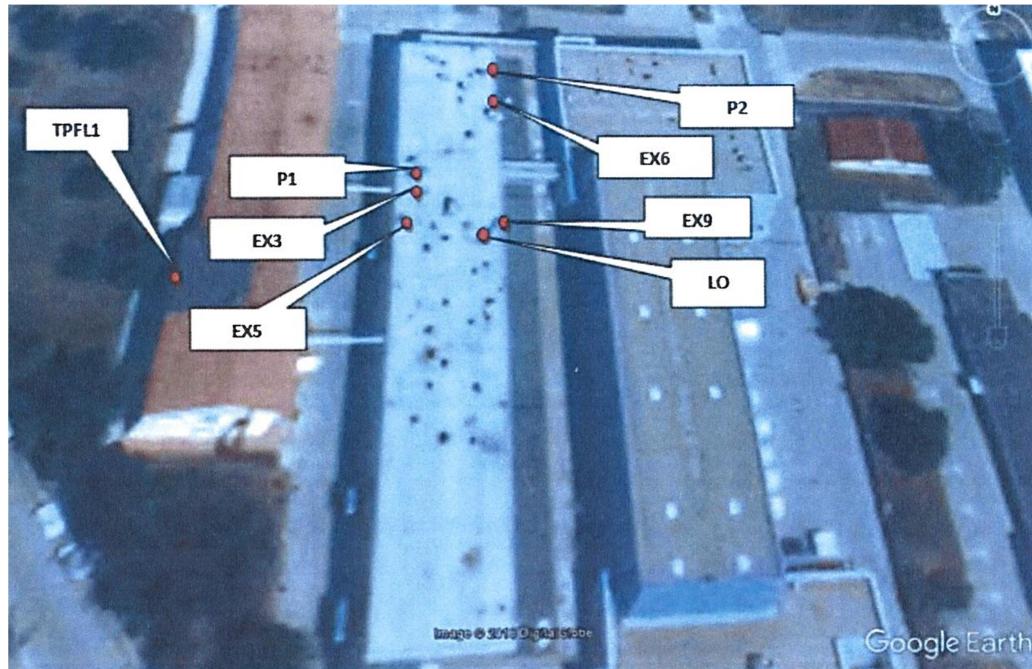

Slika 2: Situaciona karta sa dispozicijom objekata u sastavu pogona „Bosnalijek“

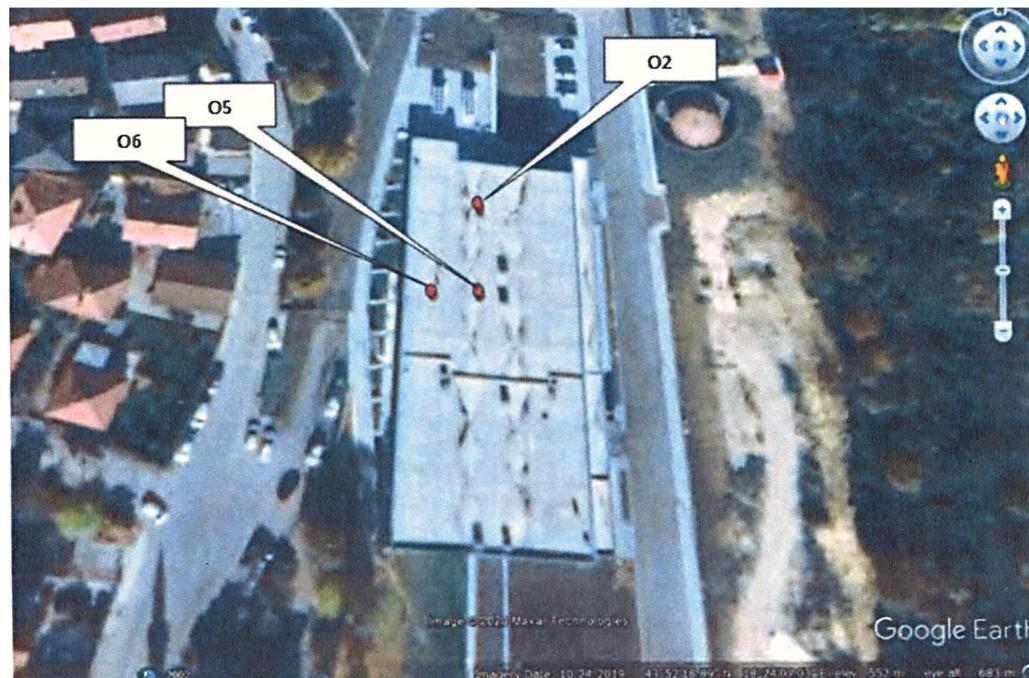
Tlocrt pogona/postrojenja sa mjestima emisija

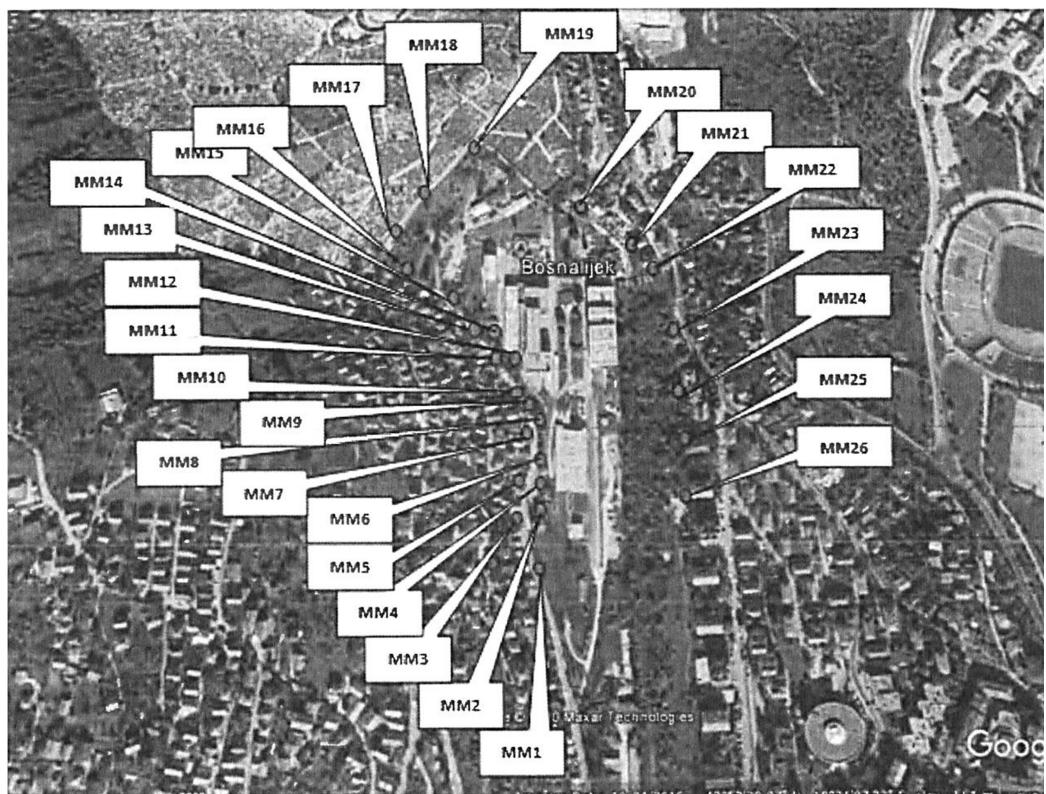
Slika 3: Satelitski snimak lokacije mjeranja emisija u zrak pogona za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova (ČOFL) (lokacija 1), pogona tečne i polučvrste nesterilne forme (TPFL 1-trenutno van funkcije) (lokacija 2) i pogona tečne i polučvrste nesterilne forme (TPFL 2) (lokacija 3)

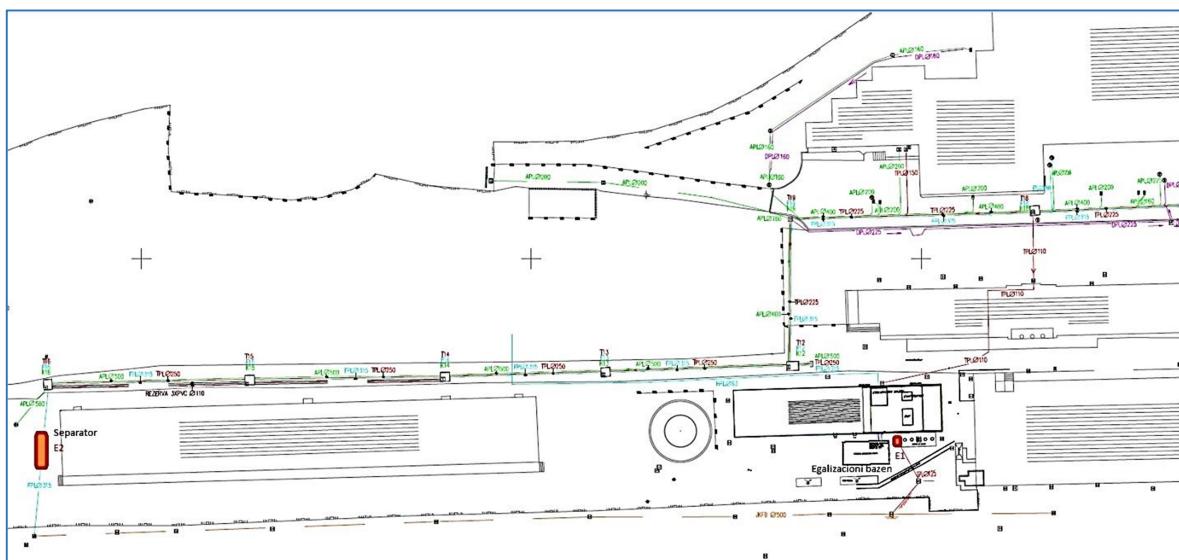
Slika 3a: Satelitski snimak lokacije mjerjenja emisija u zrak pogona za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova (ČOFL) (lokacija 1) i pogona tečne i polučvrste nesterilne forme (TPFL 1-trenutno van funkcije) – stari pogon

Slika 3b: Prikaz emisionih mesta u zrak iz pogona tečne i polučvrste nesterilne forme (TPFL 2) - novi pogon

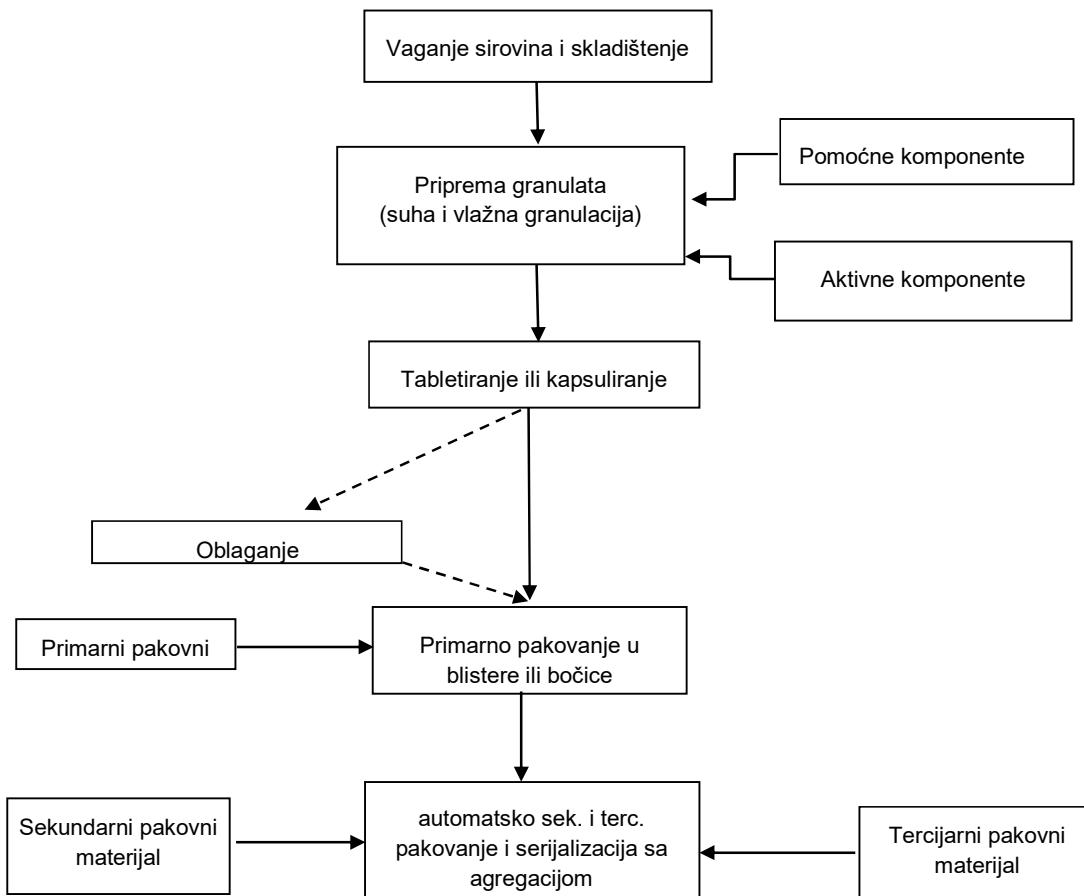
Slika 4: Prikaz emisionih mesta buke u okoliš iz proizvodnih pogona „Bosnalijek“

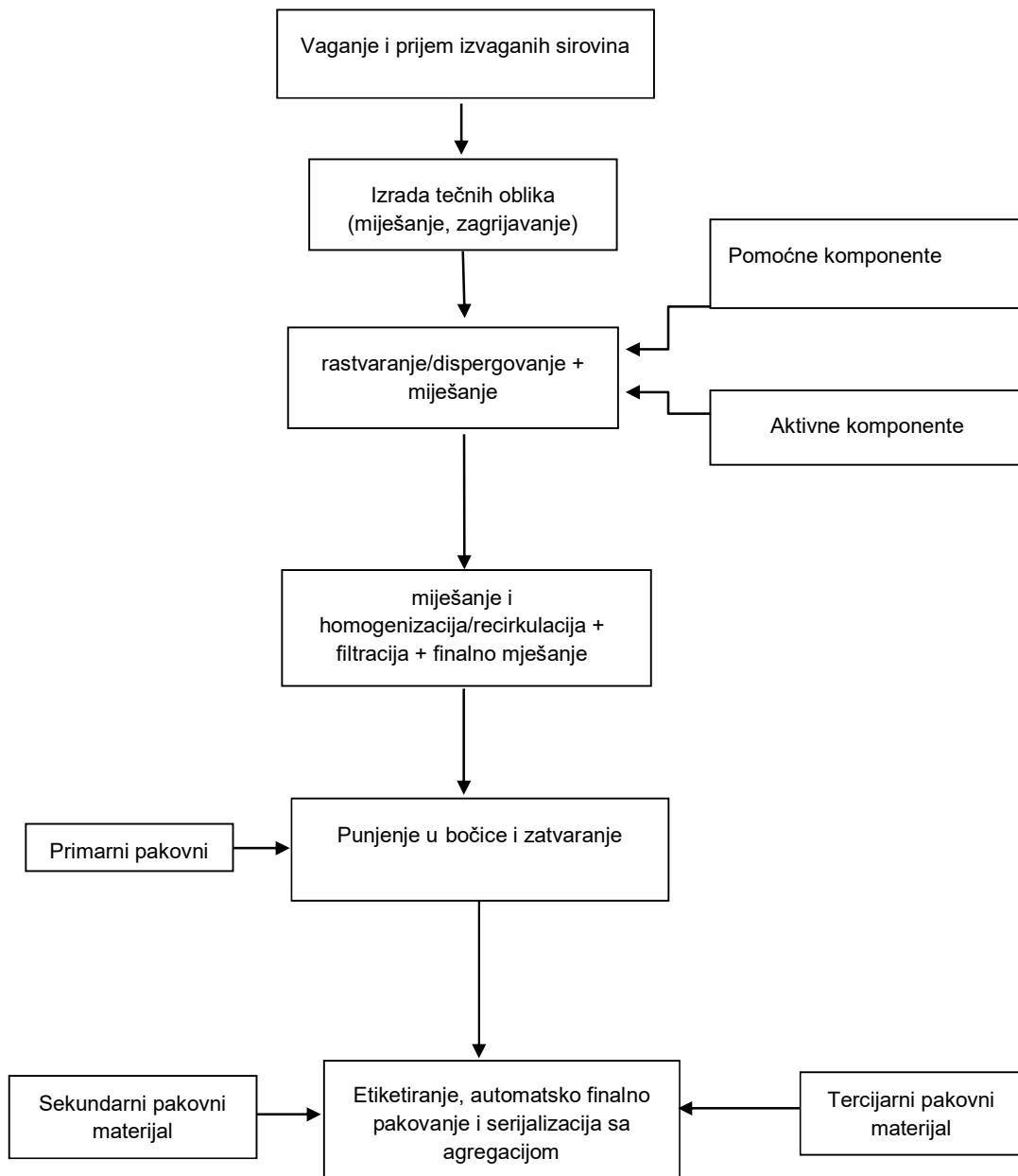
Slika 5: Prikaz mesta uzimanja uzoraka za kontrolu otpadnih voda

Dijagrami toka/tehnološke sheme

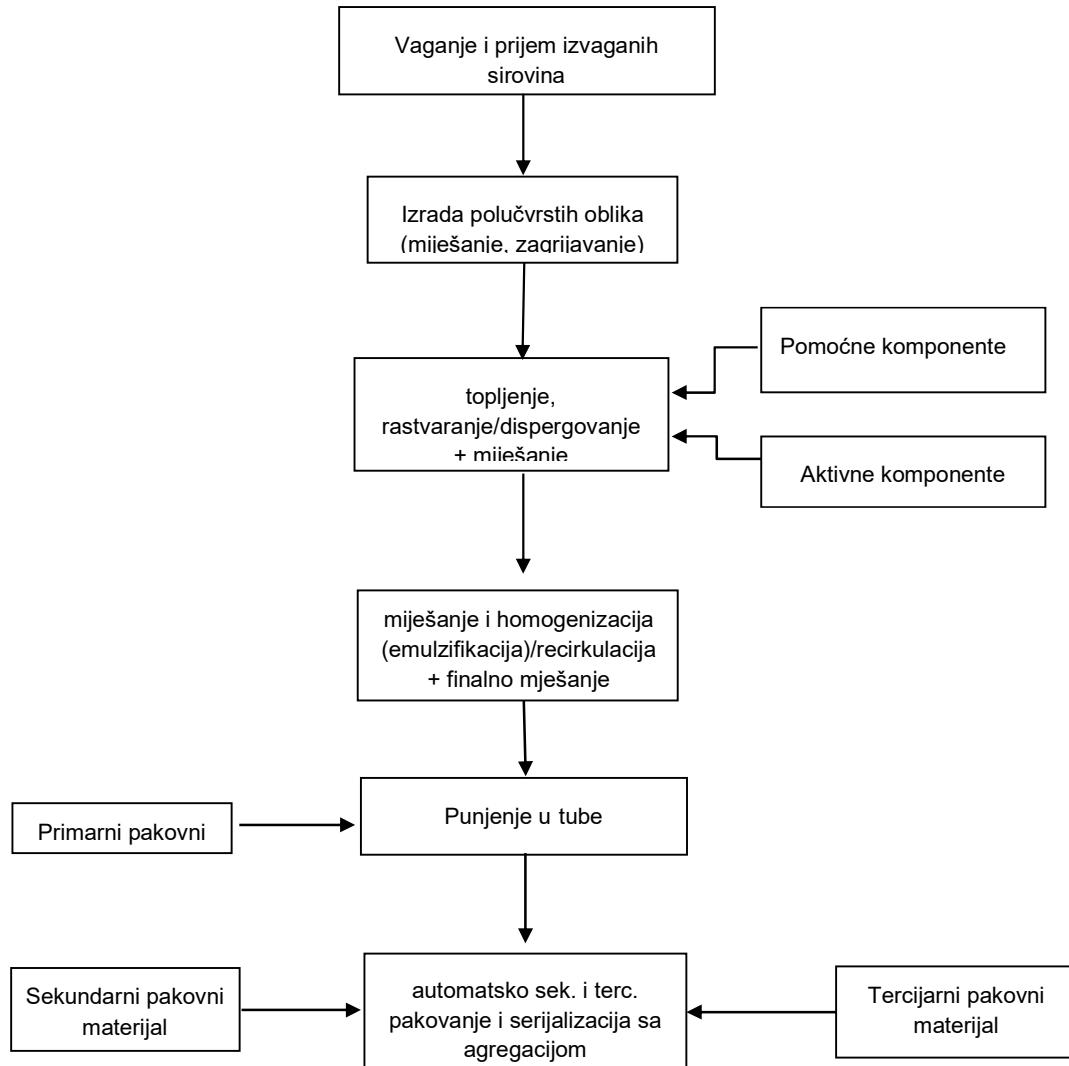
Na slikama od 6. do 29. prikazani su tlocrti i dijagrami toka proizvodnje u proizvodnim pogonima i skladištima pogona „Bosnalijek“ d.o.o. Sarajevo.

Slika 6.: Dijagram proizvodnje čvrstih oblika lijekova (tablete, kapsule) - ČOFL

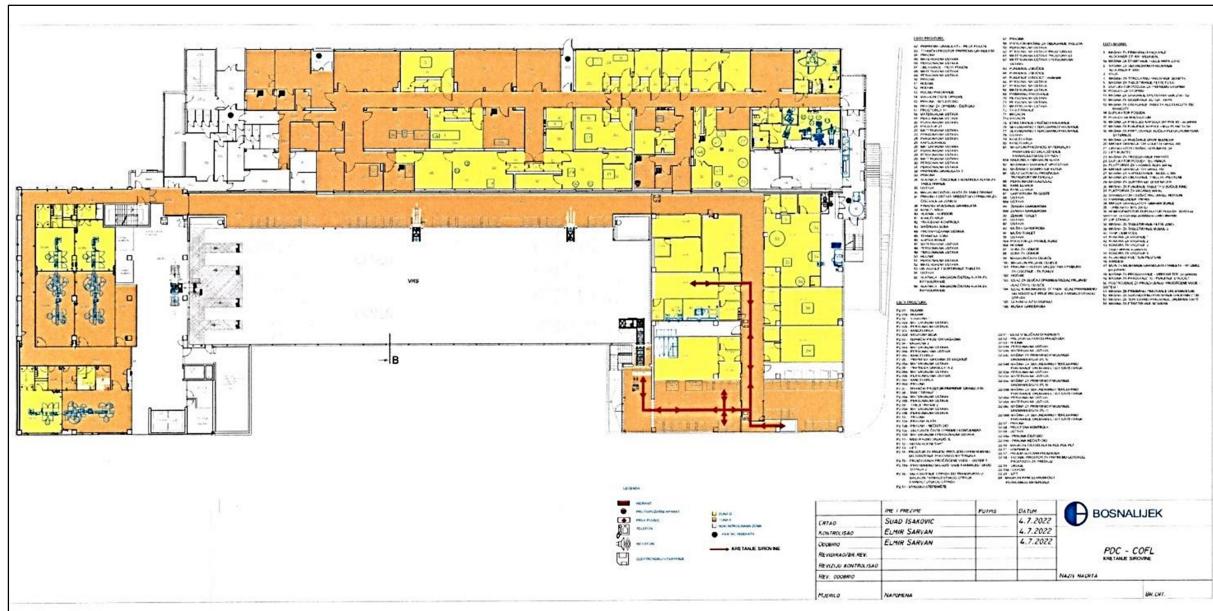
Slika 7.: Dijagram toka proizvodnje tečnih oblika (sirupi, otopine, suspenzije) - TPFL

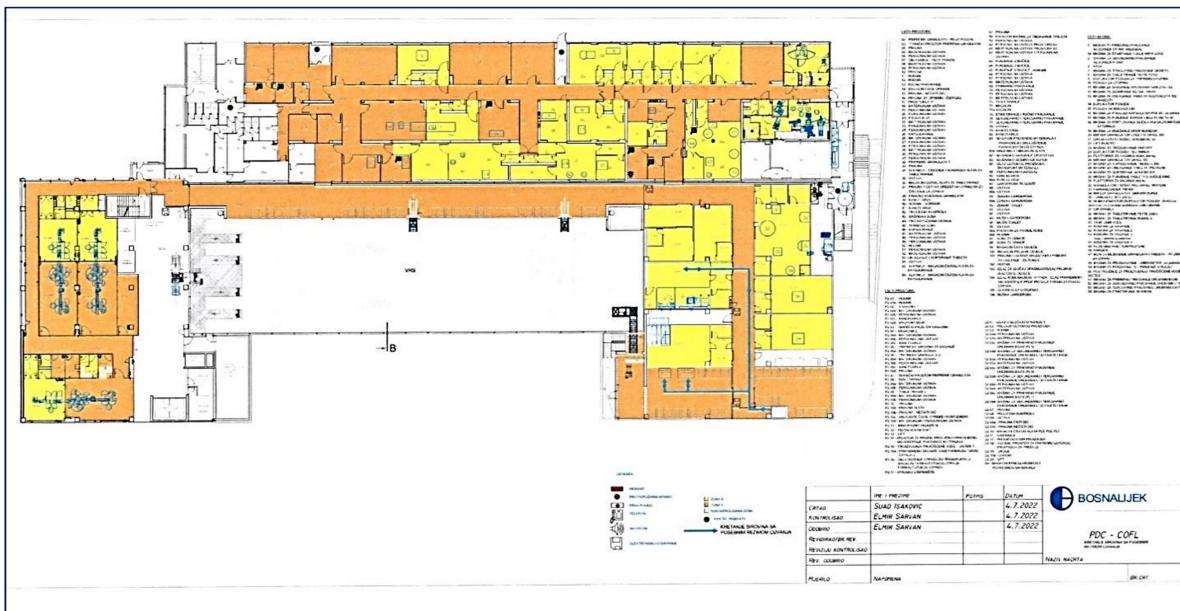
Slika 8.: Dijagram toka proizvodnje tečnih oblika (kreme, masti, gelovi) - TPFL

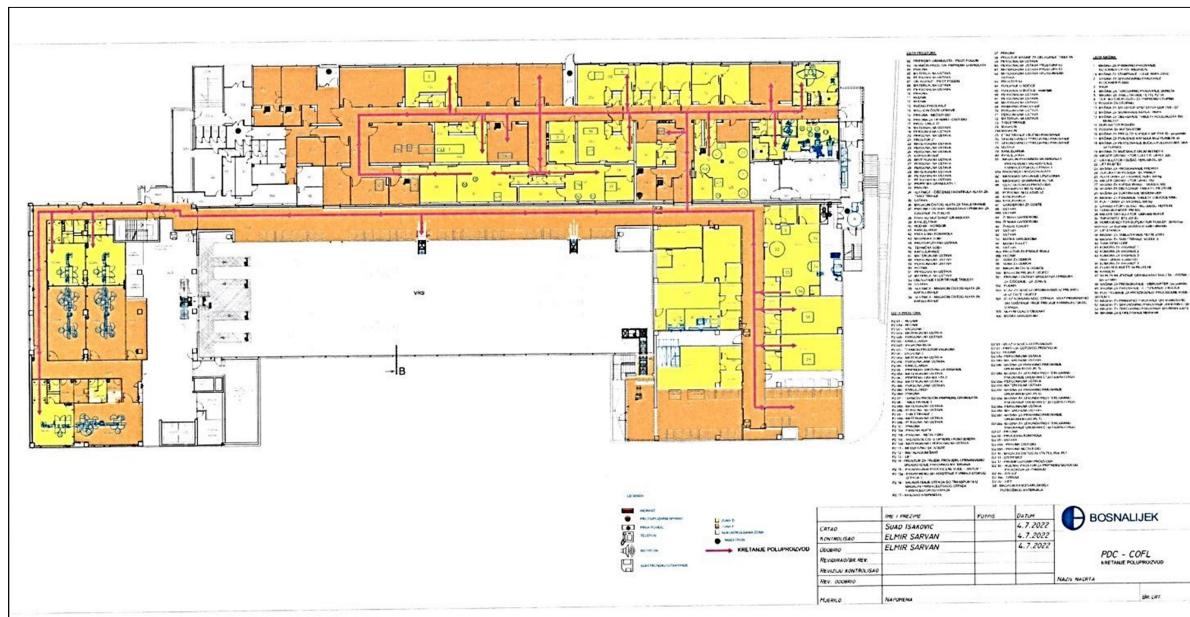
Slika 9.: PDC – ČOFL (Pogon za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova)

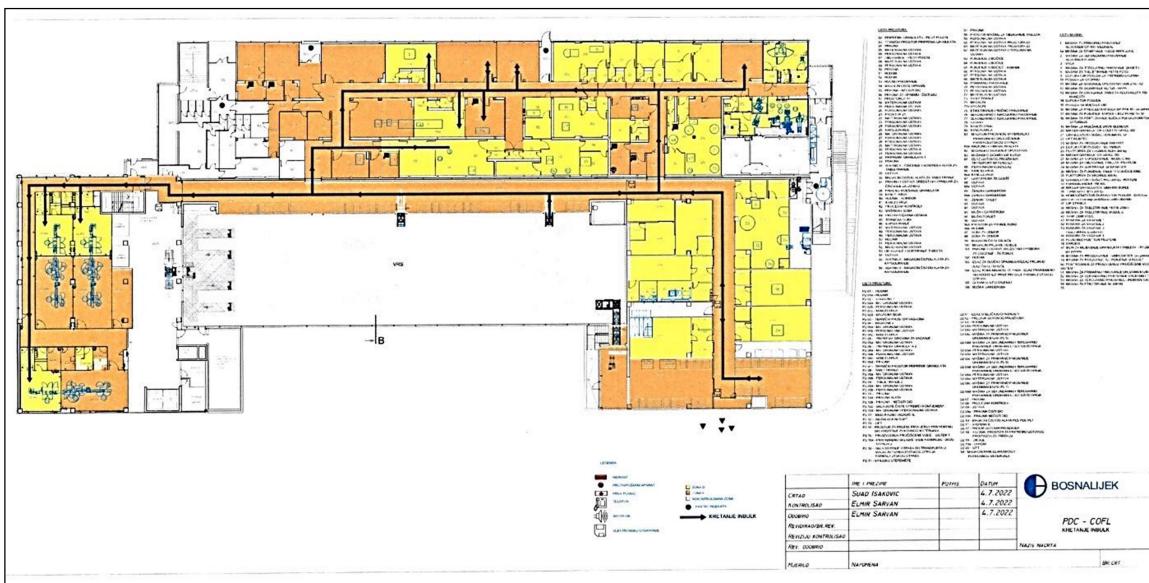
Slika 10.: ČOFL (Pogon za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova) – kretanje sirovina

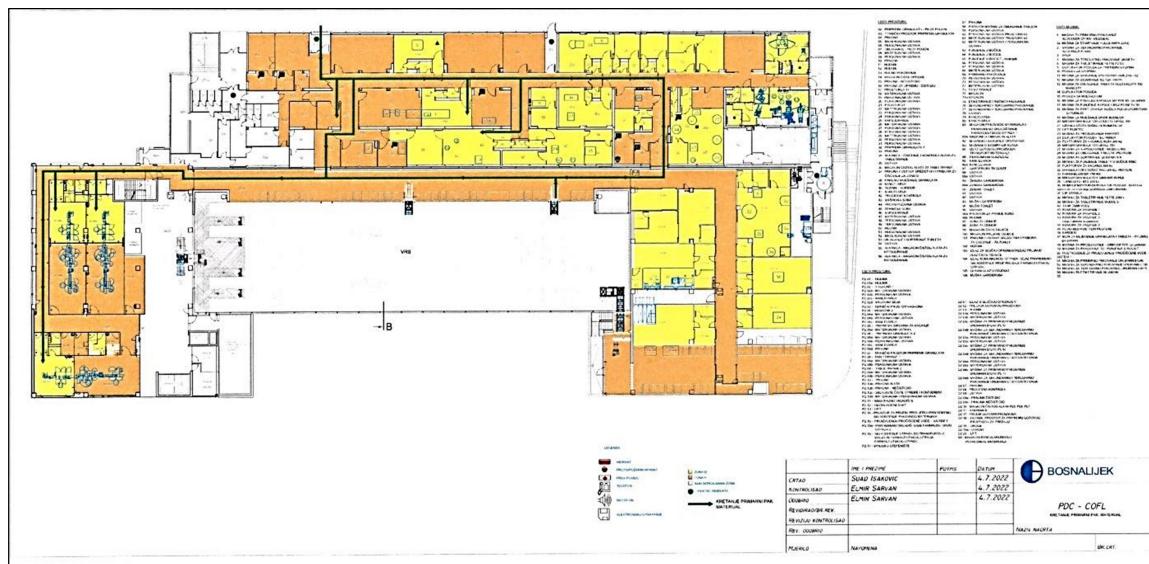
Slika 11.: ČOFL (Pogon za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova) – kretanje sirovina sa posebnim režimom čuvanja

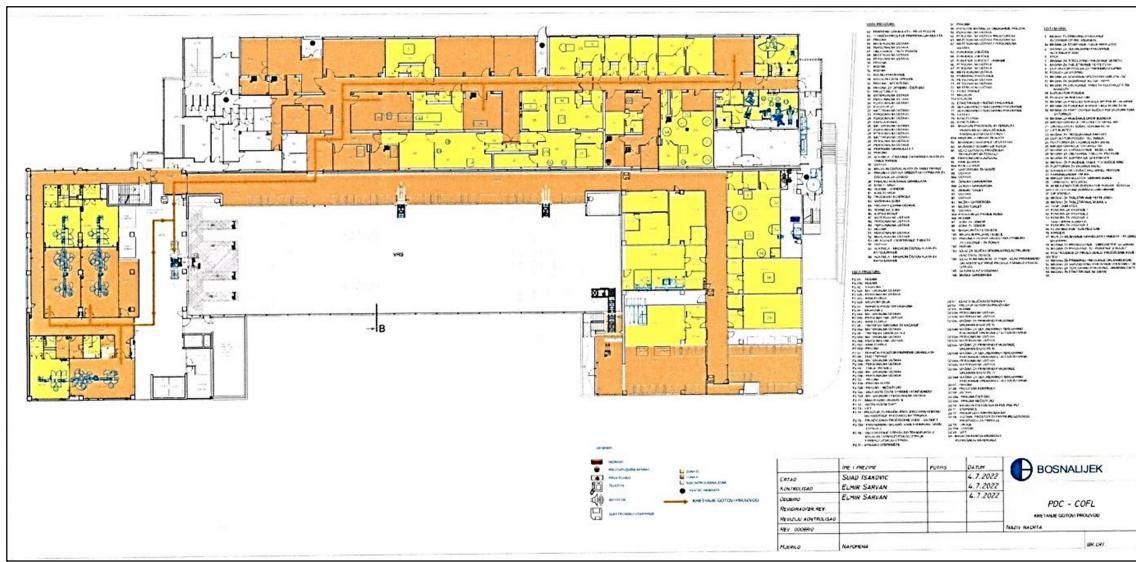
Slika 12.: ČOFL (Pogon za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova) – kretanje poluproizvoda

Slika 13.: ČOFL (Pogon za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova) – kretanje in bulk

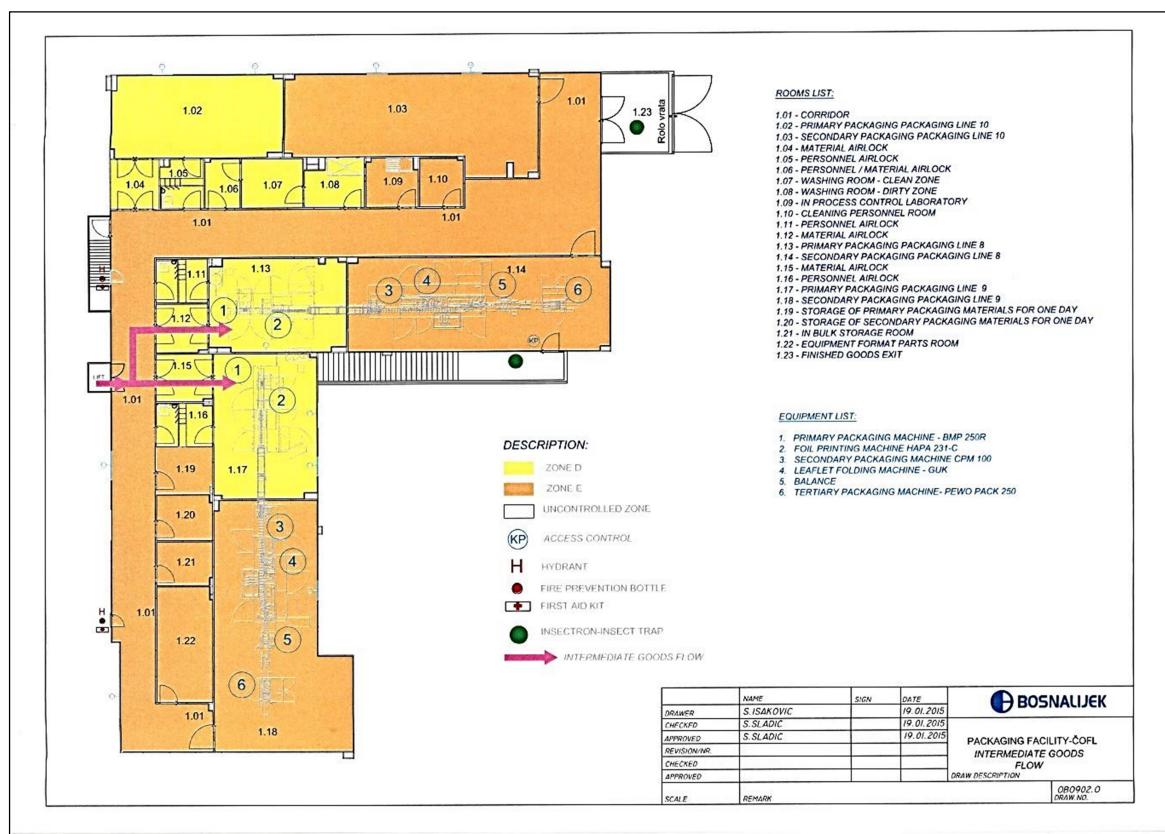
Slika 14.: ČOFL (Pogon za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova) – kretanje primarni pak, materijal

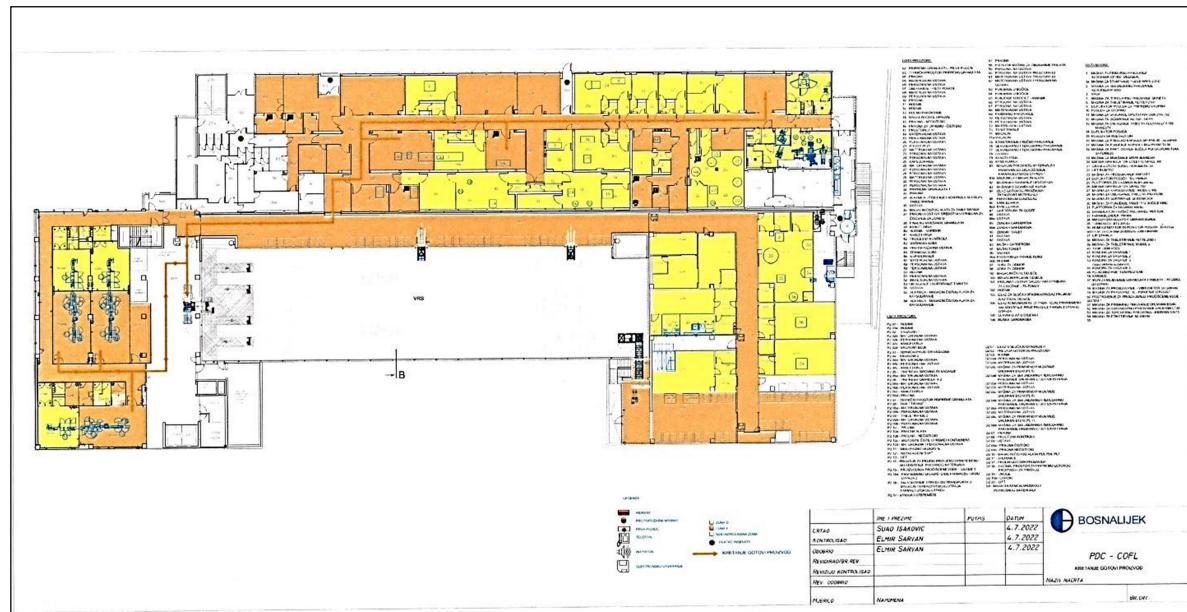
Slika 15.: ČOFL (Pogon za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova) – kretanje gotovih proizvoda

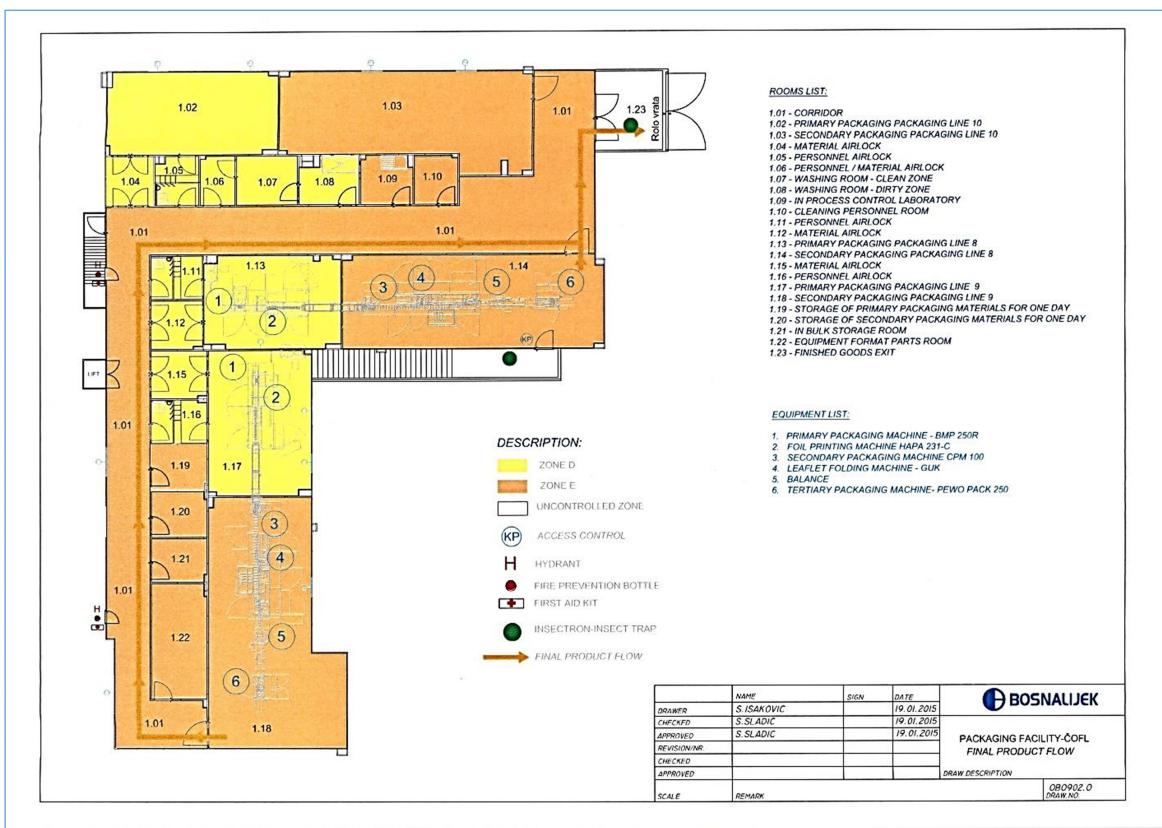
Slika 16: Pogon za pakovanje čvrstih oralnih formi lijekova – ČOFL

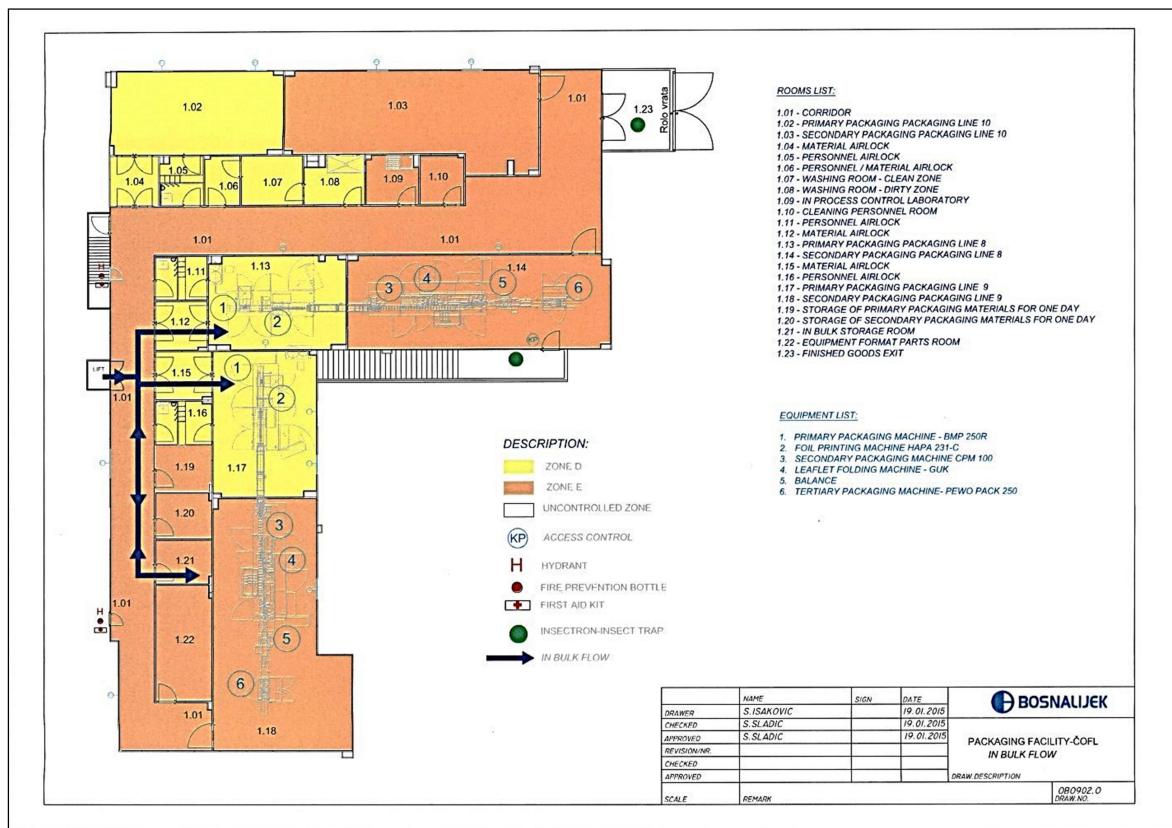
Slika 17: Pogon za pakovanje čvrstih oralnih formi lijekova – ČOFL, kretanje međuproizvoda

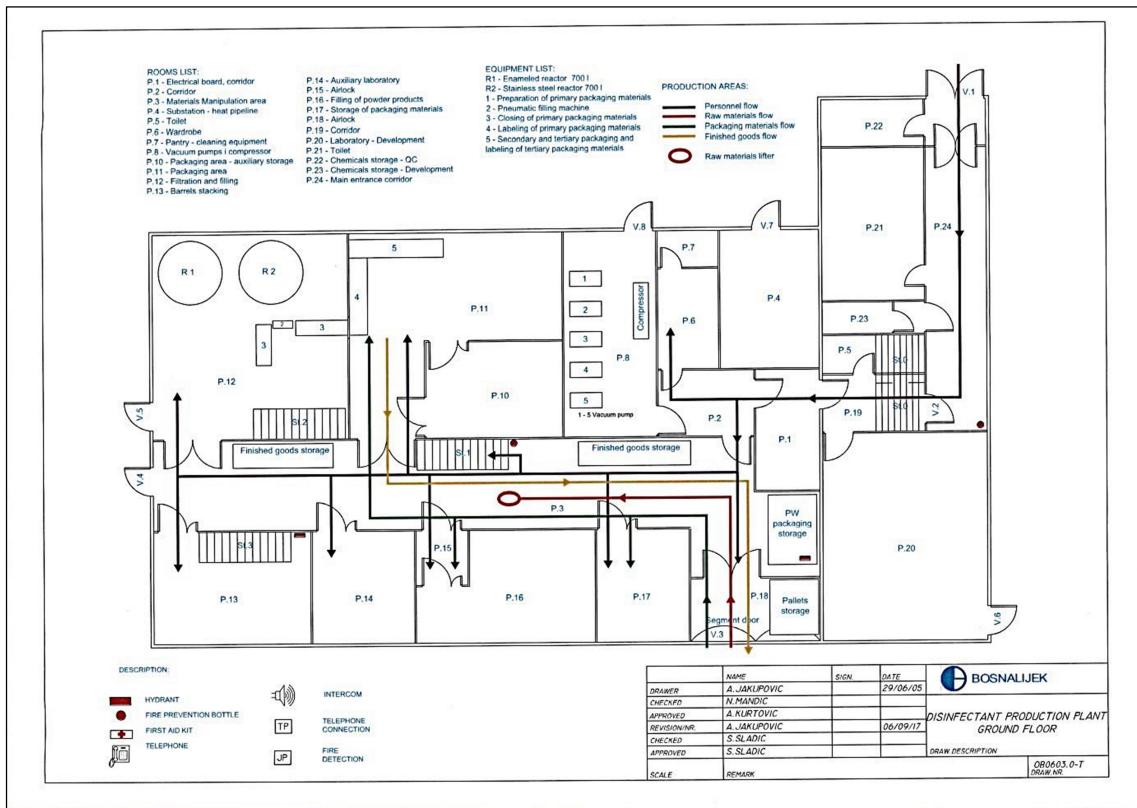
Slika 18: Pogon za pakovanje čvrstih oralnih formi lijekova – ČOFL, kretanje gotovih proizvoda

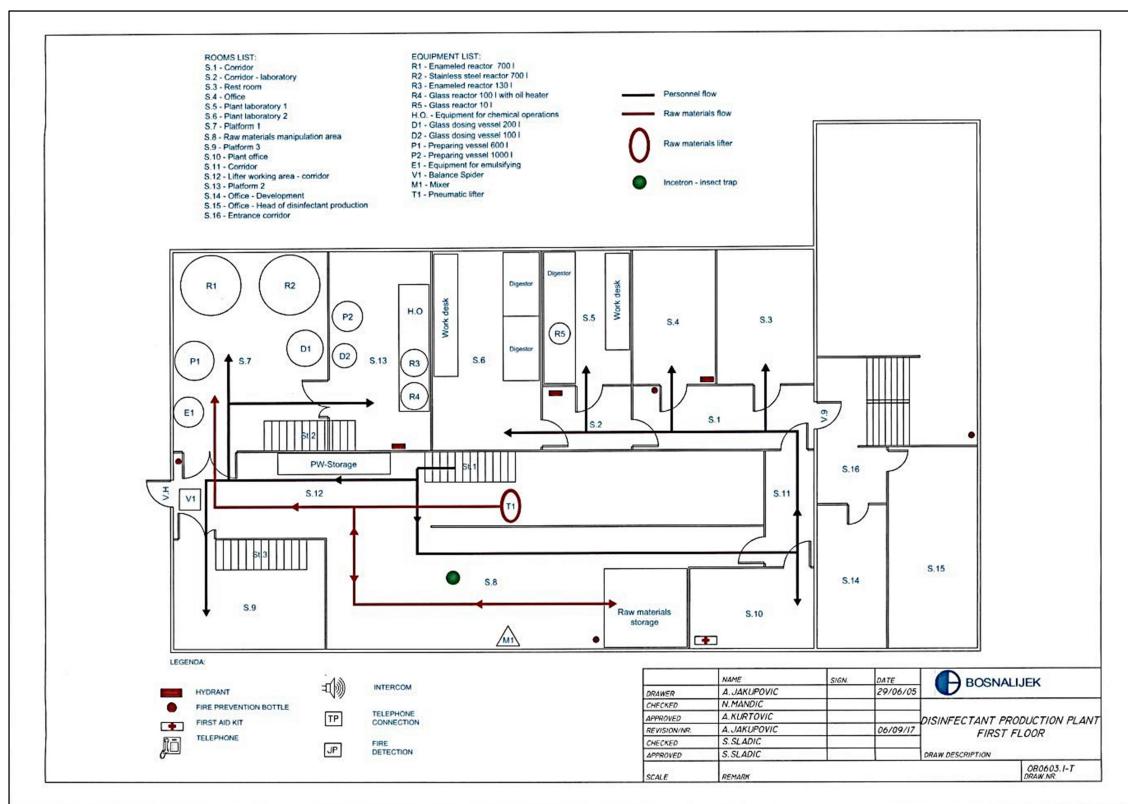
Slika 19: Pogon za pakovanje čvrstih oralnih formi lijekova – ČOFL, kretanje konačnog proizvoda

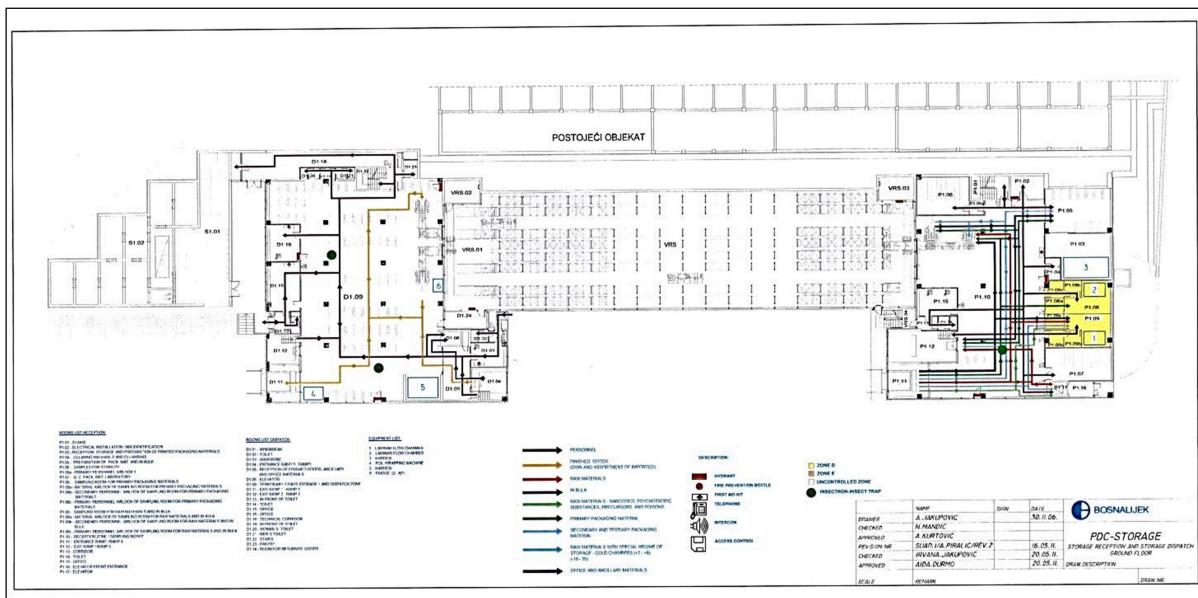
Slika 20: Pogon za pakovanje čvrstih oralnih formi lijekova – ČOFL, in bulk kretanje

Slika 21: Pogon za proizvodnju dezinfekcijskih sredstava u prizemlju

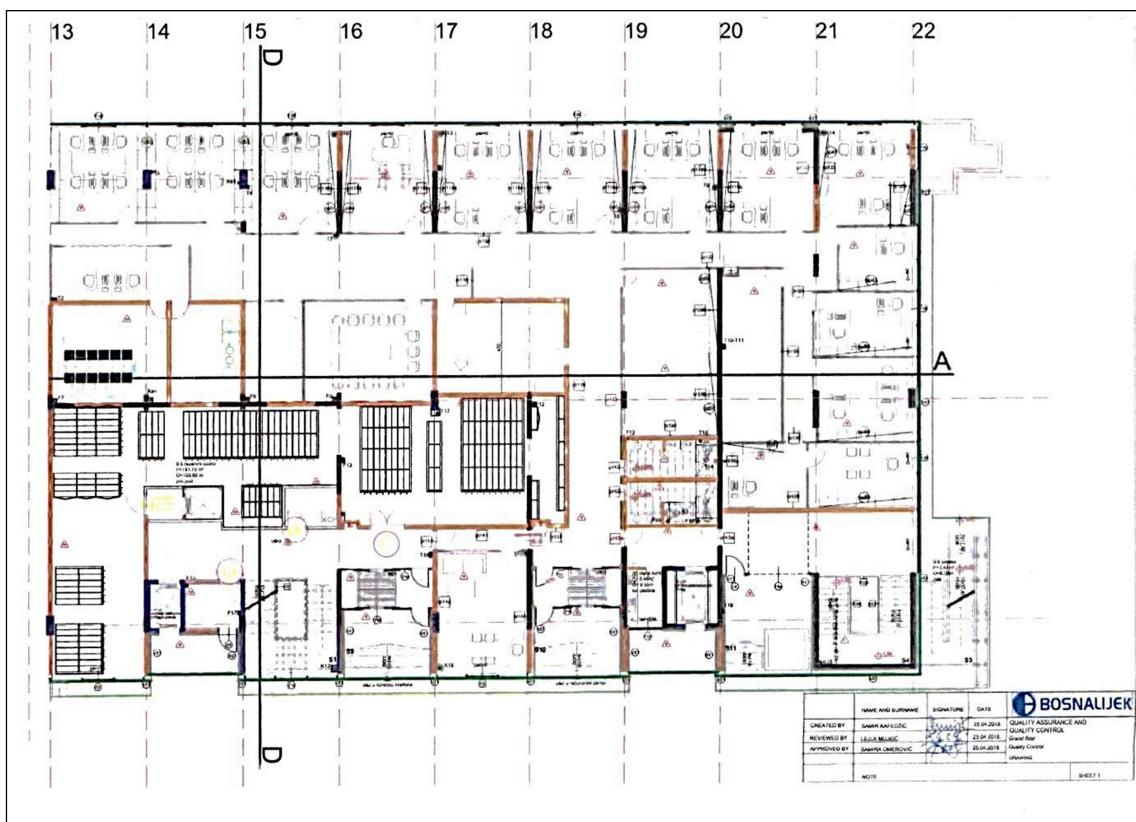
Slika 22: Pogon za proizvodnju dezinfekcijskih sredstava prvi sprat

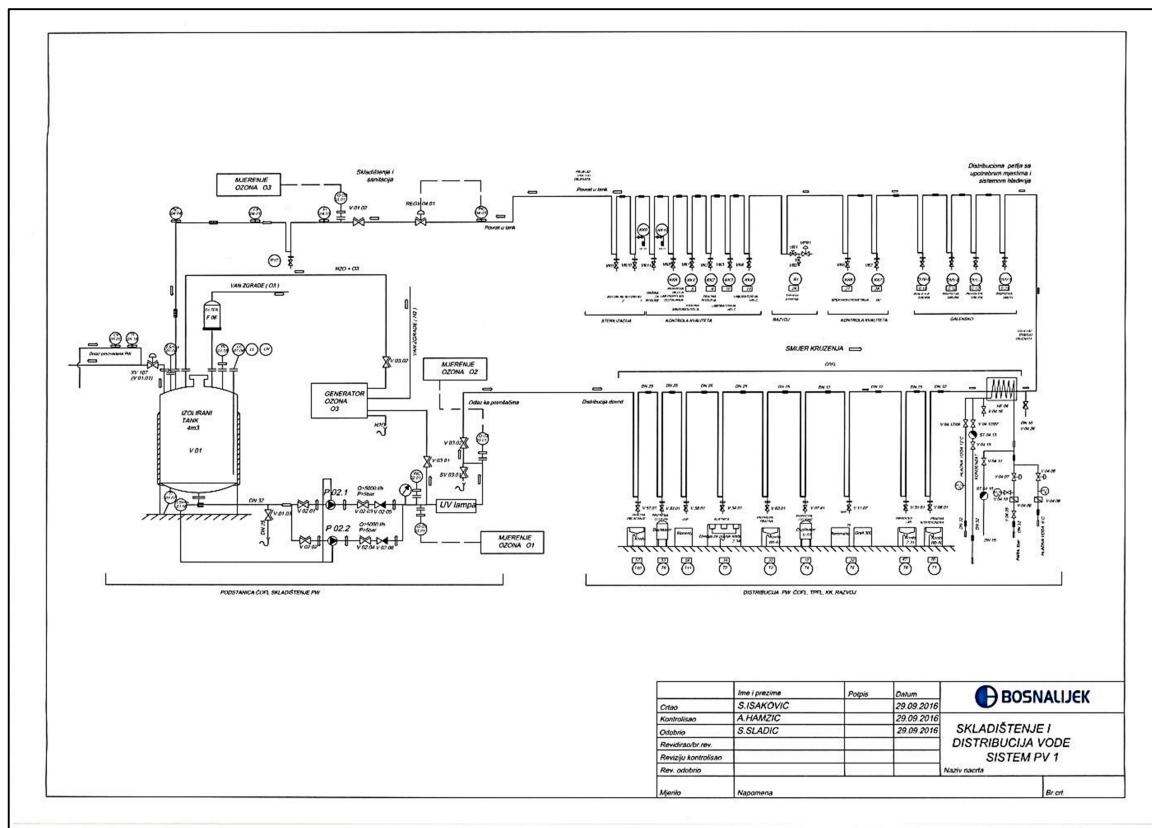
Slika 23: PDC skladište – prijem i otprema-prizemlje

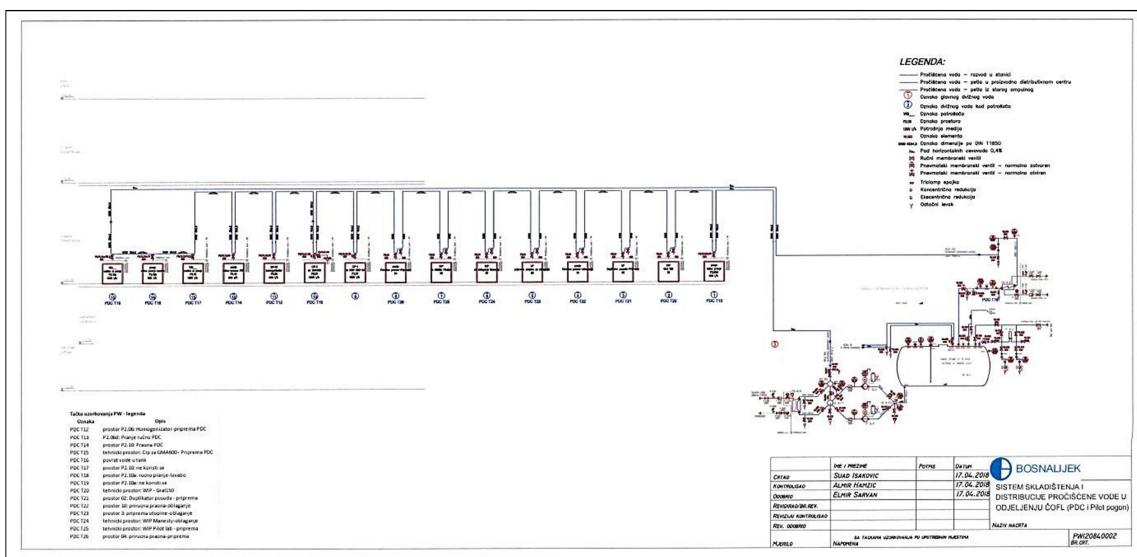
Slika 24.: PDC skladište – prijem i otprema-prvi sprat

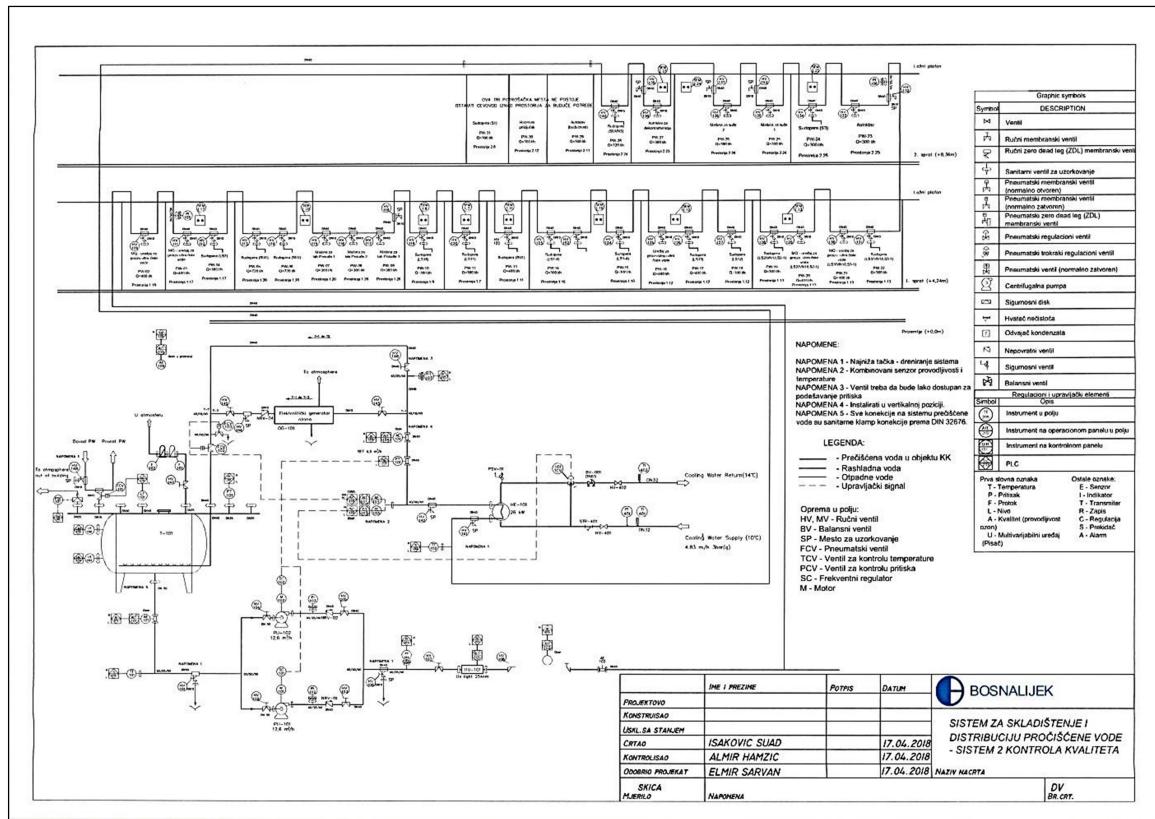
Slika 25: Objekat - osiguranje kvaliteta i kontrola kvaliteta

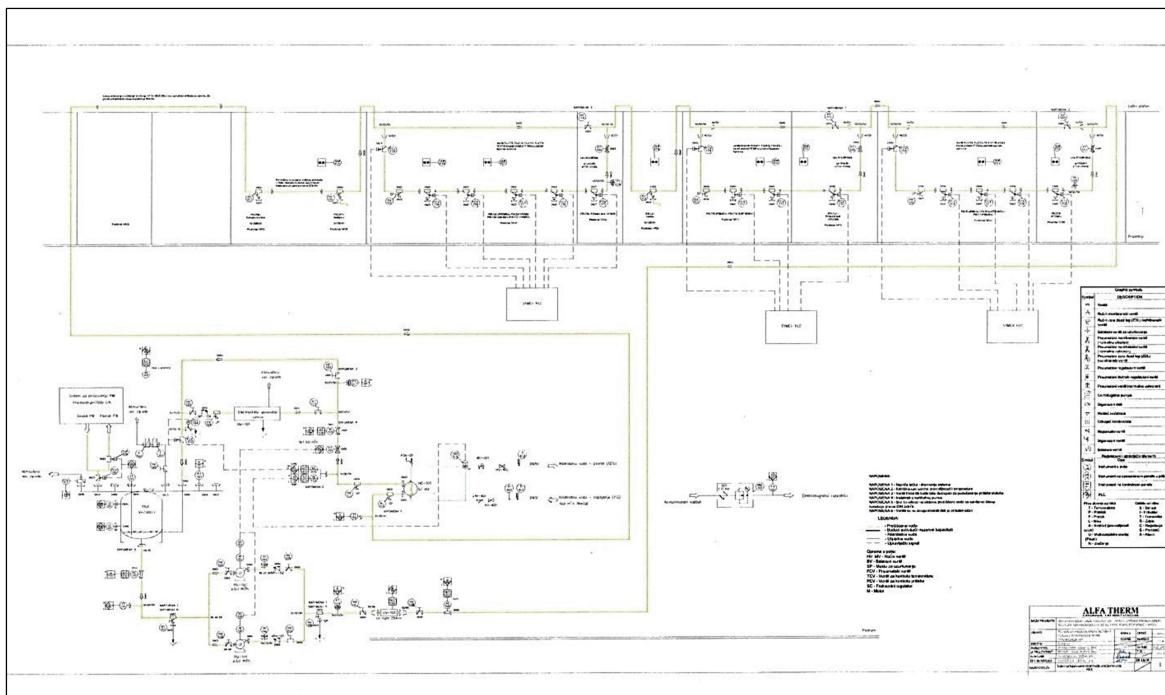
Slika 26: Skladištenje i distribucija vode – sistem PV 1

Slika 27: Sistem skladištenja i distribucije pročišćene vode u odjeljenju ČOFL (PDC i Pilot pogon)

Slika 28: Sistem za skladištenje i distribuciju pročišćene vode – Sistem 2 - kontrola kvaliteta

Slika 29: Nastavak izgradnje objekta za farmaceutsku proizvodnju nesterilnih proizvoda (tečne i polučvrste forme – TPFL)

3. OPIS POGONA I POSTROJENJA

3.1. Tehnološka jedinica pogona/postrojenja u kojoj se odvija glavna djelatnost u skladu sa Prilogom I. ili Prilogom II.

Naziv jedinice: Pogon proizvodnje praškastih detrdženata koji uključuje i postrojenje za rastvaranje čvrstog Natrijevog silikata				
Tehnološki procesi u pogonu proizvodnje praškastih detrdženata se djeli na sljedeće podjedinice:				
Broj	Naziv podjedinice	Kapacitet	Tehnološki opis rada	Referentna oznaka iz tlocrta/dijagrama toka u prilogu
1.	Pogon za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova - ČOFL	Pogon instalisan kapacitet za proizvodnju: 42.000.000 pak., 290.000 kg godišnje (tableta, film tableta, draževa i kapsula) sa radom u dvije smjene.	Proizvodnja čvrstih oralnih formi lijekova smještena je u dvije zgrade (br.14 – proizvodnja i br.4 – održavanje) - slika 2. Objekat 14. - Proizvodni dio Pogona za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova (u nastavku ČOFL) ima dvije etaže: prizemlje s proizvodnim prostorom od oko 2 950 m ² i tehničkim prostorom.	Slika 2. (Prilog 1.) – objekat br.14 Slika 9.

		<p>Godišnja proizvodnja (2022.godina): 30.000.000 pak. 205.000 kg</p> <p>Objekat br.4 ima tri etaže: prizemlje s tehničkim prostorom, kancelarijama i garderobama.</p> <p>Ukupni proizvodni prostor obuhvata oko 3.750 m^2, u kojem se odvija proizvodnja tablet, filmom obloženih tablet, draževa i kapsula.</p> <p>U okviru proizvodnje odvijaju se sljedeći procesi: prosijavanje supstanci, miješanje, granuliranje u sušarama s fluidiziranim slojem (FBD) ili mješalicama s visokim udjelom (HSM), sušenje u FBD, tabletiranje, oblaganje (filmovanje i dražiranje), punjenje u kapsule, blisterovanje ili punjenje u boćice, celofaniranje, kartoniranje i završno pakovanje u transportnu ambalažu.</p> <p>Priprema granulata na ČOFL-u se vrši u postrojenjima ukupnog kapaciteta 300kg, 100kg i 30kg. U svim slučajevima se postrojenja sastoje od duplikator posuda za pripremu otopina, mikser granulatora za vlažnu granulaciju, fluid-bed posude za sušenje i vlažnu granulaciju, mašina za prosijavanje za prosijavanje osušenog granulata te bladera za miješanje kontejnera sa prosijanim granulatom.</p> <p>Na ČOFL-u se prosijani i izmiješani granulat u konusnim ili cilindričnim kontejnerima transportuje u međufazno skladište ili direktno na narednu fazu tabletiranja ili kapsuliranja</p> <p>Proizvodnja se organizuje prema važećim GMP (Dobra Proizvodna Praksa) smjernicama za farmaceutsku industriju, te internacionalnim standardima: ISO 9001, ISO 14001, ISO 13485 i ISO 45001, sa ciljem da se stvore tehnološki preduslovi da „Bosnalijek“ d.d. Sarajevo može svoje proizvode plasirati na tržište EU i USA.</p> <p>Princip koji je definisao izgled i lay-out prostorija u ovom pogonu je horizontalni transport materijala (sirovine, poluproizvodi, pakovni materijal i gotova roba).</p>	<p>Slika 10.</p> <p>Slika 11.</p> <p>Slika 12.</p> <p>Slika 13.</p> <p>Slika 14.</p> <p>Slika 15.</p>
--	--	---	---

		<p>Unutar pogona osigurani su odvojeni ulazi sirovina, pakovnog materijala, osoblja kao i izlaz gotovih proizvoda.</p> <p>U proizvodne prostorije zrak se ubacuje preko apsolutnih filtera (HEPA). Dizajnirana klasa čistoće je D, temperatura je $22^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$, broj izmjena zraka po prostorima je veći od 20 VA/h, a vlažnost prema zahtjevu tehnologije (u pojedinim prostorima od 15 – 20% RH).</p> <p>Zona obuhvata sve proizvodne prostore, materijalne i personalne ustave.</p> <p>U materijalnim i personalnim prostorijama, održava se nadpritisak u odnosu na proizvodne prostore i komunikacijski prostor i na taj način se spriječava kroskontaminacija.</p> <p>U svim proizvodnim prostorima, kroz HVAC jedinice se ubacuje 100% svježi zrak.</p> <p>Svi drugi prostori (priručni magacini i komunikacijski prostori) koriste recirkulirajući zrak do 70%, sa zadnjim stepenom filtracije F9, temperatura se održava na $22^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$, a vлага na 55%RH ±20%RH.</p> <p>Tehnička etaža</p> <p>Na tehničkoj etaži smještena je oprema koja vrši snabdjevanje proizvodnih prostora sa zrakom, vodom, parom, komprimiranim zrakom i el.energijom.</p> <p>Prostor se snabdjeva zrakom koji se dovodi preko 20 HVAC jedinica. Zrak se grije ili hlađi, vlaži ili odvlažuje, filtrira (filteri F5, F7 i F9) i ubacuje u proizvodne prostore preko apsolutnih filtera (EU 13). Zrak se izbacuje iz prostora putem odsisnih jedinica.</p> <p>Svaka HVAC jedinica, za normalan rad, snabdjeva se parom za zaštitu senzora od smrzavanja, topлом vodom za grijanje zraka, hladnom vodom za hlađenje i odvlaživanje zraka i pročišćenom (filtriranom) parom za vlaženje zraka.</p>	
--	--	---	--

		<p>Pored upotrebe gradske vode za piće, u dislociranom prostoru, priprema se topla sanitarna voda temperature do 70 °C, voda za grijanje temperature 70 do 90 °C, voda za hlađenje i odvlaživanje temperature 6 do 12 °C.</p> <p>Tehnička para pritiska 6 bara koristi se za grijanje vode i zraka, a filtrirana kroz filter veličine 0,1 µm služi za vlaženje zraka u HVAC jedinicama.</p> <p>Komprimirani zrak proizvodi se u centralnoj kompresorskoj stanicu, a u tehničkoj podstanici se suši i filtrira preko filtera veličine 3 µm, aktiv-karbonskog i 0,2 µm filtera i distribuira nehrđajućim cijevima do potrošača. Dodatno se komprimirani zrak filtrira kroz filter veličine 0,1 µm za upotrebu na opremi gdje dolazi u dodir sa proizvodom. Sadržaj ulja u tom zraku je manji od 1 mg/m3.</p> <p>Pored navedene opreme u tehničkoj etaži je smještena oprema za lokalno odsisavanje i centralni sistem za vakuumsko čišćenje. Tu su smješteni i AHU i elektro razvodni ormari za mašine u odjeljenju.</p>	
2.	Pogon za pakovanje čvrstih oralnih formi lijekova – ČOFL	<p>Tablete i kapsule koje se dopreme u prostor se prebacuju postepeno u sistem za punjenje blister pakovnih mašine odakle se dalje usmjeravaju prema dijelu mašine na kojem se ubacuju u odgovarajuće kalupe.</p> <p>Operatori postavljaju kolite aluminijске ili aluminijске i pvc/pvdc folije na mašinu te mašina vrši kalupiranje, zavarivanje i rezanje blistera te utiskivanje serije i roka valjanosti. Po formiranju finalnog blistera, blistri se transportnom trakom usmjeravaju prema mašini za sekundarno pakovanja. Primarno upakovani proizvod se doprema pomoću transportne trake iz prostora primarnog pakovanja na mašine za sekundarno pakovanje ili se odvojeno vrši ručno pakovanje te serijalizacija na samostalnim mašinama za serijalizaciju.</p>	<p>Slika 2. (Prilog 1) – objekat br.4</p> <p>Slika 16.</p> <p>Slika 17.</p> <p>Slika 18.</p> <p>Slika 19.</p> <p>Slika 20.</p>

		<p>U sklopu svake od prethodno nabrojanih linija se nalaze mašine za sekundarno pakovanje koje obuhvataju mašine za etiketiranje (tečne forme lijekova) i kartonirke (sve linije), te mašine za tercijarno pakovanje, odnosno mašine za zbirno pakovanje (linije na ČOFL-u) ili mašine za automatsko tercijarno pakovanje (linije na TPFL) sa brzinama koje su prilagođene brzinama rada mašina za primarno pakovanje.</p> <p><i>Opis rada:</i></p> <p>TPFL: Napunjene i zatvorene bočice se etiketiraju, a potom transportuju putem transportne trake na mašinu za sekundarno pakovanje gdje se zajedno sa uputstvom i dozirnom kašicom ili drugim dodatkom za doziranje pakuju u jedinične kutije uz utiskivanje broja serije i roka valjanosti (ako se ne vrši serijalizacija).</p> <p>Slično tome, napunjene tube se na mašini za sekundarno pakovanje pakuju zajedno sa uputstvom i eventualnim dodacima pakuju u jedinične kutije.</p> <p>Za tržišta za koja se vrši serijalizacija, jedinične kutije sa bočicama, odnosno, tubama se transportnim trakama transportuju na mašinu za serijalizaciju pri čemu se vrši štampanje i očitavanje jedinstvenog koda pakovanja kao i štampanje i čitanje serijskog broja i roka valjanosti.</p> <p>Serijalizirana jedinična pakovanja se dalje transportuju na mašinu za tercijarno pakovanje pri čemu se vrši pakovanje jediničnih kutija u transportne kutije, a istovremeno se vrši i agregacija, odnosno registrovanje upakovanih jediničnih kutija u svako pojedinačno transportno pakovanje.</p> <p>Operateri pomoću odgovarajućih vakuum manipulatora prebacuju završena i etiketirana transportna pakovanja na transportne palete (plastične i aluminijске).</p>	
--	--	---	--

		<p>ČOFL: Blisteri se putem transportne trake usmjeravaju na mašinu za sekundarno pakovanje gdje se zajedno sa uputstvom pakuju u jedinične kutije uz utiskivanje broja serije i roka valjanosti (ako se ne vrši serijalizacija).</p> <p>Za tržišta za koja se vrši serijalizacija, jedinične kutije sa blisterima se transportnim trakama transportuju na mašinu za serijalizaciju pri čemu se vrši štampanje i očitavanje jedinstvenog koda pakovanja kao i štampanje i čitanje serijskog broja i roka valjanosti.</p> <p>Serijalizirana i neserijalizirana pakovanja se dalje usmjeravaju na mašine za zbirno pakovanje gdje se vrši grupiranje definisanog broja jediničnih pakovanja u zbirna pakovanja te operatori ručno pakuju zbirna pakovanja u transportne kutije.</p> <p>Agregacija se vrši na posebnim samostalnim uređajima za agregaciju.</p> <p>U slučaju da se ne vrši automatsko sekundarno pakovanje kao u slučaju tableta u boćicama, posebno se vrši etiketiranje boćica, signiranje kutije i savijanje uputstava te se takav materijal prosljeđuje na ručno pakovanja i po potrebi naknadno na samostalnu serijalizaciju.</p> <p>Pogoni za pakovanje čvrstih oralnih formi lijekova (ČOFL) - Blister linija smješten je u objektu 4.</p> <p>Prostor je opremljen odgovarajućim klima komorama kojima se postižu zahtjevi čistog prostora</p> <ul style="list-style-type: none"> - klasa čistoće D, te regulacija temperature i vlage. <p>Svi prostori za pakovanje su dizajnirani i opremljeni po GMP zahtjevima, odnosno u zavisnosti od namjene, prema specificiranim zahtjevima (temperatura, vлага, tretman, filtracija, pritisak i broj izmjena zraka, klasa čistoće).</p>	
--	--	---	--

			<p>Pogoni za pakovanje čvrstih oralnih formi lijekova (ČOFL) sačinjavaju sljedeći prostori:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hodnik, • primano pakovanje, • sekundarno pakovanje, • materijalna ustava, • personalna ustava, • personalna/materijalna ustava, • praona čisto, • praona nečisto, • laboratorij procesne kontrole, • prostor za spremičice, • priručno skladište primarnog pakovnog materijala, • priručno skladište bulk-a, • prostor za formatne dijelove, <p>Vodosnabdijevanje pogona je obezbijeđeno sa postojeće mreže vodosnabdijevanja Bosnalijeka.</p> <p>Sanitarna topla voda se obezbjeđuje sa sistem tople vode unutar Bosnalijeka.</p> <p>Razvod sanitarne tople vode koristi se za pranje ruku u personalnim ustavama, u IPC laboratoriji i prostoru za spremičicu.</p> <p>U sklopu pogona realizovan je separatni sistem odvodnje, tako da se tehnološka, sanitarna i kišna kanalizacije vode zasebno do spoja na vanjsku separatnu kanalizaciju.</p>	
3.	Pogon za proizvodnju dezinficijensa	<p>Dezinficijensi i emulzije se miješaju i homogeniziraju u dvoslojnim posudama radnog kapaciteta 2x600 l i pune u boce</p> <p>Oprema za punjenje ima kapacitet do 400 l/h.</p> <p>.</p>	<p>Pogon za proizvodnju dezinfekcijskih sredstava nalazi se u zgradbi br.7. Zgrada je dvoetažna s proizvodnom površinom od oko 300 m².</p> <p>Gornja etaža služi kao skladište sirovina i dijelom gotovih proizvoda koji se podižu na istu uz pomoć lančane dizalice.</p> <p>Sirovine potrebne za jednu seriju se vagaju na vagi smještenoj u prostoriji S-12 po uputstvu o mjerenju sirovina.</p> <p>Propisno upakirane, etiketirane i kontrolisane sirovine se poslije vaganja šaržiraju.</p>	<p>Slika 2. – objekat br.7.</p> <p>Slika 21.</p> <p>Slika 22.</p>

		<p>Prema odgovarajućem redoslijedu sirovine se putem sistema cijevi pod vakuumom ili pumpom šalju u reaktorske posude (R1 ili R2), smještene u prostoriji S-7 – platforma.</p> <p>Posude su od nehrđajućeg materijala i imaju plašt i mješalicu promjenjivog broja obrtaja, a prema recepturi za pojedini preparat.</p> <p><i>Proizvodni stepen: Filtracija i punjenje preparata</i></p> <p>Reaktorska posuda (R1 ili R2) je povezana plastičnim cjevovodom sa pneumatskom punilicom preko "seitz" sistema za filtraciju (poliester filter fi 278mm).</p> <p>Kada se sistem poveže, otvara se ispusni ventil reaktorske posude, otvara se ventil za komprimirani zrak te se priprema primarni pakirni materijal (boce ili kanisteri).</p> <p>Sa tako postavljenim materijalom na platformi pneumatske punilice "MARIN GC" model PN 2/1000 pogon se pušta u rad. Punjenje se vrši naizmjeničnim radom cilindara punilice.</p> <p>Napunjene boce ili kanisteri se odlažu na radni sto gdje se vrši zatvaranje, a potom ručno prebacuje na radni sto za pakovanje u prostoriji P-11.</p> <p><i>Proizvodni stepen: Finalno pakovanje</i></p> <p>Finalno pakovanje se obavlja ručno (prostorija P-11).</p> <p>Sekundarni i tercijalni pakirni materijal se doprema iz priručnog skladišta br. P-16.</p> <p>Upakirane boce u odgovarajuću Bel ambalažu sa transportnom etiketom, stavljaju se na drvene palete, koje se odlažu u prostoriju br. P- 3 (privremeno skladište za gotove proizvode).</p> <p>Nakon punjenja, zatvaranja i etiketiranja, boce i kanistri se pakiraju u transportnu ambalažu i transportuju u skladište.</p>	
--	--	---	--

4.	<p>Pogon za proizvodnju tečnih i polučvrstih nesterilnih formi lijekova - TPFL</p> <p>Pogon za tekuće i polučvrstih formi lijekova ima instaliran kapacitet za proizvodnju cca. 1.500.000 pak. 30.000 kg tekućih i polučvrstih formi lijekova godišnje.</p> <p>Godišnja proizvodnja (2022.godina):</p> <p>100.000 pak.</p> <p>2.000 kg</p>	<p>Pogon za tekuće i polučvrstih formi lijekova ima instaliran kapacitet za proizvodnju cca. 1.500.000 pak. 30.000 kg tekućih i polučvrstih formi lijekova godišnje.</p> <p>Godišnja proizvodnja (2022.godina):</p> <p>100.000 pak.</p> <p>2.000 kg</p>	<p>Proizvodnja tekućih i polučvrstih formi lijekova odvija se u zgradи br.19 (proizvodnja 19).</p> <p>Zgrada ima tri etaže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Suteren gdje se nalaze dva prostora, prvi površine ca. 300 m² koriste se kao ulazne i svlačionice za osoblje, a drugi prostor je tehnički prostor površine cca. 1250 m² gdje se nalazi sistem pročišćene vode, sistemi omekšane vode, CIP dozirni sistem, distribucija komprimiranog zraka i nekoliko drugih instalacija. - Prizemlje u kojem je smješten proizvodni prostor ukupne površine 2286 m² klase ISO 8 je površine cca. 760m². - Prvi sprat je tehnički dio, gdje su smještene HVAC jedinice, pomoćni moduli za proizvodnu opremu i nadzorne prostorije. Površina ovog područja je oko 1150 m². <p>Osnovni proizvodni procesi su sljedeći: priprema, punjenje u boce i pakovanje tečnih formi. te priprema, punjenje u tube i pakovanje polučvrstih formi lijekova.</p> <p>Objekti su dizajnirani na način da se mogu zadovoljiti svi važeći GMP zahtjevi.</p> <p>Princip koji je definisao izgled i raspored prostora je horizontalni transport materijala (sirovina, poluproizvoda, ambalaže i gotovih proizvoda).</p> <p>U sklopu objekta osigurani su zasebni ulazi za sirovine i ambalažu, gotove proizvode kao i za osoblje.</p> <p><i>Proizvodnja tečnih oblika</i></p> <p>Priprema tečnih oblika je smještena u prostoru klase čistoće D za koju filtrirani zrak osiguravaju HVAC jedinice. U prostor je smještena oprema čiji se kapacitet od 800 l množi sa brojem serija koje se mogu uraditi u toku 24 sata pri radu u tri smjene.</p>	<p>Slika 2. (Prilog 1)</p> <p>Slika 29.</p>
----	--	---	---	---

		<p>Ovisno o proizvodu dnevno se uradi od 2.400 l do 7.200 l tečnih proizvoda ovisno o tehnologiji pripreme.</p> <p>Mašina za punjenje tečnih proizvoda se nalazi u odvojenoj prostoriji i zaštićena je laminar flow jedinicama jer visina plafona onemogućava uvođenje HVAC sistema.</p> <p>Oprema za punjenje u bočice je prosječnog kapaciteta oko 4200 bočica/h odnosno 70 bočica/min ovisno o veličini i načinu zatvaranja bočica.</p> <p>Mašinsko etiketiranje bočica i završno pakovanje u kutije se nalazi u odvojenoj prostoriji.</p> <p><i>Proizvodnja polučvrstih oblika</i></p> <p>Priprema polučvrstih oblika je smještena u prostoru klase čistoće D za koju filtrirani zrak osiguravaju HVAC jedinice.</p> <p>U prostor je smještena oprema čiji se kapacitet od 300 kg množi sa brojem serija koje se mogu uraditi u toku 24 sata pri radu u tri smjene.</p> <p>Punjenje polučvrstih proizvoda se nalazi u prostoru klase čistoće D koju osiguravaju HVAC jedinice.</p> <p>Mašina za punjenje u tube je kapaciteta oko 2400 tuba/h odnosno 40 tuba/min. zavisno o veličini tuba.</p> <p>Proces čišćenja za većinu proizvoda je poluautomatski i manuelni, a vrši se vrućom vodom i otopinom deterdženta. Za zagrijavanje posuda se koristi vodena para.</p> <p>Rukovanje sirovinama koje se koriste za proizvodnju poluproizvoda podrazumijeva faze koje uključuju zaprimanje, uzorkovanje, skladistenje i izdavanje (vaganje).</p> <p>Trenutno se rukuje sa cca. 300 vrsta (sifri) sirovina - cca. 50 vrsta(sifr) aktivnih sirovina i cca. 250 pomoćnih vrsta (Sifr) sirovina.</p>	
--	--	--	--

			<p>Rukovanje sirovinama se organizuje prema važećim procedurama u skladu sa Zakonskom zahtjevima, GMP, GSPI GDP (Dobra Proizvodna Praksa, Dobra Skladišna Praksa i Dobra Distributivna Praksa), smjernicama za farmaceutsku industriju, te internacionalnim standardima: ISO 9001, ISO 14001, ISO 13485 i ISO 45001.</p> <p>Skladistenje se vrši na način da svaka vrsta (šifra) sirovine se skladišti na jednoj EUR paleti jedne serije.</p>	
--	--	--	---	--

3.2. Tehnološka jedinica pogona/postrojenja u kojoj se odvijaju ostale djelatnosti u skladu sa Prilogom I. ili Prilogom II.

Naziv jedinice				
PRATEĆI OBJEKTI				
Broj	Naziv podjedinice	Kapacitet	Tehnološki opis	Referentna oznaka iz tlocrta/dijagrama toka u prilogu
2.	<p>Sistemi za proizvodnju, skladištenje i distribuciju pročišćene vode:</p> <p>Sistem pročišćene vode 1.</p> <p>Sistem pročišćene vode 2.</p> <p>Sistem pročišćene vode 3.</p>	<p>Sistem za proizvodnju pročišćene vode – Sistem 1. – kapaciteta 2 m³/h</p> <p>.</p>	<p>Na posebnom instalisanom prostoru nalaze se tri sistema za proizvodnju, skladištenje i distribuciju pročišćene vode.</p> <p>Ovi sistemi su dizajnirani i izvedeni u skladu sa zahtjevima Ph.Eur koji omogućuju proizvodnju pročišćene vode, zahtjevanog kvaliteta (USP i Ph Eur) koji se kontinuirano ispunjavaju.</p> <p>Sistem pročišćene vode 1. smješten u zgradu br. 14 koristi vodu iz gradske mreže i ima učinak 2000 l/h. Sastoji se od sljedećeg:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Predobrada (filtracija, omekšavanje, eliminacija klora) - Proizvodnja (reverzna osmoza i kontinuirana elektrodeionizacija) - Spremna posuda V01 od nehrđajućeg čelika za akumulaciju i skladištenje do 4m³. 	<p>Slika 2. (Prilog 1.)</p> <p>Šematski crtež - slika 26.</p>

			<ul style="list-style-type: none"> - Distribucijska petlja (izrađena od nehrđajućeg čelika 316L koja osigurava pročišćenu vodu za Čvrstu oralnu formu-zgradu br. 14, a podsistem za Razvoj sastoji se od vlastite skladišne posude kapaciteta $2m^3$ i vlastite distribucijske petlje) <p>Tokom proizvodnje i distribucije pročišćene vode potrebni parametri kvaliteta vode (kontinuirani protok vode u cirkularnom krugu oko $4000l/h$, temperatura vode $15-25^\circ C$, odsutnost ozona, vodljivost vode do $1,3 \mu S/cm$) i pravilan proces funkcionisanja, se automatski održavaju i prate putem SCADA sistema.</p> <p>Sistem pročišćene vode 2 smješten u zgradi br. 4 koristi vodu iz gradske mreže i ima učinak od $1000 l/h$. Sastoji se od sljedećeg:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Predobrada (filtracija, omekšavanje, eliminacija klora) - Proizvodnja (dvostupanska reverzna osmoza i kontinuirana elektrodeionizacija) - Spremna posuda T2 izrađena je od nehrđajućeg čelika za akumulaciju i skladištenje do $4m^3$. - Distribucijska petlja (od nehrđajućeg čelika 316L koja osigurava pročišćenu vodu za čvrstu oralnu formu u zgradi br. 4, podsistem 	<p>Slika 2. (Prilog 1).</p> <p>Slika 28.</p>
--	--	--	---	--

			<p>za čvrstu oralnu formu u zgradi br. 14 sastoji se od vlastite skladišne posude B9.1 kapaciteta 4 m³ i vlastite distributivne petlje i podsistema za kontrolu kvalitete u zgradi br. 10A sastoji se od vlastite skladišne posude T101 kapaciteta 2m³ i vlastite distribucijske petlje).</p> <p>Tokom proizvodnje i distribucije pročišćene vode potrebni parametri (kontinuirani protok vode u cirkulacijskom krugu od oko 4000 l/h, temperatura vode 15-25°C i vodljivost vode do 1,3 µS/cm) automatski se održavaju i prate putem SCADA sistema.</p> <p>Sanitizacija Sistema 2, uključujući i podistem za Čvrstu oralnu formu u zgradi br. 14, uključuje hemijsku sanitizaciju ugljen deklorinatom, reverznu osmozu i CEDI module, te toplojni sanitarni sistem za skladištenje i distribuciju.</p> <p>Sanitizacija podistema za kontrolu kvalitete, koji ima vlastiti generator ozona, kontinuirano se vrši korištenjem ozona (koncentracija minimalno 50 ppb u spremniku).</p> <p>Jednom sedmično sistem se dezinfikuje ozonom u koncentraciji od minimalno 100 ppb u trajanju od najmanje 15 minuta. Za uništavanje zaostalog ozona u pročišćenoj vodi koriste se UV lampe.</p> <p>Sistem pročišćene vode 3. smješten u zgradi br.19 koristi vodu iz gradske mreže i ima učinak 1500 l/h. Sastoji se od sljedećeg:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Predobrada (filtracija, omekšavanje, eliminacija klora) 	Slika 29
--	--	--	--	----------

			<ul style="list-style-type: none"> - Proizvodnja (reverzna osmoza i kontinuirana elektrodeionizacija) - Spremna posuda od nehrđajućeg čelika za akumulaciju i skladištenje do 3m³. - Distribucijska petlja (izrađena od nehrđajućeg čelika 316L koja osigurava pročišćenu vodu samo za novi pogon za tekuće i polučvrste forme doziranja. <p>Tokom proizvodnje i distribucije pročišćene vode potrebni parametri kvaliteta vode (kontinuirani protok vode u cirkulacijskom krugu od oko 9000l/h, temperatura vode 15-25°C, odsutnost ozona, vodljivost vode do 1,3 µS/cm) i pravilan proces funkcionisanje se automatski održavaju i prate putem SCADA sistema.</p> <p>Sanitizacija Sistema 3. kontinuirano se provodi korištenjem ozona (koncentracija najmanje 50 ppb u posudi za skladištenje).</p> <p>Jednom sedmično sistem se sanira ozonom u koncentraciji od minimalno 100 ppb u trajanju od najmanje 15 minuta.</p>	Slika 2. (Prilog 1)
--	--	--	--	---------------------

3.3. Tehnološke jedinice koje nisu navedene u Prilogu I. ili Prilogu II. (direktno povezane djelatnosti)

Broj	Naziv jedinice	Kapacitet	Tehnološki opis	Referentna oznaka iz dijagrama toka u prilogu
1.	Objekat za Kontrolu kvaliteta i poslovno-administrativna zgrada.		<p>Objekat za kontrolu kvaliteta i poslovno-administrativna zgrada su smješteni u neposrednoj blizini ulaza u krug "Bosnalijek"-a.</p> <p>Tlocrte dimenzije objekata su 100x28 m i spratnosti podrum, prizemlje, dva sprata i tehnička etaža na krovu objekata.</p> <p>Pristup objektu, pješački i kolski prilaz objektu se nalazi sa sjeverne pristupne saobraćajnice.</p> <p>Svi glavni ulazi su vezani uz zapadnu saobraćajnicu, a uz južnu saobraćajnicu se nalazi požarno stepenište.</p> <p>Objekat se sastoji od dvije funkcionalne cjeline i to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dio koji pripada poslovno-administrativnom dijelu koji uglavnom obuhvata sjeverni blok objekta - dio koji pripada kontroli kvaliteta koja uglavnom obuhvata južni blok objekta <p>Poslovno-administrativni dio je podjeljen u više radnih sektora koji su uglavnom raspoređeni na prvom i drugom spratu dok je jedan manji dio smješten u prizemlje južnog bloka zajedno sa računskim centrom.</p> <p>Osim ovih sadržaja u prizemlju ovog bloka su smješteni i prostori restorana kapaciteta 200 sjedećih mjesta sa pratećom kuhinjom kao i konferencijska sala kapaciteta 150 mjesta.</p>	<p>Slika 2. (zgrada 10.) – Prilog 1.</p> <p>Slika 25. – objekat za kontrolu kvaliteta</p>

		<p>Predviđeni su posebni ulazi za radnike koji koriste vertikalne komunikacije za kancelarije na spratovima, a poseban ulaz za radnike koji rade u kuhinji.</p> <p>U prizemlju uz sam ulaz se nalazi i veliki hol koji se integracijom sa konferencijskom dvoranom suprotne strane objekta.</p> <p>Jedno stepenište sa liftom (postojeće) se nalazi na zapadnoj strani objekta uz sam glavni ulaz dok je drugo najviše u funkciji protupožarne zaštite.</p> <p>Na svim etažama predviđeni su sanitarni čvorovi odgovarajućim propisima i uglavnom su po vertikali smješteni na isto mjesto uz glavno stepenište.</p> <p>Kontrola kvaliteta je dio objekta u kojem se vrše ispitivanja proizvoda što samo po sebi traži posebne uslove koji se definišu prema važećim svjetskim propisima.</p> <p>Pomenuti uslovi se odnose posebno na higijenske standarde, te standarde koj se odnose na zaštitu okoliša i zaštitu zdravlja i sigurnosti.</p> <p>Sve laboratorije sa pratećim sadržajima kao što su garderobe, sanitarije i ostave se nalaze na prvom i drugom spratu.</p> <p>U prizemlju objekta se nalazi glavni ulaz za kontrolu kvaliteta kao i prostori za prijem materijala i arhivski prostori.</p> <p>Na krovu objekta se nalaze prostori za instalacije - rashladnih uredjaja i slično.</p> <p>U laboratorijama Kontrole kvaliteta vršite se analize iz programa "Bosnalijek"-a.</p>	
--	--	--	--

		<p>Namjena labaratorije Kontrole kvaliteta jeste izvršavanje svih potrebnih testiranja u cilju puštanja u promet lijekova iz proizvodnog assortimenta "Bosnalijeka"-a koji uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • čvrste oralne forme lijekova (tablete, film obložene i retard tablete, acido rezistentne tablete, tablete za žvakanje, kapsule), • tečne i polučvrste forme lijekova (sirupi, suspenzije, losioni, masti, kreme, kapi), • parenteralne forme lijekova (injekcione otopine, praškovi). <p>U laboratorijama Kontrole kvaliteta testiraju se i sljedeće vrste uzoraka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • polazni materijali (aktivne i pomoćne supstance), • voda za farmaceutsku upotrebu (voda za piće, pročišćena i voda za injekcije) • primarni pakovni materijal-dio testiranja (PVC, PVDC, Aluminijumska folija, staklene boce) • poluproizvodi i gotovi proizvodi za oko 250 proizvoda uključujući antibiotike, kortikosteroide, vitamine i dezinfekciona sredstva • uzorci za kontrolu higijenskih uslova, validacije procesa <p>Na prvom spratu u okviru laboratorijskih prostora smještene su kancelarije rukovodilaca odjeljenja za gotove proizvode i ulazne materijale, te prostorija za izradu dokumentacije.</p>	
--	--	--	--

		<p>Na drugom spratu smještene su sljedeće kancelarije: Direktora Sektora Osiguranje i kontrola kvaliteta, poslovni administratora, odjeljenje Osiguranje kvaliteta i sala za edukaciju i sastanke.</p> <p>Hemijske/Analitičke i Antibiotiske Mikrobiološke laboratorije</p> <p>Hemijske/Analitičke laboratorije su smještene na prvom spratu u zonama neklasificirane čistoće i imaju prostorije sljedeće namjene:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Centralni prijem uzoraka i dokumentacije • Prostorija za čuvanje referentnih standarda • Laboratorija za TLC (tankoslojna hromatografija) • Laboratorija za IR spektroskopiju • Laboratorija za Termogravimetriju • Laboratorija za Elektrohemiju i opšta određivanja • Laboratorija za TOC • Laboratorija za Disoluciju/ Spektrofotometriju • Laboratorija za HPLC (tekućinska hromatografija pod visokim pritiskom) • Centralna vagaona (prostorija za vaganje) • Priručni magacin • Laboratorija za GC, GC- HEAD SPACE (Gasna Hromatografija) • Laboratorija za AAS (Atomska absorpciona spektroskopija) • Laboratorija za elektroforezu • Pranje posuđa	
--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Prostorija za spremičicu • Prostorija za otpad • Garderoba za žene i muškarce • Sanitarni prostori (ženski i muški toalet) • Prostorija za izradu dokumentacije • Kancelarija rukovodilac-proizvodi • Kancelarija voditelj-ulazni materijali • Prostorija za odmor • Hodnik/koridor <p>Mikrobiološke laboratorije su smještene na drugom spratu objekta.</p> <p>Odjeljenje mikrobioloških laboratorija je podijeljeno u dvije odvojene zone: mikrobiološke laboratorije za standardne (ne-antibiotičke) analize i mikrobiološke laboratorije za analizu antibiotika.</p> <p>Mikrobiološke laboratorije za standardne analize imaju sljedeće prostorije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Garderobe za žene i muškarce • Sanitarni prostori (toaleti za žene i muškarce) • Prostorija za spremičicu • Prostorija za čuvanje čistog posuđa • Priručni magacin • Hladna prostorija • Prostorije za inkubaciju (1 i 2) • Laboratorija za identifikaciju • Laboratorija za validaciju • Laboratorija za kontrolu higijene • Laboratorija za određivanje MB sadržaja • Laboratorija za kontrolu vode • Laboratorija za limit test	
--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Laboratorija za pripremu podloga • Pranje posuđa • Laboratorija za očitavanje podloga • Personalne i materijalne ustave za čiste prostore • Prijem uzoraka • Laboratorija za nove tehnike • Kancelarija rukovodilac odjeljenja • Prostorija za izradu dokumentacije • Hodnik/koridor <p>Antibiotiske Mikrobiološke laboratorije imaju sljedeće prostorije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Garderobe za žene i muškarce • Laboratorija za određivanje MB sadržaja antibiotika • Prostorija za čuvanje čistog posuđa • Lab. za MB analizu antibiotika • Laboratorija za validaciju antibiotika • Lab. za sterilizaciju • Prostorija za spremaćicu • Personalne i materijalne ustave za čiste prostore • Hodnik / koridor 	
2.	Sistem ventilacije i klimatizacije (HVAC).	<p>Sistemi ventilacije i klimatizacije za proizvodnju i skladište koji rade kontinuirano dizajnirani su da rade automatski uključujući nadzor SCADA sistema.</p> <p>Sistem se sastoji od HVAC jedinica, razvodnih kanala od pocijanog čelika i filterskih elemenata. Ventilatori u HVAC jedinicama povećavaju broj okretaja zavisno od stepena začepljenosti filtera i na taj način se postiže konstantan ulazak iste količine zraka u proizvodne prostore kroz stropne HEPA filtere postavljene na kraju razvodnih kanala.</p>	Slika 2. (Prilog 1.)

			<p>To omogućava da se u proizvodnim područjima održi isti broj izmjena zraka i da nadpritisak između područja ostane nepromijenjen, kao i da temperatura i vlažnost ostanu izjednačeni.</p> <p>HVAC jedinice postavljene na odgovarajućem tehničkom području zgrade sastoje se od sljedećeg:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Predfiltracija - Dio prethodnog grijanja/grijanja/hlađenja - Ovlaživač/odvlaživač zraka - Odjeljak za ventilatore - Filtriranje 	
4.	Sistem komprimiranog zraka		<p>Sistem se sastoji od proizvodnje i distribucije komprimiranog zraka.</p> <p>Proizvodnja komprimiranog zraka smještena je u zgradi br.14A:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Glavni kompresor (kapaciteta 764,4 m³/h) - Dva dodatna kompresora (kapaciteta svaki 552 m³/h) - Posuda za skladištenje kapaciteta 9 m³ - Naknadni hladnjaci - Separatori i filterski elementi 1µm i 0,01 µm - Isušivači s točkom rosišta -40°C. - filteri 0,01 µm - razvodni sistem od komprimirane stanice do ulaza u objekt od PU cijevi. - mikrobiološki filtri 0,2 µm - razvodna petlja (od ulaza u objekte do potrošača) od inox cijevi - 	Slika 2. (Prilog 1.)
5.	Proizvodnja tople vode, tehnološke pare i plinska	U prostoru se odvija priprema, proizvodnja i distribucija:	Ovaj pogon smješten je u čvrstom objektu visine 6,25 m površine oko 661 m ² .	Slika 2. (Prilog 1.)

	stanica	<ul style="list-style-type: none"> • pare cca. 15 t /h za tehnološke potrebe i grijanje, • demineralizovana ili omešana voda • komprimiranog zraka. 	<p>Kotlovi koriste kao osnovno gorivo prirodni zemni plin, a kao alternativno LUEL.</p> <p>Za potrebe smještaja alternativnog goriva izgrađen je čelični spremnik sa zaštitnim armiranobetonskim bazenom kapaciteta 500 t.</p> <p>U postupku demineralizacije prije ulaska u sistem voda se omešava sa tabletiranim NaCl, a zatim dodatno prečišćava postupkom reverzne osmoze.</p> <p>Mreža instalacija toplovoda i vrelovoda razvedena je do svih proizvodnih i poslovnih prostora odnosno do podstanica u kojima se transformira u potrebni medij za krajnju potrošnju.</p> <p>U čvrstom objektu veličine 82m² formirana je plinska podstanica za smještaj medicinskih plinova i to propan butan, sintetski zrak, azot, azot suboksid, helijum, argon, acetilen, ugljen dioksid koji će se koristiti u novim laboratorijama Kontrole kvaliteta.</p> <p>Drugi tehnološki plinovi poput vodika smješteni su uz uređaje na kojima se koriste uglavnom u laboratorijama kontrole kvalitete.</p>	
6.	Ostala infrastruktura	<p>4 trafostanice:</p> <p>Dvije trafostanice TS Jukićeva 1 i 3 imaju po jedan transformator 1x630kVA, treća trafostanica TS Bosnalijek 2 ima dva transformatora 1x630kVA i 1x1000 kVA i četvrta trafostanica TS Bosnalijek 3 ima dva trafoa 2x1000 kVA.</p>	<p>Na lokaciji se nalaze četiri trafostanice.</p> <p>Napajanje objekata na lokaciji vrši se iz postojećih elektroenergetskih izvora koji su dostatni za planirani srednjoročni razvoj Bosnalijeka. Kablovska mreža izvedena je u cijelosti podzemnim kablima.</p>	Slika 2. (Prilog 1.)
5.	Postrojenje za tretman otpadnih tehnoloških voda	Ukupne količine otpadnih voda sa lokacije u rasponu su od 70-80 m ³ /dan.	Tehnološke otpadne vode, koje nastaju kao posljedica pranja opreme sa cijele lokacije, vode se na postrojenje za tretman otpadnih tehnoloških voda. Otpadne tehnološke vode prikupljaju se u retencionom/egalizacionom	Slika 2. (Prilog 1.)

		<p>bazenu gdje se zadržavaju određeno vrijeme.</p> <p>U bazenu se vrši miješanje svih tehnoloških voda sa lokacije uz istovremeno: izjednačavanje temperature, aeraciju i korekciju pH vrijednosti.</p> <p>Iz retencionog/egalizacionog bazena postojećim pumpama tehnološke otpadne vode transportuju se u postojeći sistem za tretman otpadnih voda, koji predstavlja sistem prečiščavanja bioaeracijom i mikrofiltracijom, a prečišćeni efluent se zatim ispušta u kanalizacioni sistem.</p> <p>Prečiščavanje se vrši C-MEM tehnologijom koja upotrebljava organska vlakana za procese ultra i mikro filtracije zagađene vode. C-MEM sistem je direktno ugrađen u biološki bazen gdje direktno filtrira aktivni mulj.</p> <p>Ovakav sistem je nazvan membranski bioreaktor. Radi postizanja zahtijevane vrijednosti efluenta i održavanja membrana mogu se dodavati i određeni reagensi: fosforna kiselina 85%, urea 40% i natrijum hidroksid 30% za reguliranje pH vode u bazenu za prečiščavanje, te organska – limunska kiselina i natrijum hipohlorit za čišćenje membrana.</p> <p>Osnovni princip filtriranja C-MEM tehnologije je korištenje porozne, organske, vlaknaste membrane sa mikro porama kao medija za filtriranje. U procesu prečiščavanja vode učestvuje i biološki reaktor koji je integrisan sa ultrafiltracionim sistemom koji koristi C-MEM kertriđe sastavljene od vlaknastih membrana. U osnovi ultrafiltracija odvaja čestice u odvojenoj funkciji sekundarnog prečiščavanja u konvencionalnom procesu sa aktivnim muljem.</p>	
--	--	--	--

		<p>Za proces sa aktivnim muljem, prilikom kojeg različite i miješane kolonije mikroorganizama u aerobnom okruženju razgrađuju organsku materiju, sistem ima potrebu za dodatnim kisikom. To je obezbijeđeno odgovarajućim sistemom aeracije.</p> <p>Prečišćene otpadne vode iz postrojenja za prečišćavanje odvode se u javni gradski kanalizacioni sistem.</p> <p><i>Buduće postrojenje za tretman otpadnih tehnoloških voda</i></p> <p>Novoprojektovano postrojenje će tretirati sve otpadne tehnološke vode sa lokacije, uključivo i vode sa planiranog pogona za proizvodnju tečnih i polučvrstih nesterilnih formi lijekova.</p> <p>Povećanje količina tehnoloških otpadnih voda može se očekivati za cca $40\text{m}^3/\text{dan}$, a ukupne količine otpadnih voda sa lokacije u rasponu od $70-80\text{ m}^3/\text{dan}$.</p> <p>Otpadne tehnološke vode će se prije ispuštanja sa lokacije po potrebi tretirati odgovarajućom metodom.</p> <p>Izvršeno je odvajanje otpadnih tehnoloških voda na otpadne vode opterećene organskim materijama i tehnološke vode opterećene hloridima.</p> <p>Ovaj način odvajanja otpadnih voda u mnogome doprinosi njihovom efikasnom pročišćavanju, odnosno zadovoljenju graničnih vrijednosti koje su definisane važećom Uredbom.</p> <p>Ukupne količine otpadnih tehnoloških voda koje su opterećene organskim materijama iznose cca $75\text{ m}^3/\text{dan}$, a hloridima cca $5\text{ m}^3/\text{dan}$.</p>	
--	--	--	--

		<p>Otpadne tehnološke vode opterećene hloridima nastaju u procesima regeneracije smola (hemiske pripreme vode za proces proizvodnje i pripremu kotlovske vode).</p> <p>Ove otpadne vode se posebnim kanalizacionim sistemom dovode u nadzemni egalizacioni bazen (novoprojektovani), te se iz ovog bazena prepumpavaju u vakum uparivač koji pod uslovima smanjenjene temperature i povećanog pritiska otpadna voda isparava i nakon kondenzovanja kao prečišćena ispušta u egalizacioni baze u kojem se nalaze otpadne tehnološke vode opterećene organskim materijama.</p> <p>U ovom procesu pročišćavanja nastaje koncentrat (mulj) koji će se u sklopu održavanja postrojenja prazniti i zbrinjavati od strane ovlaštenih firmi za ovu vrstu otpada.</p> <p>Nakon opisanog tretmana otpadne tehnološke vode se ispuštaju u javni kanalizacioni sistem preko postojećeg monitoring okna i trebaju zadovoljiti granične vrijednosti koje su propisane važećom zakonskom regulativom.</p> <p>Odvodnja oborinskih zauljenih otpadnih voda koje nastaju na asfaltnim manipulativnim površinama, odvode se preko separatora ulja i masti sa taložnicom u postojeći kanalizacioni sistem za ovu vrstu odvodnje (oborinska kanalizacija). Ovaj separotor je ugrađen i pušten u rada u 2016.godine. Na mjestu ispuštanja oborinskih otpadnih voda nakon separatora vrši se monitorig otpadnih voda.</p>	
--	--	--	--

		Za sve pogone i postrojenja kompanija „Bosnalijek“d.d. Sarajevo ima izdate vodne akte od nadležnih institucija, prema važećoj zakonskoj regulativi, a koje su date u prilogu.	
6.	Saobraćajnice i kanalizaciona mreža	<p>Lokacija ima cijelovitu infrastrukturnu mrežu od saobraćajnica, odvodnje oborinskih i otpadnih voda, visokonaponske i niskonaponske električne mreže, telefonske mreže, IT mreže, sistema za grijanje, sistema za transport pare i više sistema za hlađenje.</p> <p>Planirane aktivnosti iz ove oblast temelje se na novoizgrađenoj kanalizacionoj mreži – separatni sistem, koja zasebno zbrinjava oborinske, sanitарне i tehnološke vode. Sve tehnološke otpadne vode se vode na sistem za tretman otpadnih tehnoloških voda.</p> <p>Oborinske vode sa asfaltnih i manipulativnih površina se, nakon prečišćavanja u separatoru ulja i masti, ispuštaju u sistem javne kanalizacije. Sanitarno fekalne otpadne vode ispuštaju se direktno u sistem javne kanalizacije.</p> <p>Na lokaciji je djelimično izvedena odvodnja voda sa tri paralelna cjevovoda. Sanitarne vode se odvode PVC cjevovodom 300 mm, tehnološke PHD cjevovodom 200 mm, dok se oborinske vode odvode PVC cjevovodom 500 mm.</p> <p>Kapaciteti infrastrukture lokacije dostatni su za razvoj lokacije prema zacrtanoj dinamici.</p>	Slika 2. (Prilog 1.)

3.4. Referentna oznaka emisionog mjesta (oznake: Z - zrak,,V - voda, T - tlo, K - sistem javne kanalizacije) prikazani u tlocrtu pogona/postrojenja/ dijagramu toka

Oznaka	Emisiono mjesto	Gauss Kruegerove koordinate		Opis	Broj priloga
		X	Y		
Z	Pogon za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova – ČOFL: Lokacija 1. Emisiona mjesta: P2, Ex 6, Ex 9, Lo	43° 52' 788" N	18° 24,4' 042" E	<p>Stacionarni-Ventilacioni ispusti iz proizvodnje sa krovova COFL (Pogon za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. iz prostora za štampanje Al.folije (EX3), Tabletiranje Fette P2100; 2. iz prostora za punjenje praškastih kapsula i pregled kapsula (EX5), kapsuliranje Planeta 50; 3. iz prostora za pripremu granulata i praona (EX6); 4. iz prostora primarnog pakovanja (EX9), iz prostora za punjenje praškastih kapsula kapsuliranje HARO MODU C; 5. iz lokalnog odsisa; 6. iz pilot pogona 1, Odsis klima komora S102-oblaganje pilot; 7. iz pilot pogona 2, Odsis klima komora S101-priprema pilot. 	<p>Emisiona mjesta prikazana su na slikama:</p> <p>3., 3a i 3b.</p>
	Pogon za proizvodnju tečnih i polučvrstih formi lijekova – TPFL (pogon 1)	43° 52,25' 235"N	18° 24,2' 941" E	Ventilacioni ispusti iz proizvodnje sa krovova (Pogon tečne i polučvrste nesterilne forme lijekova) – stari pogon trenutno van funkcije	

	<p>Lokacija 2. Emisiona mjesta: TPFL1, P1, Ex3, Ex 5</p> <p>Pogon za proizvodnju tečnih i polučvrstih formi lijekova – TPFL (stari pogon trenutno van funkcije) (pogon 2)</p> <p>Lokacija 3. Emisiona mjesta: O2, O5, O6</p>			<p>TPFL2 - Ventilacioni ispusti iz proizvodnje sa krovova (Pogon tečne i polučvrste nesterilne forme lijekova)-novi pogon.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 02- K2/R-Odsis sa klima komore- Sistema K2; 2. 05- K3/R-Odsis sa klima komore- Sistema K3. 3. 06- K1/R- Lokalni odsisni ventilator- Klima sistema; 	
Z	<p>Postrojenje za sagorijevanje – kotlovnica</p> <p>Ispust broj.4 Izvještaj o monitoringu zagađujućih materija u zrak – 2022.</p>	43° 52,19' 056"N	18° 24,6' 853" E	<p>Prateći objekti, postrojenja i infrastruktura na lokaciji Bosnalijek (postrojenje za sagorijevanje – Kotlovnica)</p>	Slika 2. Objekat br. 17
V	<p>Ispust: E1</p> <p>E2</p>	<p>43° 52' 22.371"N</p> <p>43° 52' 15,48" N</p>	<p>18° 24,8' 381" E</p> <p>18° 24,8' 718" E</p>	<p>Tehnološke otpadne vode koje nastaju od pranja opreme i iz procesa pripreme vode i laboratorija odvode se kolektorom tehnoloških otpadnih voda na tretman u uređaj za prečišćavanje te se tako pročišćena ispušta u gradski kanalizacioni sistem-mjerno mjesto E1.</p>	Emisiona mjesta prikazana su na slici 5.

				Oborinske otpadne vode sa manipulativnih i parking površina te oborinske vode sa krova objekata odvode se na tretman u separator ulja i masti čiji je preliv izведен gradski kanalizacioni kolektor MM - E2.	
B	Od MM1 do MM 26	Između $43^{\circ} 52'$ i $45^{\circ} 53'$ GŠ	Između $18^{\circ} 23'$ i $45^{\circ} 33'$ GDE	<p>Buke na navedenoj lokaciji nastaju prilikom rada pogona, zatim filtera postrojenja. Svi navedeni izvori buke su zatvorenog tipa (nalaze se unutar zgrade).</p> <p>Izvori buke: Ventilacioni ispusti proizvodnje sa krova COFL (Pogon za proizvodnju cvrstih oralnih formi lijekova) i TPFL -stari kao i novi pogoni (Pogoni teéne i poluévrste nesterilne forme lijekova), kompresorska stanica, kretanje vozila unutar kruga te ulaz i izlaz sa kapije Bosnalijeka. Dominantni izvor buke: Buka motomih vozila oko kruga Bosnalijeka na lokalnim saobraéajnicama, koji ima znacajniji uticaj na okolinu nego sami procesi u krugu firme.</p>	Mjerna mjesta prikazana su na slici 6.

Napomena: U tabeli su date geografske koordinate mjernih mesta koje su preuzete iz Izvještaja o monitoringu emisija u zrak, vodu i mjerenu okolinske buke.

3.5. Organizacija rada pogona/postrojenja

USLOVI RADA							
Ukupan broj zaposlenih	222 (kraj marta 2023.)						
Raspored zaposlenih	UREDI	PROIZVODNJA	ODRŽAVANJE	SKLADIŠTE	OSTALO		
	2	ČOFL: 114 zaposlenih TPFL i dezinficijensi: 60 zaposlenih	46	-	-		
Smjene i aktivnosti	Uredi / administracija		Postrojenja				
	Prva (1) smjena		Prva (1), druga (2) i treća (3) smjena				
Radno vrijeme	Uredi / administracija		Postrojenja				
	08:00h-16:30h (prva smjena)		07:15:30 h (prva smjena) 13:30h-22:00h (druga smjena) 22:00h – 06:30h (treća smjena)	Pogon ČOFL radi do 3 smjene u zavisnosti od radnog centra Pogon TPFL: do tri smjene u zavisnosti od radnog centra Pogon održavanje: do tri smjene u zavisnosti od rasporeda na pogonima Dezinficijensi: 1 smjena			
Broj radnih dana godišnje	240 dana						
Broj sati godišnje	4800 h						
Sezonske varijacije	-						
Smjene i broj radnika po smjeni	Tokom sezonskih varijacija			Preostali dio godine			
	-			Broj radnika po smjeni-varijabilno, zavisi od intenziteta proizvodnje. Prosječno: Prva smjena: 102 radnika Druga smjena: 70 radnika Treća smjena: 40 radnika			
Periodi kada privredni subjekt ne radi	Praznici			Državni i vjerski			
	Redovne obustave: nedjelja, praznici, subota povremeno						

D. POPIS OSNOVNIH SIROVINA, POMOĆNIH / SEKUNDARNIH SIROVINA I SUPSTANCI, KOLIČINE POTROŠENE/PROIZVEDENE ENERGIJE I POTROŠENE VODE TOKOM RADA POGONA/POSTROJENJA

1. Osnovne sirovine, pomoćne/sekundardne sirovine i ostali materijali/supstance koje se koriste u pogonu/postrojenju

1.1. Popis sirovina, pomoćnih sirovina i supstanci koje ne sadrže opasne supstance

Ref. br. ili šifra	Naziv sirovine/ supstance	Miris			Prioritetne supstance ¹⁰
		Miris Da/Ne	Opis	Prag osjetljivosti µg/m ³	
1.	NIFUROXAZIDUM	-	Kristalni žuti prah	-	-
2.	LYSOZMI HYDROCHLORIDUM	-	Bijela čvrsta tvar	-	-
3.	SULFAMETHOXAZOLUM	-	Bjeličasti kristalni prah	-	-
4.	NATRII ASCORBAS	-	Svijetložuti kristalni prah	-	-
5.	ESSENTIALI PHOSPHOLIPIDA	-	Smeđi grubi aglomerati	-	-
6.	ACIDUM ASCORBICUM	-	Bijeli kristalni prah	-	-
7.	FEXOFENADINI HYDROCHLORIDUM	-	Bijeli prah	-	-
8.	SACCHARUM	-	Bezbojni kristalni prah	-	-
9.	LACTOSUM MONOHYDRICUM	-	Bijeli prah	-	-
10.	PROPYLENGLYCOLUM	-	Bezbojna tečnost	-	-
11.	MAYDIS AMYLUM	-	Bijeli prah	-	-
12.	GLYCEROLUM (85 PER CENTUM)	-	Bezbojna tečnost	-	-
13.	MACROGOLUM 6002	-	Bijeli kristalni prah	-	-
14.	CALCII HYDROGENOPHOSPHAS DIHYDRICUS	-	Bijeli prah	-	-

¹⁰ Lista prioritetnih supstanci je usaglašena sa tabelom 1. Uredbe o opasnim i štetnim materijama u vodama (Sl. novine FBiH, broj 43/07).

15.	VASELINUM ALBUM	-	Bijela pastozna masa	-	-
16.	CELLULOSUM MICROCRYSTALLINUM	-	Bijeli prah	-	-
17.	MAGNESII STEARAS	-	Bijeli prah	-	-
18.	TRAGACANTHA	-	Svijetlosmeđi prah	-	-
19.	MANNITOLUM	-	Bijeli prah	-	-
20.	SORBITOLUM LIQUIDUM NON CRISTALLISABILE	-	Viskozna bezbojna tečnost	-	-
21.	CARBOXYMETHYLAMYLUM NATRICUM A	-	Bijeli prah	-	-
22.	SORBITOLUM	-	Bijeli prah	-	-
23.	AMYLUM PREGELIFICATUM	-	Bijeli prah	-	-
24.	CELLULOSI PULVIS	-	Bijela tvar	-	-
25.	LANOLINUM	-	Žuta čvrsta tvar	-	-
26.	HYDROXYPROPYLCELLULOSUM	-	Svijetlo krem do bijeli prah	-	-
27.	POVIDONUM	-	Bijeli prah	-	-
28.	TALCUM	-	Bijeli prah	-	-
29.	MACROGOLUM 400	-	Bezbojna tečnost	-	-
30.	CROSPovidONUM	-	Bijeli prah	-	-
31.	CERA CETOMACROGOLI EMULSIFICANS	-	Bijele pastile	-	-
32.	CARBOMERUM	-	Bijeli prah	-	-
33.	CARMELLOSUM NATRICUM	-	Bijeli prah	-	-
34.	ACIDUM STEARICUM	-	Bijeli prah	-	-
35.	PARAFFINUM SOLIDUM	-	Bijele pastile	-	-
36.	SACCHARINUM NATRICUM	-	Bijeli kristalni prah	-	-

37.	ALCOHOL CETYLICUS ET STEARYLICUS	-	Bijela čvrsta tvar	-	-
38.	TRIAETHANOLAMINUM	-	Svijetlo žuta tečnost	-	-
39.	SILICA COLLOIDALIS ANHYDRICA	-	Bijeli prah	-	-
40.	MAGNESII SUBCARBONAS PONDEROSUS	-	Bijela čvrsta tvar	-	-
41.	ALCOHOL STEARYLICUS(ET)MACROGOLI(7)	-	Bijeli prah	-	-
42.	NATRII CITRAS	-	Bijela čvrsta tvar	-	-
43.	ALCOHOL CETYLICUS ET STEARYLICUS	-	Bijela do svijetlo žuta krutina	-	-
44.	CERA ALBA	-	Bijela krutina	-	-
45.	POLYSORBATUM 60	-	Žuta tečnost	-	-
46.	SORBITANI STEARAS	-	Žuti prah	-	-
47.	CETYLIS PALMITAS	-	Bijele pastile	-	-
48.	DINATRII PHOSPHAS ANHYDRICUS	-	Bijeli prah	-	-
49.	GELATINA	-	Žuti prah	-	-
50.	CALCII HYDROGENOPHOSPHAS ANHYDRICUS	-	Bijeli prah	-	-

1.2. Popis sirovina, pomoćnih sirovina i supstanci koje sadrže opasne supstance

Ref. br. ili šifra	Naziv sirovine/ supstanci ¹¹	CAS Broj	Kategorija opasnosti	Kapacitet skladišta (t)	Godišnja upotreba (t)	Potrošnja po jedinici proizvoda	Priroda upotrebe	R12 - Fraza	S9-Fraza
1.	PARACETAMOLUM DC 96-2	103-90-2	Ak. toks. 4, H302; Kron. toks. vod. okol. 3., H412	6	25	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
2.	METFORMINI HYDROCHLORIDUM	1115-70-4	Ak. toks. 4 (oralna), H302; Ak. toks. 4 (dermalna),H312	1	4,3	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
3.	PYRIDOXINI HYDROCHLORIDUM	58-56-0	Ozlj. oka 1, H318	0,7	2,7	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
4	PSEUDOEPHEDRINI HYDROCHLORIDUM	345-78-8	Ak. toks. 4, H302; Nadraž. koža 2, H315; Nadraž. oka 2, H319	0,4	1,5	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
5	NAPROXENUM NATRICUM	26159-34-2	Repr. 2, H361; TCOP 1., H372; Ak. toks. 4, H302	0,3	1,3	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-

---

¹¹ Ukoliko materijal uključuje više opasnih supstanci, navedite detalje o svakoj supstanci.

6	CHLORHEXIDINI DIGLUCONATIS SOLUTIO	18472-51-0	Ozlj. oka 1, H318; Ak. toks. vod okol. 1., H400; Kron. toks. vod. okol. 1., H410	0,3	1,1	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
7	POVIDONUM IODINATUM	25655-41-8	Ozlj. oka 1, H318; Nadraž. koža 2, H315, Kron. toks. vod. okol. 2., H411	0,25	1	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
8	PROPYPHENAZONUM	479-92-5	Ak. toks. 4, H302	0,25	1	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
9	CIPROFLOXACINI HYDROCHLORIDUM	86393-32-0	Nadraž. oka 2, H319; H400; Kron. toks. vod. okol. 1., H410	0,2	0,8	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
11	METRONIDAZOLUM	443-48-1	Karc. 1B, H350; Muta. 2, H341	0,2	0,8	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
12	ACIDUM THIOCTICUM	1077-28-7	Ak. toks. 4 (dermalna), H312; Ak. toks. 4 (inhalatorna), H332; Ak. toks. 4 (oralna), H302	0,2	0,8	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
13	LISINOPRILUM DIHYDRICUM	83915-83-7	Repr. 2, H361d; Nadraž. oka 2, H319	0,2	0,7	-	Aktivna supstanca – proizv. lijekova	-	-

14	FLUOCINOLONI ACETONIDUM	67-73-2	Muta. 2, H341; Repr. 2, H361; TCOP 2., H373; Nadraž. koža 2, H315; Nadraž. oka 2, H319; TCOJ 3., H335	0,1	0,5	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
16	HYDROCHLOROTHIAZIDUM	58-93-5	Karc. 2, H351; Muta. 2, H341	0,1	0,5	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
17	TRIMETHOPRIMUM	738-70-5	Ak. toks. 4, H302; Kron. toks. vod. okol. 4., H413	0,1	0,5	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
18	LEVETIRACETAMUM	102767-28-2	Ak. toks. 4, H302; Nadraž. oka 2, H319	0,1	0,4	-	Aktivna supstanca - proizvodnja	-	-
19	DICLOFENACUM NATRICUM	15307-79-6	Ak. toks. 3 (oralno), H301; Ak. toks. 2 (inhalatorno), H330	0,1	0,4	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
20.	FUROSEMIDUM	54-31-9	Karc. 2, H351; Muta. 2, H341; Repr. 2, H361d	0,1	0,4	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-

21	COFFEINUM	58-08-2	Ak. toks. 4, H302	0,1	0,4	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
22	LOSARTANI KALICUM	124750-99-8	Repr. 1B, H360d; Ozlj. oka 1, H318; Ak. toks. 4, H302	0,09	0,35	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
23	AESCINUM	6805-41-0	Kron. toks. vod. okol. 2., H411; Ak. toks. 4, H302; Ak. toks. 4 (inhalatorna), H332; Nadraž. oka 2, H319; TCOJ 3., H335	0,08	0,3	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
24	ISOSORBIDI MONONITRAS DILUTUS	16051-77-7	Ak. toks. 4 (dermalna), H312; Ak. toks. 4 (inhalatorna), H332	0,07	0,25	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
25	ACIDUM ACETYLSALICYLICUM	50-78-2	Ak. toks. 4, H302	0,05	0,2	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
26	CLOPIDOGRELI BISULPHAS	120202-66-6	Ak. toks. 4, H302; Nadraž. koža 2, H315; Nadraž. oka 2, H319	0,05	0,2	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-

27	CLARTHROMYCINUM	81103-11-9	Ak. toks. 4, H302	0,05	0,18	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
28	SULPIRIDUM	15676-16-1	Repr. 2, H361f	0,05	0,18	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
29	HEXETIDINUM	141-94-6	Ozlj. oka 1, H318; Ak. toks. 4 (dermalna), H312; Ak. toks. 4 (inhalatorna), H332; Ak. toks. 4, H302	0,04	0,15	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
30	ATENOLOLUM	29122-68-7	TCOP 2., H373; Nadraž. koža 2, H315; TCOJ 3., H335	0,04	0,15	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
31	ACIDUM URSODEOXYCHOLICUM	128-13-2	Nadraž. koža 2, H315; Nadraž. oka 2, H319	0,04	0,15	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
32	BENZALKONII CHLORIDI SOLUTIO 50%	68424-85-1	Nagriz. koža 1B, H314; Ak. toks. 4, H302; Ak. toks. vod okol. 1., H400; Kron. toks. vod. okol. 1., H410	0,04	0,14	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-

33	TRAMADOLI HYDROCHLORIDUM	36282-47-0	Ak. toks. 3, H301; Kron. toks. vod. okol. 2., H411	0,04	0,13	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
34	AMLODIPINI BESILAS	111470-99-6	Ozlj. oka 1, H318; Ak. toks. 4, H302; Kron. toks. vod. okol. 2., H411	0,03	0,12	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
35	DIMENHYDRINATUM	523-87-5	Ak. toks. 4, H302	0,03	0,12	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
36	METOPROLOLI TARTRAS	56392-17-7	Ak. toks. 4, H302; Repr. 2, H361d; Nadraž. koža 2, H315; Nadraž. oka 2, H319; TCOJ 3., H335; Kron. toks. vod. okol. 3., H412	0,03	0,12	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	--	-
37	CAMYLOFINI DIHYDROCHLORIDU	54-30-8	Ak. toks. 4, H302	0,03	0,11	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
38	DIAZEPAMUM	439-14-5	Repr. 1B, H360f; Repr. 1B, H360d; Ak. toks. 3, H301; Ak. toks. 4 (dermalna),H312;	0,03	0,11	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-

			Ak. toks. 4 (inhalatorna), H332; Karc. 2, H351; Lakt., H362; Kron. toks. vod. okol. 2., H411						
39	MINOXIDILUM	38304-91-5	Ak. toks. 4, H302	0,025	0,1	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
40	THIAMAZOLUM	60-56-0	Karc. 2, H351; Repr. 2, H361d; Derm. senz. 1, H317	0,025	0,1	-	Aktivna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
41	ETHANOLUM (96 PER CENTUM)	64-17-5	Zap. tek. 2, H225; Nadraž. oka 2 H319	11	43,5	-	Pomoćna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
42	ALCOHOL ISOPROPYLICUS	67-63-0	Zap. tek. 2, H225; Nadraž. oka 2 H319; TCOJ 3., H336	7	2,7	-	Pomoćna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
43	ACIDUM CITRICUM MONOHYDRICUM	5949-29-1	Nadraž. oka 2 H319	0,4	1,7	-	Pomoćna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-

44	NATRII HYDROXYDUM	1310-73-2	Nagriz. metal 1, H290; Nagriz. koža 1A, H314	0,350	1,4	-	Pomoćna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
45	PARAFFINUM LIQUIDUM	8042-47-5	Ak. toks. 3, H331	0,5	2	-	Pomoćna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
46	POLYSORBATUM 20	9005-64-5	Nadraž. oka 2 H319; Derm. senz. 1, H317	0,15	0,6	-	Pomoćna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
47	METHYLIS PARAHYDROXYBENZOAS	99-73-3	Kron. toks. vod. okol. 2., H411	0,15	0,5	-	Pomoćna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
48	AROMA BANANAE	-	Zap. tek. 2, H225; Nadraž. oka 2 H319; Nadraž. koža 2, H315	0,1	0,4	-	Pomoćna supstanca - proizvodnja lijekova	-	
49	CARBOMERUM	-	Kron. toks. vod. okol. 3., H412	0,1	0,3	-	Pomoćna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
50	ZINCI OXIDUM	1314-13-2	Ak. toks. vod okol. 1., H400; Kron. toks. vod. okol. 1., H410	0,05	0,2	-	Pomoćna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-

51	ACIDI METHACRYLICI ET ETHYLIS ACRYLATIS	79-41-4	Ozlj. oka 1, H318; Ak. toks. 4, H302; Ak. toks. 4 (inhalatorna), H332; Ak. toks. 3 (dermalna) H311; Nagriz. koža 1B, H314; TCOJ 3., H335; Ak. toks. vod okol. 1, H402	0,05	0,17	-	Pomoćna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-
52	CALCII CARBONAS	471-34-1	Nadraž. koža 2, H315; Ozlj. oka 1, H318	0,04	0,15	-	Pomoćna supstanca - proizvodnja lijekova	-	-

1.3. Voda

ULAZ									
Javni vodovod		Zahvatanje površinske vode		Vlastiti izvor		Prikupljene atmosferske padavine		Interni recikliranje	
Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%
77.784 m ³ (2022.godina)	100%	-	-	-	-	-	-	-	-

PRETHODNI TRETMAN (upisati koja količina vode se prethodno tretira radi poboljšanja kvaliteta prije trošenja u procesu)

-

MJESTA TROŠENJA											
WC/kupatila		Proizvodni procesi		Proizvodnja vodene pare		Voda za hlađenje		Industrijsko čišćenje		Ostalo pranje	
Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%
-		-		--		-		-		-	

IZLAZ		
Ugrađeno u proizvod	Vlastiti uređaj za prečišćavanje/ recipijent/ gradska kanalizacija	Isparavanje (emisije vodene pare u zrak)
0	UREĐAJI ZA PREČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA: Uređaj za mehaničko prečišćavanje (rešetka, flotacija i egalizacija) Uređaj za hemijsko prečišćavanje (koagulacija, flokulacija) Separator oborinskih otpadnih voda sa kolascentnim filterom: EN858-1; EN 858-2, proizvođača Regeneracija	0

	<p>KANALIZACIONI SISTEMI:</p> <p>3 odvojena ispusta u sistem javne kanalizacije:</p> <p>Na lokaciji je izведен separativni sistem odvodnje tehnoloških, oborinskih i sanitarno-fekalnih voda u cilju potpune kontrole istih.</p> <p>E1 - Tehnoloske otpadne vode koje nastaju u tehničko-tehnološkim procesima u pogonima, postrojenjima i laboratorijama (pranje opreme i prostora, proces pripreme vode i slično) odvode se kolektorom tehnoloških otpadnih voda na tretman u uređaju za prečišćavanje, te se tako prečišćena voda ispušta u gradski kanalizacioni sistem,</p> <p>E2 - Oborinske otpadne vode sa manipulativnih i parking površina, te oborinske vode sa krovova objekata odvode se na tretman u separatoru, te se tako prečišćena voda ispušta u gradski kanalizacioni sistem;</p> <p>Sanitarno-fekalne otpadne vode iz mokrih čvorova odvode se direktno u kolektore javne kanalizacione mreže.</p>	
--	--	--

TROŠAK ZA VODU

STAVKA	OSNOVA (m ³ /god)	KM/m ³ *	UKUPNO (KM)
UKUPNO	-	-	242.687,00 + PDV (2022.godina)

1.4. Skladištenje sirovina i ostalih supstanci

Broj	Prostor skladišta, privremeno skladištenje, rukovanje sa sirovinom, proizvodima i otpadom	Kapacitet	Tehnički opis	Referentna oznaka iz dijagrama toka/ tlocrta u Prilogu
1.	Prostor za skladištenje etanola i 2-propanola	<p>Unutar prostora nalaze se spremnici (skladišni tankovi) koji služe za skladištenje tekućih zapaljivih sirovina. Spremnici zapremine 15 m³ i 5 m³ se koriste za skladištenje etanola, a spremnici zapremine 10 m³ i 3 m³ koriste se za skladištenje 2-propanola.</p> <p>Maksimalni kapacitet skladišnih tenkova za etil alkohol iznosi: 20.000 litara</p> <p>Prosječna količina u skladišnim tankovima za etanol iznosi 10.000 litara. Maksimalni kapacitet skladišnih tenkova za propan – 2-ol (izopropanol) je 13.000 litara</p> <p>Prosječna količina u skladišnim tankovima iznosi 2.000 litara.</p>	<p>Dodatni prostor nalazi se uz objekt br.19 (novi pogon za tekuće i polučvrste forme lijekova-TPFL2). Prostor je izведен u obliku manjeg objekta sa žičanim zidovima i ulazom, pokriven ravnim krovom.</p> <p>Otapala se distribuiraju rotacijskim pumpama i izoliranim razvodnim cjevovodom u prostorije za pripremu tekućih (etanol) ili polučvrstih (2-propanol) oblika doziranja, a mjerjenje u potrebne posude za pripremu se vrši individualnim masenim mjeračima protoka.</p>	Slika 2. (Prilog 1.) - objekat 6.

2.	Skladištenje gotovih proizvoda – Visikoregalno skladište	<p>Skladištenje gotovih proizvoda u visokoregalnom skladištu.</p> <p>Gotova roba se uglavnom skladišti u visokoregalnom skladištu (zgrada br. 13), na paletama i policama koje su jedinstveno označene i identificirane. Na jednu paletu može se staviti samo jedan gotov proizvod u jednoj seriji.</p> <p>Palete i police postavljene su dovoljno udaljene jedna od druge kako se ne bi prepunile, te kako bi se omogućilo lakše otpuštanje i čišćenje, te spriječile zamjene.</p> <p>Lijekovi jakog i vrlo jakog djelovanja skladište se u posebnom prostoru i čuvaju pod ključem.</p> <p>Lijekovi koji zahtijevaju posebne uslove čuvaju se u komorama na temperaturi od 2°C – 8°C.</p> <p>Granične vrijednosti su 15°C - 25°C, a za komore 2°C - 8°C.</p> <p>Temperatura se kontinuirano mjeri, kontrolira i bilježi SCADA sistemom.</p>	Slika 2. (Prilog 1)
----	--	--	---------------------

2. Potrošena i proizvedena energija u pogonu/postrojenju

Potrošnja energije

POTROŠNJA ENERGIJE			
Resurs	Ukupna potrošnja (kWh/g, t/g, l sl.)	Potrošnja po jedinici proizvoda	Procenat u odnosu na ukupnu potrošnju (%)
Električna energija	10.838.808 kWh	-	U odnosu na planiranu potrošnju, ostvarena potrošnja je manja za 12,5%
Prirodni (zemni) plin	2.028.892 Sm ³	-	U odnosu na planiranu potrošnju, ostvarena potrošnja je manja za 8,6%
Ugalj	-	-	-
Ostalo	-	-	-

Proizvodnja energije

Napomena: Nije primjenjivo.

PROIZVODNJA ENERGIJE			
Resurs	Ukupna proizvodnja (kWh/g, t/g, l sl.)	Proizvodnja po jedinici proizvoda	Procenat u odnosu na ukupnu proizvodnju (%)
Električna energija	-	-	-
Prirodni gas	-	-	-
Ugalj	-	-	-
Ostalo – zasićena para	18.000 t/g	12,4 t/h	60%

E. UPRAVLJANJE OTPADOM I OPIS IZVORA EMISIJA, VRSTE I KOLIČINE EMISIJA IZ POGONA I POSTROJENJA U OKOLIŠ (ZRAK, VODA, TLO) IZVJEŠTAJ O NULTOM STANJU, KAO I IDENTIFIKACIJE ZNATNIH UTICAJA NA OKOLIŠ I ZDRAVLJE LJUDI

Otpadni materijal	Broj pod kojim se otpad vodi u Pravilniku o kategorijama otpada sa listama	Primarno mjesto nastajanja	Količine		Prerada ili odlaganje na lokaciji (metoda i lokacija)	Prerada, ponovna upotreba ili recikliranje izvan lokacije (metoda, lokacija i kontraktor)	Odlaganje izvan lokacije (metoda, lokacija i ugovarač)
			Tona/ g	kg /g			
Otpad iz organskih hemijskih procesa Otpad od proizvodnje, formulacije, primjene i prodaje farmaceutika Ostali filterski kolači, istrošeni apsorbensi	07 07 05 07 05 10*	Proizvodni pogoni, skladišno poslovanje, OiKK – Kontrola kvaliteta i Razvoj i Registracija	0,986 t/g	986 kg/g	Skladište farmaceutskog otpada Definisano mjesto prema SOP-i i Uputstvu	Odvoz vrši „Kameko-BH“ d.o.o. na spaljivanje u spalionicama zemalja EU	Skladište sakupljača otpada „Kemeko-BH“ d.o.o. do transporta u Spalionice zemlje EU Spalionice u zemlje Evropske unije – Wien Energe GmbH, Simmeringer Hade, 1110 Wien, Austria.
Muljevi od pročišćavanja efluenata na mjestu njihova nastanka koji sadrže opasne materije	07 05 11*	Postrojenje za tretman tehnoloških otpadnih voda	1,05 t/g	1050,00 kg/g	Retacioni/egalizacioni bazen Definisano mjesto prema SOP-i i Uputstvu	Tretman (D9) u evaporatoru u BiH/suhi ostatak u Spalionice u zemlje EU	Skladište sakupljača otpada „Kemeko-BH“ d.o.o. do transporta u Spalionice zemlje EU. Spalionice zemlje EU Wien Energe GmbH, Simmeringer Hade, 1110 Wien, Austria.

Čvrsti otpad koji sadrži opasne materije	07 05 13*	Proizvodni pogoni, skladišno poslovanje, OiKK – Kontrola kvaliteta i Razvoj i Registracija	3.328 t/g	3.328,00 kg/g	Skladište farmaceutskog otpada Definisano mjesto prema SOP-i i Uputstvu	-	Skladište sakupljača otpada „Kemeko-BH“ d.o.o. do transporta u Spalionice zemlje EU. Spalionice zemlje EU Wien Energe GmbH, Simmeringer Hade, 1110 Wien, Austria.
Otpadna ulja i otpad od tekućih goriva Otpadna hidraulična ulja Nehrolisana hidraulična ulja na bazi mineralnih ulja	13 13 01 13 01 10*	Proizvodni pogoni, Održavanje Opšte usluge	0,060 t/g	60 kg/g	Kontejner u natkrivenom dijelu ispred SFO-a Definisano mjesto prema SOP-i i Uputstvu	-	Skladište sakupljača otpada „Kemeko-BH“ d.o.o. do transporta u Spalionice zemlje EU. Spalionice zemlje EU Wien Energe GmbH, Simmeringer Hade, 1110 Wien, Austria.
Muljevi iz odvajača ulja/vode	13 05 02*	TPFL, Kuhinja/Restoran (cijeli tvornički krug)	23 t/g	23.000 kg/g	Separatori Definisano mjesto prema SOP-i i Uputstvu	Tretman (D9) u evaporatoru u BiH	Suhi ostatak vozi se od strane ovlaštene institucije „Kemeko BH“ d.o.o u Spalionice zemlje EU
Otpadna ambalaža: apsorbensi, materijali za upijanje, filterski materijali i zaštitna odjeća koja nije specificirana na drugi način Ambalaža (uključujući odvojeno prikupljeni komunalni otpad)	15 15 01	Proizvodni pogoni, skladišno poslovanje, OiKK – Kontrola kvaliteta i Razvoj i Registracija	0,148 t/g	148 kg/g	Skladište farmaceutskog otpada Definisano mjesto prema SOP-i i Uputstvu	Postrojenje za tretman – Vakum evaporator ECO 2000 i 4000 DPE-HE „AIDA COMMERCE“ d.o.o.	Skladište sakupljača otpada „Kemeko-BH“ d.o.o. do transporta u Spalionice zemlje EU.

Ambalaža koja sadrži ostatke opasnih materija ili je onečišćena op.mater.	15 01 10*						
Otpad koji nijgdje drugdje nije specificiran u katalogu Gasovi u posudama pod pritiskom i odbačene hemikalije Laboratorijske hemikalije koja se sastoji od ili sadrže opasne materije uključujući mješavine laboratorijskoh hemikalija	16 16 05 16 05 06*	Skladišno poslovanje, OiKK – Kontrola kvaliteta i Razvoj i Registracija, Proizvodni pogoni, Održavanje, Opšte usluge	0,423 t/g	423 kg/g	Skladište farmaceutskog otpada Definisano mjesto prema SOP-i i Uputstvu	-	Skladište sakupljača otpada „Kemeko-BH“ d.o.o. do transporta u Spalionice zemlje EU. Spalionice zemlje EU Wien Energe GmbH, Simmeringer Hade, 1110 Wien, Austria.
Odbačene anoranske hemikalije koje se sastoje od ili sadrže opasne materije	16 05 07*	Skladišno poslovanje, OiKK – Kontrola kvaliteta i Razvoj i Registracija, Proizvodni pogoni, Održavanje, Opšte usluge	0,034 t/g	34 kg/g	Skladište farmaceutskog otpada Definisano mjesto prema SOP-i i Uputstvu	-	Skladište sakupljača otpada „Kemeko-BH“ d.o.o. do transporta u Spalionice zemlje EU. Spalionice zemlje EU Wien Energe GmbH, Simmeringer Hade, 1110 Wien, Austria.

Odbačene anorganske hemikalije koje se sastoje ili sadrže opasne materije	16 05 08*	Skladišno poslovanje, OiKK – Kontrola kvaliteta i Razvoj i Registracija, Proizvodni pogoni, Održavanje, Opšte usluge	0,206 t/g	206 kg/g	Skladište farmaceutskog otpada Definisano mjesto prema SOP-i i Uputstvu	-	Skladište sakupljača otpada „Kemeko-BH“ d.o.o. do transporta u Spalionice zemlje EU. Spalionice zemlje EU Wien Energe GmbH, Simmeringer Hade, 1110 Wien, Austria.
Komunalni otpad (otpad iz domaćinstva i slični otpad iz industrijskih i zanatskih pogona i iz ustanova) uključujući odvojeno prikupljene sastojke Odvojeno sakipljeni sastojci (osim 15 01) Fluorescentne cijevi i ostali otpad koji sadrži živu	20 20 01 20 01 21*	Cijeli tvornički krug	0,600 t/g	600 kg/g	Kontejner na natkrivenom dijelu ispred SFO-a. Definisano mjesto prema SOP-i i Uputstvu	Ponovna upotreba. Reciklažni centri (prerada R4/R5) u zemlje Evropske unije	Skladište sakupljača otpada „Kemeko-BH“ d.o.o. do transporta u Spalionice zemlje EU.

1.2. Upravljanje otpadom koji nije opasan

Otpadni materijal	Broj pod kojim se otpad vodi u Pravilniku o kategorijama otpada sa listama	Primarno mjesto nastajanja	Količine		Prerada ili odlaganje na lokaciji (metoda i lokacija)	Prerada, ponovna upotreba ili recikliranje izvan lokacije (metoda, lokacija i kontraktor)	Odlaganje izvan lokacije (metoda, lokacija i ugovarač)
			Tona/ g	kg /g			
Otpadna ambalaža; apsorbensi, materijali za upijanje, filterski materijali i zaštitna odjeća koja nije specificirana na drugi način Ambalaža (uključujući odvojeno prikupljeni komunalni otpad) Ambalaža od papira i kartona	15 15 01 15 01 01		12,010 t/g	12.000,00 kg/g			
Otpad koji nije nigdje drugdje specificiran u katalogu Otpad od električne i elektronske opreme	16 16 02	Cijeli tvornički krug	0,200 t/g	200 kg/g	Kontejner u natkrivenom dijelu ispred SFO-i. Definisano mjesto prema SOP-i i Uputstvu.	-	Skladište sakupljača otpada „Kemeko-BH“ d.o.o. do transporta u reciklažne centre (prerada R13+R4) u zemlje Evropske unije.

Stara oprema koja nije navedena pod 16 02 09 i 16 02 13	16 02 14						
Otpad koji nastaje kod zaštite zdravlja ljudi i životinja i/ili srodnih istraživanja (uključujući otpad iz domaćinstva i restorana koji ne potiče iz neposredne zdravstvene zaštite) Otpad od njege novorođenčadi, dijagnostificiranja, liječenja ili prevencije bolesti kod ljudi Lijekovi koji nisu navedeni pod 18 01 08	18 18 01 18 01 09	Proizvodni pogoni, OiKK-Kontrola kvaliteta, Razvoj i Registracija; Skladišno poslovanje	62,51 t/g	62.510 kg/g	Skladište farmaceutskog otpada Definisano mjesto prema SOP-i i Uputstvu	-	Skladište sakupljača otpada „Kemeko-BH“ d.o.o. do transporta u Spalionice zemlje EU.
Komunalni otpad (otpad iz domaćinstva i slični otpad iz		Kuhinja/restoran	0,020 t/g	20 kg/g	Kontejner u natkrivenom dijelu ispred SFO-i.	Ponovna upotreba i reciklaža se vrši u BiH	Skladište sakupljača otpada „Alba Zenica“ d.o.o. Zenica

industrijskih i zanatskih pogona i iz ustanova) uključujući odvojeno prikupljene sastojke Odvojeno sakupljeni sastojci (osim 15 01) Jestiva ulja i masti	20 20 01 20 01 25				Definisano mjesto prema SOP-i i Uputstvu.		
Biorazgradivi otpad iz kuhinje i kantina	20 01 08	Kuhinja/restoran	2,943 tone	2.943,00 kg/g	Lokalna deponija Definisano mjesto prema SOP-i i Uputstvu.	-	Odvozi se od strane „KJKP Rad“ d.o.o. Sarajevo na sanitarnu deponiju Sarajevo
Ostali komunalni otpad Mješani komunalni otpad	20 03 20 03 01	Opšte usluge	247,380 t/g	247.380,00 kg/g	Lokalna deponija Definisano mjesto prema SOP-i i Uputstvu.	-	Odvozi se od strane „KJKP Rad“ d.o.o. Sarajevo na sanitarnu deponiju Sarajevo

Ovlaštene firme sakupljači otpada s kojima „Bosnalijek“ d.d. Sarajevo ima potpisane ugovore:

1. Ovlašteni sakupljač opasnog otpada: „KEMEKO-BH“ d.o.o. Lukavac, ul. Purče bosanskog bb, 75 305 Puračić-Lukavac, BiH.
2. Podizvođač/kooperant PD „Aida commerce“ d.o.o., Pijadna 5, Iliča, 71 000 Sarajevo, BiH (vrši operacije odlaganja/iskorištenja otpada za potrebe „KEMEKO-BH“ d.o.o.)
3. Ovlašteni sakupljač ambalažnog otpada: „ALBA ZENICA“ d.o.o. Zenica, Sarajevska bb, 72 000 Zenica, BiH
4. Sakupljač komunalnog otpada: „KJKP "RAD" d.o.o., Paromilinska 57, 71 000 Sarajevo, BiH II (Sanitarna deponija Smiljevići, Adema Bude 422, 71 000 Sarajevo, BiH).

2. Emisije u zrak

U kotlovcima su smještena tri kotlovska postrojenja, od kojih je kotlovsko postrojenje (K1) van funkcije, te se koriste samo kotlovska postrojenja 2 i 3 (K2, K3), koji su predmet mjerena.

2.1. Emisije u zrak iz parnih kotlova (popuniti jednu stranicu za svaki izvor emisije pojedinačno)

Emisiono mjesto 1.

Emiter Oznaka:	Dimovodni kanal kotla br.2 - Plin
Opis:	U pitanju je postrojenje za sagorijevanje, gdje se kao osnovni energet koristi plin, dok je lož ulje ekstra lako alternativni energet, a isto je korišteno samo kada je distributer zahtjevao isključenje gasa zbog rekonstrukcije u trajanju od oko 150 h, te se ova vrsta energenta koristila ponovo samo za potrebe mjerena emisija. Kotao se koristi za proizvodnju pare koja se koristi za grijanje objekata, pripremu tople vode i za potrebe tehničkih procesa u proizvodnji.
Koordinate (geografska širina i dužina u decimalnim stepenima):	Bosnalijek d.d. Sarajevo posjeduje kotlovnicu smještenu na koordinatama N 43°52'21" (x=6532738,27) E 18°24'08" (y=4858769,88) koja se nalazi u krugu objekta.
Podaci za dimnjak: Dijametar:	Unutrasnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m): 0,40 m. Površina presjeka (m^2): 0,126
Visina iznad tla (m):	-
Datum puštanja u rad:	K2: 2012

Karakteristike emisije :

Kapacitet kotla	6400	kg/h
Proizvodnja pare:	-	MW
Toplotni ulaz:		
Gorivo		
Tip:	Plin	
Maksimalna potrošnja goriva	Gas: 876,440 Sm ³	
Sadržaj sumpora u gorivu %:	-	kg/h
NOx		mg/Nm ³ 0°C. 3% O ₂ (tečno ili gas) 6% O ₂ (čvrsto gorivo)
Aktualna koncentracija O ₂ %	O ₂ : 3%	
Maksimalni protok gasova	1496,88	m ³ /h
Temperatura	159,3 °C (max)	°C(min.)
		°C(avg.)

(1) Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje):

Periodi emisije (prosjek)	min/h	h/dan	dan/god
---------------------------	-------	-------	---------

Napomena: Vrijeme kada dolazi do emisija je u periodu rada kotla

Emisiono mjesto 2.

Emiter Oznaka:	Dimovodni kanal kotla br.2 - Luel
Opis:	U pitanju je postrojenje za sagorijevanje, gdje se kao osnovni energet koristi plin, dok je lož ulje ekstra lako alternativni energet, a isto je korišteno samo kada je distributer zahtjevao isključenje gasa zbog rekonstrukcije u trajanju od oko 150 h, te se ova vrsta energenta koristila ponovo samo za potrebe mjerena emisija. Kotao se koristi za proizvodnju pare koja se koristi za grijanje objekata, pripremu tople vode i za potrebe tehnoloških procesa u proizvodnji.
Koordinate (geografska širina i dužina u decimalnim stepenima):	Bosnalijek d.d. Sarajevo posjeduje kotlovinu smještenu na koordinatama N 43°52'21" (x=6532738,27) E 18°24'08" (y=4858769,88) Nalazi se u krugu objekta.
Podaci za dimnjak: Dijametar:	Unutrasnja dimenzija (presjek) dimnjog kanala peći (m): 0,40 m. Površina presjeka (m^2): 0,126
Visina iznad tla (m):	-
Datum puštanja u rad:	K2: 2012

Karakteristike emisije:

Kapacitet kotla	Toplotni učinak 6,4 t/h (kapacitet 10 bar)	kg/h	
Proizvodnja pare:	-	MW	
Toplotni ulaz:	-		
Gorivo	Lož ulje - Luel		
Tip:	13 500 l		
Maksimalna potrošnja goriva	-	kg/h	
Sadržaj sumpora u gorivu %:	-		
NOx	mg/Nm ³ 0°C. 3% O ₂ (tečno ili gas) 6% O ₂ (čvrsto gorivo)		
Aktualna koncentracija O ₂ %	O ₂ : 3%		
Maksimalni protok gasova	1528,63 m ³ /h		
Temperatura	164,4 °C (max)	°C(min.)	°C(avg.)

(1) Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje):

Periodi emisije (prosjek)	min/h	h/dan	dan/god
---------------------------	-------	-------	---------

NAPOMENA: Vrijeme kada dolazi do emisije je u periodu rada kotla.

Emisiono mjesto 3.

Emiter Oznaka:	Dimovodni kanal kotla br.3 - Plin
Opis:	U pitanju je postrojenje za sagorijevanje, gdje se kao osnovni energetski koristi plin, dok je lož ulje ekstra lako alternativni energetski, a isto je korišteno samo kada je distributer zahtjevao isključenje gasa zbog rekonstrukcije u trajanju od oko 150 h, te se ova vrsta energenta koristila ponovo samo za potrebe mjerjenja emisija. Kotao se koristi za proizvodnju pare koja se koristi za grijanje objekata, pripremu tople vode i za potrebe tehnoloških procesa u proizvodnji.
Koordinate (geografska širina i dužina u decimalnim stepenima):	Bosnalijek d.d. Sarajevo posjeduje kotlovnici smješteni na koordinatama N 43°52'21" (x=6532738,27) E 18°24'08" (y=4858769,88) Nalazi se u krugu objekta.
Podaci za dimnjak: Dijametar: Visina iznad tla (m):	Unutrasnja dimenzija (presjek) dimnjog kanala peći (m): 0,40 m. Površina presjeka (m^2): 0,126 -
Datum puštanja u rad:	K3: februar 2019

Karakteristike emisije :

Kapacitet kotla	Toplotni učinak 6,0 t/h (kapacitet 10 bar)	kg/h
Proizvodnja pare:	-	MW
Toplotni ulaz:		
Gorivo	Plin	
Tip:	Gas: 876,440 Sm ³	
Maksimalna potrošnja goriva		
Sadržaj sumpora u gorivu %:	-	kg/h
NOx		mg/Nm ³ 0°C. 3% O ₂ (tečno ili gas) 6% O ₂ (čvrsto gorivo)
Aktualna koncentracija O ₂ %	O ₂ : 3%	
Maksimalni protok gasova	1492,34 m ³ /h	
Temperatura	161,1 °C (max)	°C(min.) °C(avg.)

(1) Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje):

Periodi emisije (prosjek)	min/h	h/dan	dan/god
---------------------------	-------	-------	---------

NAPOMENA: Vrijeme kada dolazi do emisije je u periodu rada kotla.

Emisiono mjesto 4.

Emiter Oznaka:	Dimovodni kanal kotla br.3 - Luel
Opis:	U pitanju je postrojenje za sagorijevanje, gdje se kao osnovni energet koristi plin, dok je lož ulje ekstra lako alternativni energet, a isto je korišteno samo kada je distributer zahtjeva isključenje gasa zbog rekonstrukcije u trajanju od oko 150 h, te se ova vrsta energenta koristila ponovo samo za potrebe mjerenja emisija. Kotao se koristi za proizvodnju pare koja se koristi za grijanje objekata, pripremu tople vode i za potrebe tehničkih procesa u proizvodnji.
Koordinate (geografska širina i dužina u decimalnim stepenima):	Bosnalijek d.d. Sarajevo posjeduje kotlovnici smještenu na koordinatama N 43°52'21" (x=6532738,27) E 18°24'08" (y=4858769,88) Nalazi se u krugu objekta.
Podaci za dimnjak: Dijametar:	Unutrasnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m): 0,40 m. Površina presjeka (m^2): 0,126
Visina iznad tla (m):	-
Datum puštanja u rad:	K3: februar 2019

Karakteristike emisije :

Kapacitet kotla	Toplotni učinak 6,0 t/h (kapacitet 10 bar)	kg/h
Proizvodnja pare:	-	MW
Toplotni ulaz:	-	
Gorivo	Lož ulje - Luel	
Tip:	-	kg/h
Maksimalna potrošnja goriva		
Sadržaj sumpora u gorivu %:	-	
NOx	mg/Nm ³ 0°C. 3% O ₂ (tečno ili gas) 6% O ₂ (čvrsto gorivo)	
Aktualna koncentracija O ₂ %	O ₂ : 3%	
Maksimalni protok gasova	1578,52 m ³ /h	
Temperatura	166,3 °C (max)	°C(min.) °C(avg.)

(1) Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje):

Periodi emisije (prosjek)	min/h	h/dan	dan/god
---------------------------	-------	-------	---------

NAPOMENA: Vrijeme kada dolazi do emisije je u periodu rada kotla.

2.2. Glavne emisije u zrak (popuniti jednu stranicu za svako emisiono mjesto pojedinačno)

Napomena: Dosadašnji monitoring emisija zagađujućih materija vršen je iz tehnoloških postrojenja (ventilacionih ispusta) koji su smješteni na zgradama dva pogona i to: ČOFL - Pogon za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova (7 ventilacionih ispusta) i TPFL 1 – starog pogona tečne i polučvrste nesterilne forme lijekova, na kojim su prethodnih godina vršena mjerenja (1 ventilacioni ispust)- ovaj pogon je trenutno van funkcije i novog pogona TPFL 2 (tri ispusta), što u konačnici iznosi 11 ventilacionih ispusta ukupno.

Godišnji prosjek mjereneih polutanata/parametara emisije u zrak iz ventilacionih ispusta po pojedinačnom mjernom mjestu u 2022.godini. (juni i novembar mjesec)

Emisiono mjesto Ref. Br: 1.	Ventilacioni ispust pogona ČOFL – EX9
Izvor emisije:	Prostor primarnog pakovanja
Opis:	<p>Ovaj prostor zauzima ukupnu korisnu površinu oko 3000 m², te je izgrađen u skladu sa GMP zahtjevima.</p> <p>U pogonu za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova odvojeni su ulazi sirovina, pakimog materijala, osoblja i izlaz gotovih proizvoda.</p> <p>Sirovine izvagane i označene po radnom nalogu dovoze se u posudama urađenim od SS 316L na specijalnim kaveznim paletarna iz magacina sirovina gdje je smještena komora za vaganje. Komora je dizajnirana i izrađena u skladu sa GMP propisima i zadovoljava uvjete higijenske zone 3. Zrak koji se ubacuje u komoru je 100% svjež. Filtrira se (F4,F6, F9 i EU 13) i dodatno tretira preko stacionarnog laminar-flow (EU 13). U komori je temperatura 22°C ±2°C i vлага 55% RH ±10% RH. Sistem je pod nadzorom i proces se prati na PC . Svi parametri se zadaju preko PC-a. Proces vaganja sirovina za jednu seriju je takav da u sistemu od tri vase (300kg, 35kg, 30kg) ljudska greška se svodi na minimum.</p> <p>Sve recepture su memorirane u programu sa dozvoljenim odstupanjem. Sljedeća faza je sekundarno i tercijarno pakiranje, te transport u skladište gotove robe.</p>
Koordinate po državnom koordinatnom sistemu	Lokacija koju zauzima Bosnalijek geografski je smještena između 43°52' i 43°53' geografske širine i 18°23' i 18°24' istočne geografske dužine.
Detalji o dimnjaku	Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m):0,50.
Dijametar:	Površina presjeka (m ²): 0,196
Visina (m):	
Datum početka emitovanja:	06.06.2022 – juni 07.11.2022 - novembar

Karakteristike emisije:

(1) Protok (zapremina koja se emituje):			
Srednja vrijednost/dan	Nm ³ /d	Maks./dan	m ³ /h
Maksimalna vrijednost/sat			6.358,200
(2) Ostali faktori			
Temperatura dimnih plinova	24,350°C		
Zapreminske izrazi su dati kao: x suho		☐ vlažno	

(3) Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje)

Periodi emisije (prosjek)	min/h	h/dan	dan/god
---------------------------	-------	-------	---------

Napomena: Broj radnih sati (ČOFL) za sumarno godišnje opterećenje iznosi 4800 h.

Referentni broj emisionog mesta: 1

Parametar	Prije tretmana				Kratak opis tretmana	Kod ispuštanja						
	mg/Nm ³		kg/h			mg/Nm ³		kg/h.		kg/god		
	Prosjek	Max.	Prosjek	Max.		Prosjek	Max.	Prosjek	Max.	Prosjek	Max.	
Benzen						0,500						
Toulen						0,500						
Ksilen						0,500						
Etil-benzen						0,500						
Tetrahloret						0,500						
Etilen oksid						0,500						
Metilakrilat						0,300						
Propilen						0,200						
Oksid												
Anilin						0,045						
Formaldehid						0,010						
Metilamin						0,500						

Koncentracije moraju biti zasnovane na normalnim uslovima tj. (0°C, 101.3 kPa). Vlažno/suho treba biti naznačeno isto kao u prethodnoj tabeli, ukoliko drugačije nije naglašeno.

Emisiono mjesto Ref. Br: 2.	Ventilacioni ispust pogona ČOFL – EX6
Izvor emisije:	Prostor za pripremu granulata i praona
Opis:	<p>Ovaj prostor zauzima ukupnu korisnu površinu oko 3000 m², te je izgrađen u skladu sa GMP zahtjevima.</p> <p>U pogonu za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova odvojeni su ulazi sirovina, pakimog materijala, osoblja i izlaz gotovih proizvoda. Sirovine izvagane i označene po radnom nalogu dovoze se u posudama urađenim od SS 316L na specijalnim kaveznim paletarna iz magacina sirovina gdje je smještena komora za vaganje.</p> <p>Komora je dizajnirana i izrađena u skladu sa GMP propisima i zadovoljava uvjete higijenske zone 3.</p> <p>Zrak koji se ubacuje u komoru je 100% svjez. Filtrira se (F4,F6, F9 i EU 13) i dodatno tretira preko stacionarnog laminar-flow (EU 13). U komori je temperatura 22°C ±2°C i vlaga 55% RH ±10% RH. Sistem je pod nadzorom i proces se prati na PC . Svi parametri se zadaju preko PC-a. Proces vaganja sirovina za jednu seriju je takav da u sistemu od tri vase (300kg, 35kg, 30kg) ljudska greška se svodi na minimum.</p> <p>Sve recepture su memorirane u programu sa dozvoljenim odstupanjem. Sljedeća faza je sekundarno i tercijarno pakiranje, te transport u skladište gotove robe.</p>
Koordinate po državnom koordinatnom sistemu	Lokacija koju zauzima Bosnalijek geografski je smještena između 43°52' i 43°53' geografske širine i 18°23' i 18°24' istočne geografske dužine.
Detalji o dimnjaku	Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m):0,50.
Dijametar:	Površina presjeka (m ²): 0,196
Visina (m):	
Datum početka emitovanja:	06.06.2022 – juni 07.11.2022 - novembar

Karakteristike emisije:

(1) Protok (zapremina koja se emituje):			
Srednja vrijednost/dan	Nm ³ /d	Maks./dan	m ³ /h
Maksimalna vrijednost/sat			2.567,600
(2) Ostali faktori			
Temperatura dimnih plinova	25,300°C		
Zapreminske izrazi su dati kao:	x suho	☐ vlažno	

(3) Periodi ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje)

Periodi emisije (prosjek)	min/h	h/dan	dan/god

Napomena: Broj radnih sati (ČOFL) za sumarno godišnje opterećenje iznosi 4800 h.

Referentni broj emisionog mesta: 2

Parametar	Prije tretmana				Kratak opis tretmana	Kod ispuštanja						
	mg/Nm ³		kg/h			mg/Nm ³		kg/h.		kg/god		
	Prono Projek	Max.	Prono Projek	Max.		Prono Projek	Max	Prono Projek	Max	Prono Projek	Max	
Benzen						0,500						
Toulen						0,500						
Ksilen						0,500						
Etil-benzen						0,500						
Tetrahloret						0,500						
Etilen oksid						0,500						
Metilakrilat						0,300						
Propilen Oksid						0,090						
Anilin						0,075						
Formaldehid						0,010						
Metilamin						0,500						

Koncentracije moraju biti zasnovane na normalnim uslovima tj. (0°C, 101.3 kPa). Vlažno/suho treba biti naznačeno isto kao u prethodnoj tabeli, ukoliko drugačije nije naglašeno.

Emisiono mjesto Ref. Br: 3	Ventilacioni ispust pogona ČOFL – EX5
Izvor emisije:	Prostor za punjenje praškastih kapsula i pregled kapsula
Opis:	<p>Ovaj prostor zauzima ukupnu korisnu površinu oko 3000 m², te je izgrađen u skladu sa GMP zahtjevima.</p> <p>U pogonu za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova odvojeni su ulazi sirovina, pakimog materijala, osoblja i izlaz gotovih proizvoda. Sirovine izvagane i označene po radnom nalogu dovoze se u posudama urađenim od SS 316L na specijalnim kaveznim paletarna iz magacina sirovina gdje je smještena komora za vaganje. Komora je dizajnirana i izrađena u skladu sa GMP propisima i zadovoljava uvjete higijenske zone 3. Zrak koji se ubacuje u komoru je 100% svjez. Filtrira se (F4,F6, F9 i EU 13) i dodatno tretira preko stacionarnog laminar-flow (EU 13). U komori je temperatura 22°C ±2°C i vlaga 55% RH ±10% RH. Sistem je pod nadzorom i proces se prati na PC. Svi parametri se zadaju preko PC-a. Proces vaganja sirovina za jednu seriju je takav da u sistemu od tri vase (300kg, 35kg, 30kg) ljudska greška se svodi na minimum. Sve recepture su memorirane u programu sa dozvoljenim odstupanjem. Sljedeća faza je sekundarno i tercijarno pakiranje, te transport u skladište gotove robe.</p>
Koordinate po državnom koordinatnom sistemu	Lokacija koju zauzima Bosnalijek geografski je smještena između 43°52' i 43°53' geografske širine i 18°23' i 18°24' istočne geografske dužine.
Detalji o dimnjaku	Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m): 0,50.
Dijametar:	Površina presjeka (m ²): 0,196
Visina (m):	
Datum početka emitovanja:	06.06.2022 – juni 07.11.2022 - novembar

Karakteristike emisije:

(1) Protok (zapremina koja se emituje):			
Srednja vrijednost/dan	Nm ³ /d	Maks./dan	m ³ /h
Maksimalna vrijednost/sat			2.844,565
(2) Ostali faktori			
Temperatura dimnih plinova	23,400		
Zapreminske izraze su dati kao:	x suho	☐ vlažno	

(3) Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje)

Periodi emisije (prosjek)	min/h	h/dan	dan/god
---------------------------	-------	-------	---------

Napomena: Broj radnih sati (ČOFL) za sumarno godišnje opterećenje iznosi 4800 h.

Referentni broj emisionog mesta: 3

Parametar	Prije tretmana				Kratak opis tretmana	Kod ispuštanja						
	mg/Nm ³		kg/h			mg/Nm ³		kg/h.		kg/god		
	Prosjek	Max.	Prosjek	Max.		Prosjek	Max	Prosjek	Max	Prosjek	Max	
Benzen						0,500						
Toulen						0,500						
Ksilen						0,500						
Etil-benzer						0,570						
Tetrahloret						0,500						
Etilen oksid						0,500						
Metilakrilat						0,300						
Propilen Oksid						0,140						
Anilin						0,215						
Formaldehid						0,270						
Metilamin						0,500						

Koncentracije moraju biti zasnovane na normalnim uslovima tj. (0°C, 101.3 kPa). Vlažno/suho treba biti naznačeno isto kao u prethodnoj tabeli, ukoliko drugačije nije naglašeno.

Emisiono mjesto Ref. Br: 4.	Ventilacioni ispust pogona ČOFL – EX3
Izvor emisije:	Prostor za štampanje al.folije
Opis:	Ovaj prostor zauzima ukupnu korisnu površinu oko 3000 m^2 , te je izgrađen u skladu sa GMP zahtjevima. U pogonu za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova odvojeni su ulazi sirovina, pakimog materijala, osoblja i izlaz gotovih proizvoda. Sirovine izvagane i označene po radnom nalogu dovoze se u posudama urađenim od SS 316L na specijalnim kaveznim paletarna iz magacina sirovina gdje je smještena komora za vaganje. Komora je dizajnirana i izrađena u skladu sa GMP propisima i zadovoljava uvjete higijenske zone 3. Zrak koji se ubacuje u komoru je 100% svjez. Filtrira se (F4,F6, F9 i EU 13) i dodatno tretira preko stacionarnog laminar-flow (EU 13). U komori je temperatura $22^\circ\text{C} \pm 2^\circ\text{C}$ i vлага 55% RH $\pm 10\%$ RH. Sistem je pod nadzorom i proces se prati na PC. Svi parametri se zadaju preko PC-a. Proces vaganja sirovina za jednu seriju je takav da u sistemu od tri vase (300kg, 35kg, 30kg) ljudska greška se svodi na minimum. Sve recepture su memorirane u programu sa dozvoljenim odstupanjem. Sljedeća faza je sekundarno i tercijarno pakiranje, te transport u skladište gotove robe.
Koordinate po državnom koordinatnom sistemu	Lokacija koju zauzima Bosnalijek geografski je smještena između $43^\circ 52'$ i $43^\circ 53'$ geografske širine i $18^\circ 23'$ i $18^\circ 24'$ istočne geografske dužine.
Detalji o dimnjaku Dijametar: Visina (m):	Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m): 0,40. Površina presjeka (m^2): 0,126
Datum početka emitovanja:	06.06.2022 – juni 07.11.2022 - novembar

Karakteristike emisije:

(1) Protok (zapremina koja se emituje):			
Srednja vrijednost/dan	Nm ³ /d	Maks./dan	m ³ /h
Maksimalna vrijednost/sat			1.469,465
(2) Ostali faktori			
Temperatura dimnih plinova	24,950		
Zapreminske izrazi su dati kao:	x suho	☐ vlažno	

(3) Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje)

Periodi emisije (prosjek)	min/h	h/dan	dan/god
---------------------------	-------	-------	---------

Napomena: Broj radni sati (ČOFL) za sumarno godišnje opterećenje iznosi 4800 h.

Referentni broj emisionog mjesata: 4

Parametar	Prije tretmana				Kratak opis tretmana	Kod ispuštanja						
	mg/Nm ³		kg/h			mg/Nm ³		kg/h.		kg/god		
	Prosjek	Max.	Prosjek	Max.		Prosjek	Max	Prosjek	Max	Prosjek	Max	
Benzen						0,500						
Toulen						0,500						
Ksilen						0,500						
Etil-benzen						0,570						
Tetrahloret						0,500						
Etilen oksid						0,500						
Metilakrilat						0,300						
Propilen						0,170						
Oksid												
Anilin						2,730						
Formaldehi						0,020						
Metilamin						0,500						

Koncentracije moraju biti zasnovane na normalnim uslovima tj. (0°C, 101.3 kPa). Vlažno/suho treba biti naznačeno isto kao u prethodnoj tabeli, ukoliko drugačije nije naglašeno.

Emisiono mjesto Ref. Br: 5.	Ventilacioni ispust pogona ČOFL – LO
Izvor emisije:	Lokalni odsis
Opis:	<p>Ovaj prostor zauzima ukupnu korisnu površinu oko 3000 m², te je izgrađen u skladu sa GMP zahtjevima.</p> <p>U pogonu za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova odvojeni su ulazi sirovina, pakimog materijala, osoblja i izlaz gotovih proizvoda. Sirovine izvagane i označene po radnom nalogu dovoze se u posudama urađenim od SS 316L na specijalnim kaveznim paletarna iz magacina sirovina gdje je smještena komora za vaganje.</p> <p>Komora je dizajnirana i izrađena u skladu sa GMP propisima i zadovoljava uvjete higijenske zone 3. Zrak koji se ubacuje u komoru je 100% svjez. Filtrira se (F4,F6, F9 i EU 13) i dodatno tretira preko stacionarnog laminar-flow (EU 13). U komori je temperatura 22°C ±2°C i vlaga 55% RH ±10% RH. Sistem je pod nadzorom i proces se prati na PC . Svi parametri se zadaju preko PC-a.</p> <p>Proces vaganja sirovina za jednu seriju je takav da u sistemu od tri vase (300kg, 35kg, 30kg) ljudska greška se svodi na minimum.</p> <p>Sve recepture su memorirane u programu sa dozvoljenim odstupanjem. Sljedeća faza je sekundarno i tercijarno pakiranje, te transport u skladište gotove robe.</p>
Koordinate po državnom koordinatnom sistemu	Lokacija koju zauzima Bosnalijek geografski je smještena između 43°52' i 43°53' geografske širine i 18°23' i 18°24' istočne geografske dužine.
Detalji o dimnjaku	Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m):0,45.
Dijametar:	Površina presjeka (m ²): 0,159
Visina (m):	
Datum početka emitovanja:	06.06.2022 – juni 07.11.2022 - novembar

Karakteristike emisije:

(1) Protok (zapremina koja se emituje):			
Srednja vrijednost/dan	Nm ³ /d	Maks./dan	m ³ /h
Maksimalna vrijednost/sat			1.652,365
(2) Ostali faktori			
Temperatura dimnih plinova	32,270		
Zapreminske izrazi su dati kao: ☒ suho ☐ vlažno			

(3) Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje)

Periodi emisije (prosjek)	min/h	h/dan	dan/god

Napomena: Broj radni sati (ČOFL) za sumarno godišnje opterećenje iznosi 4800 h.

Referentni broj emisionog mjesto: 5

Parametar	Prije tretmana				Kratak opis tretmana	Kod ispuštanja						
	mg/Nm ³		kg/h			mg/Nm ³		kg/h.		kg/god		
	Prosjek	Max.	Prosjek	Max.		Prosjek	Max.	Prosjek	Max.	Prosjek	Max.	
Benzen						0,500						
Toulen						0,500						
Ksilen						0,500						
Etil-benzen						0,500						
Tetrahloreta						0,500						
Etilen oksid						0,500						
Metilakrilat						0,300						
Propilen Oksid						1,040						
Anilin						3,350						
Formaldehid						0,160						
Metilamin						0,500						

Koncentracije moraju biti zasnovane na normalnim uslovima tj. (0°C, 101.3 kPa). Vlažno/suho treba biti naznačeno isto kao u prethodnoj tabeli, ukoliko drugačije nije naglašeno.

Emisiono mjesto Ref. Br: 6.	Ventilacioni ispust pogona ČOFL – PILOT 1
Izvor emisije:	Pilot postrojenje 1
Opis:	Ovaj prostor zauzima ukupnu korisnu površinu oko 3000 m ² , te je izgrađen u skladu sa GMP zahtjevima. U pogonu za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova odvojeni su ulazi sirovina, pakimog materijala, osoblja i izlaz gotovih proizvoda. Sirovine izvagane i označene po radnom nalogu dovoze se u posudama urađenim od SS 316L na specijalnim kaveznim paletarna iz magacina sirovina gdje je smještena komora za vaganje. Komora je dizajnirana i izrađena u skladu sa GMP propisima i zadovoljava uvjete higijenske zone 3. Zrak koji se ubacuje u komoru je 100% svjez. Filtrira se (F4,F6, F9 i EU 13) i dodatno tretira preko stacionarnog laminar-flow (EU 13). U komori je temperatura 22°C ±2°C i vлага 55% RH ±10% RH. Sistem je pod nadzorom i proces se prati na PC . Svi parametri se zadaju preko PC-a. Proces vaganja sirovina za jednu seriju je takav da u sistemu od tri vase (300kg, 35kg, 30kg) ljudska greška se svodi na minimum. Sve recepture su memorirane u programu sa dozvoljenim odstupanjem. Sljedeća faza je sekundarno i tercijarno pakiranje, te transport u skladište gotove robe.
Koordinate po državnom koordinatnom sistemu	Lokacija koju zauzima Bosnalijek geografski je smještena između 43°52' i 43°53' geografske širine i 18°23' i 18°24' istočne geografske dužine.
Detalji o dimnjaku Dijametar: Visina (m):	Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m):0,45x0,80 Površina presjeka (m ²): 0,36
Datum početka emitovanja:	06.06.2022 – juni 07.11.2022 - novembar

Karakteristike emisije:

(1) Protok (zapremina koja se emituje):			
Srednja vrijednost/dan	Nm ³ /d	Maks./dan	m ³ /h
Maksimalna vrijednost/sat			1.940,170
(2) Ostali faktori			
Temperatura dimnih plinova	23,200		
Zapreminske izrazi su dati kao:	x suho	☐ vlažno	

(3) Periodi ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje)

Periodi emisije (prosjek)	min/h	h/dan	dan/god
---------------------------	-------	-------	---------

Napomena: Broj radni sati (ČOFL) za sumarno godišnje opterećenje iznosi 4800 h.

Referentni broj emisionog mesta: 6

Parametar	Prije tretmana				Kratak opis tretmana	Kod ispuštanja						
	mg/Nm ³		kg/h			mg/Nm ³		kg/h.		kg/god		
	Prosjek	Max.	Prosjek	Max.		Prosjek	Max.	Prosjek	Max.	Prosjek	Max.	
Benzen						0,500						
Toulen						0,500						
Ksilen						0,500						
Etil-benzen						0,500						
Tetrahloreta						0,500						
Etilen oksid						0,500						
Metilakrilat						0,300						
Propilen Oksid						0,240						
Anilin						0,710						
Formaldehid						0,020						
Metilamin						0,500						

Koncentracije moraju biti zasnovane na normalnim uslovima tj. (0°C, 101.3 kPa). Vlažno/suho treba biti naznačeno isto kao u prethodnoj tabeli, ukoliko drugačije nije naglašeno.

Emisiono mjesto Ref. Br: 7	Ventilacioni ispust pogona ČOFL – PILOT 2
Izvor emisije:	Pilot postrojenje 2
Opis:	<p>Ovaj prostor zauzima ukupnu korisnu površinu oko 3000 m², te je izgrađen u skladu sa GMP zahtjevima.</p> <p>U pogonu za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova odvojeni su ulazi sirovina, pakimog materijala, osoblja i izlaz gotovih proizvoda.</p> <p>Sirovine izvagane i označene po radnom nalogu dovoze se u posudama urađenim od SS 316L na specijalnim kaveznim paletarna iz magacina sirovina gdje je smještena komora za vaganje. Komora je dizajnirana i izrađena u skladu sa GMP propisima i zadovoljava uvjete higijenske zone 3. Zrak koji se ubacuje u komoru je 100% svjez.</p> <p>Filtrira se (F4,F6, F9 i EU 13) i dodatno tretira preko stacionarnog laminar-flow (EU 13). U komori je temperatura 22°C ±2°C i vlaga 55% RH ±10% RH. Sistem je pod nadzorom i proces se prati na PC . Svi parametri se zadaju preko PC-a.</p> <p>Proces vaganja sirovina za jednu seriju je takav da u sistemu od tri vase (300kg, 35kg, 30kg) ljudska greška se svodi na minimum. Sve recepture su memorirane u programu sa dozvoljenim odstupanjem. Sljedeća faza je sekundarno i tercijarno pakiranje, te transport u skladište gotove robe.</p>
Koordinate po državnom koordinatnom sistemu	Lokacija koju zauzima Bosnalijek geografski je smještena između 43°52' i 43°53' geografske širine i 18°23' i 18°24' istočne geografske dužine.
Detalji o dimnjaku	Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m):120x0,6.
Dijametar:	Površina presjeka (m ²): 72
Visina (m):	
Datum početka emitovanja:	06.06.2022 – juni 07.11.2022 - novembar

Karakteristike emisije:

(1) Protok (zapremina koja se emituje):			
Srednja vrijednost/dan	Nm ³ /d	Maks./dan	m ³ /h
Maksimalna vrijednost/sat			2.589,350
(2) Ostali faktori			
Temperatura dimnih plinova	24,985		
Zapreminske izrazi su dati kao:	x suho	☐ vlažno	

(3) Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje)

Periodi emisije (prosjek)	min/h	h/dan	dan/god
---------------------------	-------	-------	---------

Napomena: Broj radnih sati (ČOFL) za sumarno godišnje opterećenje iznosi 4800 h.

Referentni broj emisionog mjesa: 7

Parametar	Prije tretmana				Kratak opis tretmana	Kod ispuštanja						
	mg/Nm ³		kg/h			mg/Nm ³		kg/h.		kg/god		
	Prosjek	Max.	Prosjek	Max.		Prosjek	Max.	Prosjek	Max.	Prosjek	Max.	
Benzen						0,500						
Toulen						0,500						
Ksilen						0,500						
Etil-benzen						0,500						
Tetrahloretan						0,500						
Etilen oksid						0,500						
Metilakrilat						0,300						
Propilen-Oksa						0,070						
Anilin						0,430						
Formaldehid						0,020						
Metilamin						0,500						

Koncentracije moraju biti zasnovane na normalnim uslovima tj. (0°C, 101.3 kPa). Vlažno/suho treba biti naznačeno isto kao u prethodnoj tabeli, ukoliko drugačije nije naglašeno.

Emisiono mjesto Ref. Br: 8.	Ventilacioni ispust pogona GALENSKO – TPFL1(stari pogon)
Izvor emisije:	Pogon tečne i polučvrste oralne forme lijekova
Opis:	<p>Pogon za proizvodnju tečnih i polučvrstih nesterilnih formi lijekova trenutno je smješteno na lokaciji "Bosnalijek"-a u objektu 15. Površina Pogona iznosi 345 m², dok je površina tehničke etaže 247 m².</p> <p>Proizvodi se izrađuju po vlastitoj tehnologiji i u prostoru koji je prema namjeni podijeljen na dva dijela:</p> <p>Proizvodnja tečnih oblika Priprema tečnih oblika je smještena u prostoru klase čistoće D za koju filtrirani zrak osiguravaju HVAC jedinice. U prostor je smještena oprema čiji se kapacitet od 800 l množi sa brojem serija koje se mogu uraditi u toku 24 sata pri radu u tri smjene. Ovisno o proizvodu dnevno se uradi od 2.400 1 do 7.200 1 tečnih proizvoda ovisno o tehnologiji pripreme.</p> <p>Proizvodnja polučvrstih oblika Priprema polučvrstih oblika je smještena u prostoru klase cistoće D za koju filtrirani zrak osiguravaju HVAC jedinice. U prostor je smještena oprema čiji se kapacitet od 300 kg množi sa brojem serija koje se mogu uraditi u toku 24 sata pri radu u tri smjene. Ovisno o proizvodu dnevno se uradi od 180 kg do 900 kg polučvrstih proizvoda ovisno o tehnologiji pripreme.</p>
Koordinate po državnom koordinatnom sistemu	Lokacija koju zauzima Bosnalijek geografski je smještena između 43°52' i 43°53' geografske širine i 18°23' i 18°24' istočne geografske dužine.
Detalji o dimnjaku	Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m): 0,65x0,65.
Dijametar:	
Visina (m):	Površina presjeka (m ²): 0,422
Datum početka emitovanja:	06.06.2022.

Karakteristike emisije:**(1) Protok (zapremina koja se emituje):**

Srednja vrijednost/dan	Nm ³ /d	Maks./dan	m ³ /h
Maksimalna vrijednost/sat			832,970

(2) Ostali faktori

Temperatura dimnih plinova	23,400		
----------------------------	--------	--	--

Zapreminske izrazi su dati kao: suho vlažno

(3) Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje)

Periodi emisije (prosjek)	min/h	h/dan	dan/god

Napomena: Broj radnih sati (TPFL1) za sumarno godišnje opterećenje iznosi 3650 h.

Referentni broj emisionog mjesa: 8

Parametar	Prije tretmana				Kratak opis tretmana	Kod ispuštanja						
	mg/Nm ³		kg/h			mg/Nm ³		kg/h.		kg/god		
	Prosjek	Max.	Prosjek	Max.		Prosjek	Max.	Prosjek	Max.	Prosjek	Max.	
Benzen						0,500						
Toulen						0,500						
Ksilen						0,500						
Etil-benzen						0,500						
Tetrahloretan						0,500						
Etilen oksid						0,500						
Metilakrilat						0,300						
Propilen-Oksa						0,100						
Anilin						1,920						
Formaldehid						0,020						
Metilamin						0,500						

Koncentracije moraju biti zasnovane na normalnim uslovima tj. (0°C, 101.3 kPa). Vlažno/suho treba biti naznačeno isto kao u prethodnoj tabeli, ukoliko drugačije nije naglašeno.

Emisiono mjesto Ref. Br: 9.	Ventilacioni ispust pogona TPFL2-02-(O2-K2/R)
Izvor emisije:	Pogon tečne i polučvrste oralne forme lijekova
Opis:	<p>Pogon za proizvodnju tečnih i polučvrstih nesterilnih formi lijekova trenutno je smješteno na lokaciji "Bosnalijek"-a u objektu 15. Površina Pogona iznosi 345 m², dok je površina tehničke etaže 247 m².</p> <p>Proizvodi se izrađuju po vlastitoj tehnologiji i u prostoru koji je prema namjeni podijeljen na dva dijela:</p> <p>Proizvodnja tečnih oblika Priprema tečnih oblika je smještena u prostoru klase čistoće D za koju filtrirani zrak osiguravaju HVAC jedinice. U prostor je smještena oprema čiji se kapacitet od 800 l množi sa brojem serija koje se mogu uraditi u toku 24 sata pri radu u tri smjene. Ovisno o proizvodu dnevno se uradi od 2.400 1 do 7.200 1 tečnih proizvoda ovisno o tehnologiji pripreme.</p> <p>Proizvodnja polučvrstih oblika Priprema polučvrstih oblika je smještena u prostoru klase cistoće D za koju filtrirani zrak osiguravaju HVAC jedinice. U prostor je smještena oprema čiji se kapacitet od 300 kg množi sa brojem serija koje se mogu uraditi u toku 24 sata pri radu u tri smjene. Ovisno o proizvodu dnevno se uradi od 180 kg do 900 kg polučvrstih proizvoda ovisno o tehnologiji pripreme.</p>
Koordinate po državnom koordinatnom sistemu	Lokacija koju zauzima Bosnalijek geografski je smještena između 43°52' i 43°53' geografske širine i 18°23' i 18°24' istočne geografske dužine.
Detalji o dimnjaku	Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m): 1,0x0,70.
Dijametar:	Površina presjeka (m ²): 0,70
Visina (m):	
Datum početka emitovanja:	06.06.2022. – juni 08.11.2022. - novembar

Karakteristike emisije:

(1) Protok (zapremina koja se emituje):			
Srednja vrijednost/dan	Nm ³ /d	Maks./dan	m ³ /h
Maksimalna vrijednost/sat			1.256,065
(2) Ostali faktori			
Temperatura dimnih plinova	21,550		
Zapreminski izrazi su dati kao:	x suho	☐ vlažno	

(3) Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje)

Periodi emisije (prosjek)	min/h	h/dan	dan/god
---------------------------	-------	-------	---------

Napomena: Broj radnih sati (TPFL2) za sumarno godišnje opterećenje iznosi 3650 h.

Referentni broj emisionog mjesto:9

Parametar	Prije tretmana				Kratak opis tretmana	Kod ispuštanja						
	mg/Nm ³		kg/h			mg/Nm ³		kg/h.		kg/god		
	Prosjek	Max.	Prosjek	Max.		Prosjek	Max	Prosjek	Max	Prosjek	Max	
Benzen						0,500						
Toulen						0,500						
Ksilen						0,500						
Etil-benzen						0,500						
Tetrahloretan						0,500						
Etilen oksid						0,500						
Metilakrilat						0,300						
Propilen-Oksid						0,190						
Anilin						1,035						
Formaldehid						0,045						
Metilamin						0,500						

Koncentracije moraju biti zasnovane na normalnim uslovima tj. (0°C, 101.3 kPa). Vlažno/suho treba biti naznačeno isto kao u prethodnoj tabeli, ukoliko drugačije nije naglašeno.

Emisiono mjesto Ref. Br: 10	Ventilacioni ispust pogona TPFL2-05-(O5-K3/R)
Izvor emisije:	Pogon tečne i polučvrste oralne forme lijekova
Opis:	<p>Pogon za proizvodnju tečnih i polučvrstih nesterilnih formi lijekova trenutno je smješteno na lokaciji "Bosnalijek"-a u objektu 15. Površina Pogona iznosi 345 m², dok je površina tehničke etaže 247 m².</p> <p>Proizvodi se izrađuju po vlastitoj tehnologiji i u prostoru koji je prema namjeni podijeljen na dva dijela:</p> <p><i>Proizvodnja tečnih oblika</i> - Priprema tečnih oblika je smještena u prostoru klase čistoće D za koju filtrirani zrak osiguravaju HVAC jedinice. U prostor je smještena oprema čiji se kapacitet od 800 l množi sa brojem serija koje se mogu uraditi u toku 24 sata pri radu u tri smjene. Ovisno o proizvodu dnevno se uradi od 2.400 1 do 7.200 1 tečnih proizvoda ovisno o tehnologiji pripreme.</p> <p><i>Proizvodnja polučvrstih oblika</i> - Priprema polučvrstih oblika je smještena u prostoru klase cistoće D za koju filtrirani zrak osiguravaju HVAC jedinice. U prostor je smještena oprema ciji se kapacitet od 300 kg množi sa brojem serija koje se mogu uraditi u toku 24 sata pri radu u tri smjene. Ovisno o proizvodu dnevno se uradi od 180 kg do 900 kg polučvrstih proizvoda ovisno o tehnologiji pripreme.</p>
Koordinate po državnom koordinatnom sistemu	Lokacija koju zauzima Bosnalijek geografski je smještena između 43°52' i 43°53' geografske širine i 18°23' i 18°24' istočne geografske dužine.
Detalji o dimnjaku	Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m): 0,80x0,70.
Dijametar:	Površina presjeka (m ²): 0,560
Visina (m):	
Datum početka emitovanja:	06.06.2022. –juni 07.11.2022.- novembar

Karakteristike emisije:

(1) Protok (zapremina koja se emituje):			
Srednja vrijednost/dan	Nm ³ /d	Maks./dan	m ³ /h
Maksimalna vrijednost/sat			1.178,500
(2) Ostali faktori			
Temperatura dimnih plinova	21,300		
Zapreminske izraze su dati kao:	x suho	☐ vlažno	

(3) Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje)

Periodi emisije (prosjek)	min/h	h/dan	dan/god
---------------------------	-------	-------	---------

Napomena: Broj radnih sati (TPFL2) za sumarno godišnje opterećenje iznosi 3650 h.

Referentni broj emisionog mjesata: 10

Parametar	Prije tretmana				Kratak opis tretmana	Kod ispuštanja						
	mg/Nm ³		kg/h			mg/Nm ³		kg/h.		kg/god		
	Prosjek	Max.	Prosjek	Max.		Prosjek	Max	Prosjek	Max	Prosjek	Max	
Benzen						0,500						
Toulen						0,500						
Ksilen						0,500						
Etil-benzen						0,500						
Tetrahloretan						0,500						
Etilen oksid						0,500						
Metilakrilat						0,300						
Propilen-Oksid						0,225						
Anilin						1,095						
Formaldehid						0,060						
Metilamin						0,500						

Koncentracije moraju biti zasnovane na normalnim uslovima tj. (0°C, 101.3 kPa). Vlažno/suho treba biti naznačeno isto kao u prethodnoj tabeli, ukoliko drugačije nije naglašeno.

Emisiono mjesto Ref. Br: 11.	Ventilacioni ispust pogona TPFL2-06-(O6-K1/R)
Izvor emisije:	Pogon tečne i polučvrste oralne forme lijekova
Opis:	<p>Pogon za proizvodnju tečnih i polučvrstih nesterilnih formi lijekova trenutno je smješteno na lokaciji "Bosnalijek"-a u objektu 15. Površina Pogona iznosi 345 m^2, dok je površina tehničke etaže 247 m^2.</p> <p>Proizvodi se izrađuju po vlastitoj tehnologiji i u prostoru koji je prema namjeni podijeljen na dva dijela:</p> <p>Proizvodnja tečnih oblika Priprema tečnih oblika je smještena u prostoru klase čistoće D za koju filtrirani zrak osiguravaju HVAC jedinice. U prostor je smještena oprema čiji se kapacitet od 800 l/množi sa brojem serija koje se mogu uraditi u toku 24 sata pri radu u tri smjene. Ovisno o proizvodu dnevno se uradi od 2.400 do 7.200 tečnih proizvoda ovisno o tehnologiji pripreme.</p> <p>Proizvodnja polučvrstih oblika Priprema polučvrstih oblika je smještena u prostoru klase cistoće D za koju filtrirani zrak osiguravaju HVAC jedinice. U prostor je smještena oprema čiji se kapacitet od 300 kg/množi sa brojem serija koje se mogu uraditi u toku 24 sata pri radu u tri smjene. Ovisno o proizvodu dnevno se uradi od 180 kg do 900 kg polučvrstih proizvoda ovisno o tehnologiji pripreme.</p>
Koordinate po državnom koordinatnom sistemu	Lokacija koju zauzima Bosnalijek geografski je smještena između $43^{\circ}52'$ i $43^{\circ}53'$ geografske širine i $18^{\circ}23'$ i $18^{\circ}24'$ istočne geografske dužine.
Detalji o dimnjaku	Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m): $0,10 \times 0,10$.
Dijametar:	Površina presjeka (m^2): 0,010
Visina (m):	
Datum početka emitovanja:	06.06.2022. - juni 08.11.2022. – novembar

Karakteristike emisije:

(1) Protok (zapremina koja se emituje):			
Srednja vrijednost/dan	Nm ³ /d	Maks./dan	m ³ /h
Maksimalna vrijednost/sat			40,965
(2) Ostali faktori			
Temperatura dimnih plinova	20,535		
Zapreminski izrazi su dati kao:	x suho	☐ vlažno	

(3) Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje)

Periodi emisije (prosjek)	min/h	h/dan	dan/god
---------------------------	-------	-------	---------

Napomena: Broj radnih sati (TPFL2) za sumarno godišnje opterećenje iznosi 3650 h.

Referentni broj emisionog mjesata: 11

Parametar	Prije tretmana				Kratak opis tretmana	Kod ispuštanja						
	mg/Nm ³		kg/h			mg/Nm ³		kg/h.		kg/god		
	Prosjek	Max.	Prosjek	Max.		Prosjek	Max	Prosjek	Max	Prosjek	Max	
Benzen						0,500						
Toulen						0,500						
Ksilen						0,500						
Etil-benzen						0,500						
Tetrahloreta						0,500						
Etilen oksid						0,500						
Metilakrilat						0,300						
Propilen-Oksid						0,190						
Anilin						1,020						
Formaldehid						0,030						
Metilamin						0,500						

Koncentracije moraju biti zasnovane na normalnim uslovima tj. (0°C, 101.3 kPa). Vlažno/suho treba biti naznačeno isto kao u prethodnoj tabeli, ukoliko drugačije nije naglašeno.

2.4. Emisije u zrak – Manje emisije u zrak (jedna tabela se popunjava za svako emisiono mjesto pojedinačno)

Referentni broj emisionog mjesta :

Tačka emisije	Opis	Detalji emisije (1)				Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd.)
Referentni brojevi		Materijal	mg/Nm ³ (2)	kg/h	kg/god.	
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-

(1) Maksimalne vrijednosti emisija treba navesti za svaku emitovanu materiju. Navesti koncentracije za najviše 30 minutni interval.

(2) Koncentracije treba bazirati na normalne uslove temperature i pritiska (0°C i 101.3 kPa). Treba jasno naglasiti uslov vlažno/suho. Navedite referentne uslove kiseonika za emisije od sagorijevanja.

Napomena: Nije primjenjivo.

2.5. Navesti granične vrijednosti emisija zagađujućih supstanci (u skladu sa relevantnim propisima) koje emituje pogon i postrojenje u zrak pri obavljanju svoje/ih djelatnosti.

Prema Pravilniku o graničnim vrijednostima emisija u zrak iz postrojenja za sagorijevanje (Službene novine FBiH broj: 03/13), Izmjenama i dopunama Pravilnika o graničnim vrijednostima emisija u zrak iz postrojenja za sagorijevanje (Službene novine FBiH broj: 92/17), propisane su norme koje ložišta mogu da ispuštaju u zrak u zavisnosti od vrste goriva i snage ložišta.

U skladu sa Prilogom VI Pravilnika o graničnim vrijednostima emisija u zrak iz postrojenja za sagorijevanje (Službene novine FBiH broj: 03/13) – postojeća mala postrojenja za sagorijevanje, kakvo je i postrojenje kotao K2 tip M75A122, toplotnog učinka 6,4 t/h i kotao K3 tip M75B12, toplotnog učinka 6,0 t/h koji koriste plin kao osnovni energent, a lož ulje kao ekstra lako alternativni energent, kao i Pravilnika o graničnim vrijednostima emisija zagađujućih materija u zrak (Službene novine FBiH broj: 12/05), može se zaključiti da emisije zagađujućih materija u zrak na ovom stacionarnom izvoru ZADOVOLJAVAJU važeće zakonske norme propisane navedenim pravilnicima. (*Izvor podataka: Izvještaj o mjerenu emisije zagađujućih materija u zrak iz kotlovnih postrojenja, koji je uradio „Inspekt RGH“ d.o.o. Sarajevo u oktobru 2022.godine.*)

Prema pravilniku o graničnim vrijednostima emisije zagađujućih materija u zrak („Službene novine FBiH“ br. 12/05), može se zaključiti da izmjerene koncentracije zagađujućih materija u zrak iz ventilacionih ispusta iz tehnoloških postrojenja ne prelaze granične vrijednosti emisija. (*Izvor podataka: Izvještaj o mjerenu emisije zagađujućih materija u zrak iz ventilacionih ispusta tehnoloških postrojenja Bosnalijeka, koji je uradio „Inspekt RGH“ d.o.o. Sarajevo u novembru 2022.godine.*)

3. Fugativne i potencijalne emisije

3.1. Emisije u zrak – Potencijalne emisije u zrak

Emisiono mjesto (referentni broj) Prema priloženoj mapi	Opis	Uzrok (uslov) koji emisiju može da izazove	Detalji o emisiji (Potencijalna maksimalna emisija) (1)		
			Materijal	mg/Nm ³	kg/h
-	-	-	-	-	-

(1) Izračunati potencijalne maksimalne emisije za svaki identifikovani uzrok

Napomena: Važećom okolinskom dozvolom nije bio naložen monitoring fugativne i potencijalne emisije u zrak, te u dosadašnjem radu pogona nisu vršene ove vrste mjerena.

4. Emisije u vode

4.1. Emisije u površinske vode (popuniti jednu stranicu za svaku emisiju pojedinačno)

Emisiono mjesto: 1

Emisiono mjesto Ref. Br: (ref.br mora biti isti kao na mapi lokacije)	-
Izvor emisije:	-
Lokacija :	-
Koordinate po državnom koordinatnom sistemu:	-
Ime recipijenta (rijeka, jezero...):	-
Protok recipijenta:	-
Kapacitet prihvatanja zagađujućih materija:	-

Detalji o emisijama:

(1) Emitovana količina			
Prosječno/dan	-	Maksimalno/dan	-
Maksimalna vrijednost/sat	-		-

2) Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje):

Periodi emisije (prosjek)	min/h	h/dan	dan/god

4.2. Emisije u površinske vode - Karakteristike emisija (popuniti posebnu tabelu za svako emisiono mjesto pojedinačno)

Referentni broj emisionog mjesta:

Parametar	Prije tretmana				Na ispustu u recipijent				Efikasnost uređaja za prečišćavanje (%)
	Maks. prosječna vrijednost na sat (mg/l)	Maks. prosječna vrijednost na dan (mg/l)	kg/dan	kg/god	Maks. prosječna vrijednost na sat (mg/l)	Maks. prosječna vrijednost na dan (mg/l)	kg/dan	kg/god	
Osnovni parametri									
Ukupne suspendovane materije									
Ukupni azot									
Ukupni fosfor									
Sulfidi									
Specifični parametri									
Teško hlapive lipofilne tvari (ukupna ulja i masti)									
Mineralna ulja									
Fenoli									
Lahkohlapljivi hlorirani ugljikovodici									
Detrdženti									
Lakohlapljivi aromatski ugljikovodici (BTX)									
Adsorbibilni organski halogeni (AOX)									

Napomena: Nije primjenjivo, sve otpadne vode (tehnološke, oborinske i sanitarno – fekalne) u konačnici se ispuštaju u gradski kanalizacioni sistem.

4.2.1. Navesti granične vrijednosti emisija supstanci i kvaliteta otpadnih voda (u skladu sa relevantnim propisima) koje pogoni i postrojenja ispuštaju u površinske vode pri obavljanju svoje/ih djelatnosti.

Uredba o uvjetima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sustva javne kanalizacije (Službene novine FBiH broj: 26/20 i 96/20).

Prilog 15. Tabela 1.

4.3. Emisije koje se ispuštaju u sistem javne kanalizacije (popuniti jednu stranicu za svako emisiono mjesto pojedinačno)

Napomena: Na lokaciji pogona Bosnalijek d.d. Sarajevo nastaju tehnološke, oborinske i sanitarno fekalne otpadne vode.

Tehnološke otpadne vode koje nastaju od pranja opreme i iz procesa pripreme vode i laboratorija odvode se kolektorom tehnoloških otpadnih voda na tretman u uređaj za prečišćavanje te se tako prečišćena ispušta u gradski kanalizacioni sistem.

Oborinske otpadne vode sa manipulativnih i parking površina, te oborinske vode sa krovova objekata odvode se na tretman u separator ulja i masti čiji je preliv izveden gradski kanalizacioni kolektor.

Sanitarno-fekalne otpadne vode iz mokrih čvorova pomenutih objekata odvode se direktno u kolektore javne kanalizacione mreže.

Uzorkovanje tehnološke i oborinske otpadne vode i mjerjenje protoka vršeno je na mjernim mjestima E1 i E2.

Godišnji prosjek mjerениh parametara/polutanata tehnološke otpadne vode za 2022 (mjesec mart, juni, septembar i decembar)

Emisiono mjesto: E1 - tehnološke otpadne vode

Emisiono mjesto Ref. Br: (Ref.br mora odgovarati broju na mapi lokacije)	E1
Mjesto povezivanja s kanalizacijom:	
Koordinate u DKS-u	GS: 43.521511 GD: 18.249531
Naziv privrednog subjekta koje upravlja sistemom prikupljanja otpadnih voda:	Javni kanalizacioni sistem-PPOV Butila
Da li je kanalizacioni sistem priključen na uređaj za prečišćavanje?	Da
Naziv konačnog recipijenta otpadnih voda iz kanalizacije:	Sliv rijeke Bosne

Detalji o emisijama:

(1) Emitovana količina				
Prosječno/dan	39,0 m ³	Maksimalno/dan	-	m ³
Maksimalna vrijednost/sat	-	m ³		

2) Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje):

Periodi emisije (projek)	min/h	h/dan	dan/god

Referentni broj emisionog mesta: E1 - tehnološke otpadne vode

Parametar	Prije tretmana				Nakon tretmana (ispušteno)				Efikasnost uređaja za prečišćavanje (%)
	Maks. prosječna vrijednost na sat (mg/l)	Maks. prosječna vrijednost na dan (mg/l)	kg/dan	kg/godina	Maks. prosječna vrijednost na sat (mg/l)	Maks. prosječna vrijednost na god. (mg/l)	kg/dan	kg/godina	
Protok (m ³ /d)					38,85				
Temperatura (°C)					18,05				
pH vrijednost					7,42				
Elektro provodljivost (µS/cm)					1138,75				
Sadržaj rastvorenog kisika					3,47				
Ukupne suspendovane materije					32,50				
Taložne materije					0,18				
Hemiska potrošnja kisika					424,20				
Biološka potrošnja kisika					122,00				
Amonijačni azot					6,05				
Ukupni azot (po Kjeldahu)					9,69				
Ukupni fosfor					0,78				
Specifični parametri									
Teško hlapive lipofilne tvari (ukupna ulja i masti)					0,73				
Hloridi					273,68				
Sulfati					31,70				
Ukupne površinske aktivne tvari					-				
Hlor rezidualni					0,04				
Nitriti					6,49				
Nitratni azot					1,47				
Cijanidi, ukupni					0,16				
Deterdženti					0,42				

Emisiono mjesto: E2 – oborinske otpadne vode

Emisiono mjesto Ref. Br: (Ref.br mora odgovarati broju na mapi lokacije)	E2
Mjesto povezivanja s kanalizacijom:	
Koordinate u DKS-u	GS: 43.522242 GD: 18.24948
Naziv privrednog subjekta koje upravlja sistemom prikupljanja otpadnih voda:	Javni kanalizacioni sistem-PPOV Butila
Da li je kanalizacioni sistem priključen na uređaj za prečišćavanje?	Da
Naziv konačnog recipijenta otpadnih voda iz kanalizacije:	Sliv rijeke Bosne

Detalji o emisijama:

(1) Emitovana količina				
Prosječno/dan	Provjeriti 12,75 m ³	Maksimalno/dan	-	m ³
Maksimalna vrijednost/sat	-	m ³		

2) Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje):

Periodi emisije (prosjek)	min/h	h/dan	dan/god

4.4. Ispuštanja u sistem javne kanalizacije - Karakteristike emisija (popuniti jednu tabelu za svaku emisiono mjesto pojedinačno)

Referentni broj emisionog mjesta: E2 – oborinske otpadne vode

Parametar	Prije tretmana				Nakon tretmana (ispušteno)				Efikasnost uređaja za prečišćavanje (%)
	Maks. prosječna vrijednost na sat (mg/l)	Maks. prosječna vrijednost na dan (mg/l)	kg/dan	kg/godina	Maks. prosječna vrijednost na sat (mg/l)	Maks. prosječna vrijednost na god. (mg/l)	kg/dan	kg/godina	
Protok (m ³ /d)						12,75			
Temperatura (°C)						14,48			
pH vrijednost						7,71			
Elektro provodljivost (µS/cm)						-			
Sadržaj rastvorenog kisika						4,49			
Ukupne suspendovane materija						19,75			
Taložne materija						0,10			
Hemiska potrošnja kisika						235,20			
Biološka potrošnja kisika						64,50			
Amonijačni azot						2,68			
Ukupni azot (po Kjeldahlu)						5,42			
Ukupni fosfor						0,29			
Specifični parametri									
Teško hlapive lipofilne tvari (ukupna ulja i masti)						0,30			
Hloridi						76,38			
Sulfati						21,30			
Ukupne površinske aktivne tvari						-			
Hlor rezidualni						0,11			
Nitratni azot						4,97			
Mineralna ulja						1,12			
Cijanidi,ukupni						0,08			
						0,03			

4.4.1. Navesti granične vrijednosti emisija supastanci i parametre kvaliteta otpadnih voda (u skladu sa relevantnim propisima) koje pogoni i postrojenja ispuštaju u sistem javne kanalizaciju pri obavljanju svoje/ih djelatnosti.

Uredba o uvjetima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sustava javne kanalizacije (službene novine FBiH broj: 26/20 i 96/20)

PRILOG 1. – Granične vrijednosti emisija za ispuštanje otpadnih voda

5. Emisije u tlo

5.1: Emisije u tlo (popuniti jednu stranicu za svako emisiono mjesto pojedinačno)

Napomena: Važećom okolinskom dozvolom nisu vršena uzorkovanja i analize tla.

Emisiono mjesto ili područje emisije:

Referentna mapa lokacije Br.	-
Emisiono mjesto ili područje emisije Ref. Br:	-
Način ispuštanja emisije: (bušotine, bunari, propustljivi slojevi, kvašenje, razbacivanje itd.)	-
Lokacija:	-
Koordinate po DKS-u:	-
Visina ispusta: (u odnosu na nadmorsku visinu recipijenta)	-
Vodna klasifikacija recepienta (podzemnog vodnog tijela) ¹ :	-
Ocjena osjetljivosti podzemnog vodnog tijela na zagađenost (uključujući i stepen osjetljivosti):	-
Identitet i udaljenost izvora podzemnih voda koja su pod rizikom negativnog uticaja emisija (bunari, izvori itd.):	-
Identitet i udaljenost površinskih vodnih tijela koja su pod rizikom negativnog uticaja emisija:	-

(1) Ukoliko takva postoji

Detalji o emisijama:

(1) Emitovana količina			
Prosječno/dan	m ³	Maksimalno/dan	m ³
Maksimalna vrijednost/sat	m ³		

2) Period ili periodi vremena u kojima sejavljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje):

Periodi emisije (prosjek)	min/h	h/dan	dan/god

5.2: Emisije u tlo – Karakteristike emisija (popuniti jednu tabelu za svako emisiono mjesto ili područje emisije pјedinačno)

Referentni broj emisionog mjesta/područja emisije:

Parametar	Prije tretmana				Nakon tretmana (ispušteno)				Efikasnost tretmana (%)
	Max. satna vrijednost (mg/l)	Max. dnevna vrijednost (mg/l)	kg/dan	kg/godina	Max.satna vrijednost (mg/l)	Max. dnevna vrijednost (mg/l)	kg/dan	kg/godina	

5.3. Navesti granične vrijednosti emisija zagađujućih supstanci (u skladu sa relevantnim propisima) u tlo koje pogon i postrojenje emituje pri obavljanju svoje/ih djelatnosti.

Napomena: Nije primjenjivo. Važećom okolinskom dozvolom nije naložen monitoring emisija u tlo.

6. Buka

6.1. Emisija buke – Zbirna lista izvora buke

Rezultati mjerenje dnevnog nivoa buke u okolini firme Bosnalijek d.d. Sarajevo

Izvor	Emisiono mjesto Ref.br.	Oprema Ref.br.	Zvučni pritisak (dBA) Na referentnu udaljenost	Period emisije
Izvori buke za svako mjerne mjesto nisu tačno definisani u Izvještaju o monitoring nivoa buke. Izvori buke koji su navedeni generalno su: Ventilacioni ispusti proizvodnje sa: krovova ČOFL (Pogon za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova) i TPFL –stari kao i novi pogoni (Pogoni tečne i polučvrste nesterilne forme lijekova), kompresorska stanica, kretanje vozila unutar kruga te ulaz i izlaz sa kapije Bosnalijeka. Dominantni izvor buke: Buka motomih vozila oko kruga Bosnalijeka na lokalnim saobraćajnicama koji ima značajniji uticaj na okolinu nego sami procesi u krugu firme.	MM1	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	41,2	dan
	MM2	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	49,8	dan
	MM3	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	51,3	dan
	MM4	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	59,9	dan
	MM5	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	45,7	dan
	MM6	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	58,1	dan
	MM7	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	53,6	dan
	MM8	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	48,1	dan
	MM9	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	49,4	dan
	MM10	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	45,9	dan
	MM11	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	42,2	dan
	MM12	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	42,3	dan
	MM13	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	34,4	dan
	MM14	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	43,0	dan
	MM15	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	48,1	dan

	MM16	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	43,9	dan
	MM17	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	41,4	dan
	MM18	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	42,6	dan
	MM19	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	41,8	dan
	MM20	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	39,9	dan
	MM21	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	40,5	dan
	MM22	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	39,9	dan
	MM23	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	42,1	dan
	MM24	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	44,4	dan
	MM25	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	45,3	dan
	MM26	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	48,5	dan

(1) Za dijelove postrojenja mogu se koristiti nivoi intenziteta buke.

Rezultati mjerjenje noćnog nivoa buke u okolini firme Bosnalijek d.d. Sarajevo

Izvor	Emisiono mjesto Ref.br.	Oprema Ref.br.	Zvučni pritisak (dBA) Na referentnu udaljenost	Period emisije
Izvori buke za svako mjerno mjesto nisu tačno definisani u Izvještaju o monitoring nivoa buke. Izvori buke koji su navedeni generalno su: Ventilacioni ispusti proizvodnje sa: krovova ČOFL (Pogon za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova) i TPFL –stari kao i novi pogoni (Pogoni tečne i polučvrste nesterilne forme lijekova), kompresorska stanica, kretanje vozila unutar kruga te ulaz i izlaz sa kapije Bosnalijeka. Dominantni izvor buke: Buka motomih vozila oko kruga Bosnalijeka na lokalnim saobraćajnicama koji ima značajniji uticaj na okolinu nego sami procesi u krugu firme.	MM1	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	41,8	noć
	MM2	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	42,8	noć
	MM3	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	44,0	noć
	MM4	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	47,5	noć
	MM5	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	49,2	noć
	MM6	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	43,3	noć
	MM7	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	48,3	noć
	MM8	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	48,1	noć
	MM9	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	44,4	noć
	MM10	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	47,4	noć
	MM11	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	48,0	noć
	MM12	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	49,0	noć
	MM13	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	41,4	noć
	MM14	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	38,6	noć
	MM15	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	43,0	noć
	MM16	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	42,4	noć

	MM17	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	33,8	noć
	MM18	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	41,5	noć
	MM19	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	37,0	noć
	MM20	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	39,0	noć
	MM21	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	39,9	noć
	MM22	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	36,5	noć
	MM23	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	39,5	noć
	MM24	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	39,6	noć
	MM25	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	37,6	noć
	MM26	Mjerač nivoa zvuka SVAN 979	40,4	noć

(1) Za dijelove postrojenja mogu se koristiti nivoi intenziteta buke.

6.2. Navesti granične vrijednosti emisija buke (u skladu sa relevantnim propisima) koje emituje pogon i postrojenje pri obavljanju svoje/ih djelatnosti

Granične vrijednosti dozvoljenog nivoa vanjske buke za razločite zone (područja), odnosno L_{eq} dB(A) i vršni nivo L_1 dB(A) za dan i noć propisani su Zakonom o zaštiti od buke (Službene novine FBiH broj: 110/12) i Zakonom o zaštiti od buke KS (Službene novine KS broj: 23/16).

Dozvoljeni nivoi buke u različitim zonama (područjima)

Područje (zona)*	Namjena područja	Najviše dozvoljeni nivo vanjske buke (dBA)		
		15 min Leq		Vršni nivo
		Dan	Noć	L_1
I	Bolničko, lečilišno	45	40	60
II	Turističko, rekreacijsko, oporavilišno	50	40	65
III	Cisto stambeno, vaspitno-obrazovne i zdravstvene institucije, javne zelene i rekreacione površine	55	45	70
IV	<u>Trgovačko, poslovno, stambeno i stambeno uz saobraćajne koridore, skladišta bez teškog transporta</u>	<u>60</u>	<u>50</u>	<u>75</u>
V	Poslovno, upravno, trgovacko, zanatsko, servisno (komunalni servis)	65	60	80
VI	Industrijsko, skladišno, servisno i saobraćajno području bez stanova	70	70	85

7. Vibracije

Izvor	Emisiono mjesto Ref. Br	Oprema Ref. Br	Vrijednosti utvrđenog ubrzanja vibracije, aeq, (ms ⁻²)	Periodi emisije	Mapa lokacije (priložiti grafički dio)
-	-	-	-	-	-

Napomena: Važećom okolinskom dozvolom nije naložen monitoring vibracija.

8. Nejonizirajuće zračenje

Izvor	Emisiono mjesto Ref. Br	Oprema Ref. Br	Vrijednosti nejonizirajućeg zračenja	Periodi emisije	Mapa lokacije (priložiti grafički dio)
-	-	-	-	-	-

Napomena: Važećom okolinskom dozvolom nije naložen monitoring vibracija.

F. OPIS STANJA LOKACIJE POGONA/POSTROJENJA I PRAĆENJE STANJA OKOLIŠA

1. Stanje lokacije i uticaj aktivnosti postojećih i planiranih pogona i postrojenja

1. Praćenje emisije

U toku dosadašnjeg rada pogona „Bosnalijek“ d.d. Sarajevo uspostavljen je redovan monitoring emisija koje nastaju radom u proizvodnim procesima pogona.

Monitoring obuhvata:

- Monitoring kvaliteta i kvantiteta otpadnih voda i to:

- Tehnoloških otpadnih voda koje nastaju od pranja i iz procesa pripreme vode i laboratorija i odvode se kolektorom tehnoloških otpadnih voda na tretman u uređaj za prečišćavanje te se kao prečišćene ispušta u gradski kanalizacioni sistem - na ispustu E1
- Oborinskih otpadnih voda sa manipulativnih i parking površina, te oborinskih voda sa krovova objekta koje se odvode na tretman u uređaj za prečišćavanje, te se tako pročišćene ispuštaju u gradski kanalizacioni sistem – na ispustu E2

- Monitoring mjerenja dnevnog i noćnog nivoa buke na lokaciji „Bosnalijek“ d.d. Sarajevo. Svi izvori buke su zatvorenog tipa (nalaze se unutar zgrade). Izvori buke: ventilacioni ispusti proizvodnje sa krovova ČOFL-a i TPFL- stari i novi pogoni, kompresorska stanica, kretanje vozila unutar kruga, te ulaz i izlaz sa kapije Bosnalijeka. Dominantni izvori buke: buka motornih vozila oko kruga pogona na lokalnim saobraćajnicama, koji imaju značajni uticaj na okolinu nego sami procesi u krugu pogona.

- Monitoring emisija zagađujućih materija u zrak iz:

- Tehnoloških postrojenja (ventilacionih ispusta) koji su smješteni na zgradama dva pogona i to: ČOFL – Pogona za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova (7 ventilacionih ispusta) i **TPFL-1** – starog pogona tečne i polučvrste nesterilne forme lijekova (1 ventilacioni ispust) - **trenutno van funkcije** i novog pogona TPFL – 2 (3 ispusta), što iznosi ukupno 11 ventilacionih ispusta
- Kotlovska postrojenje „Bosnalijeka“ d.d. Sarajevo u kojem su smještena tri kotlovska postrojenja, od kojih je kotlovska postrojenje K1 van funkcije, a koriste se samo kotlovska postrojenja 2 i 3 (K2 i K3). Kotlovska postrojenja su postrojenja za sagorijevanje, gdje se kao osnovni energent koristi plin, dok je lož ulje ekstra lako alternativni energent. Kotlovi se koriste za proizvodnju pare koja se koristi za grijanje objekata, pripremu tople vode i za potrebe tehnoloških procesa u proizvodnji.

2. Emisiona mjesta /tačke emisije (ispusti)

Emisiona mjesta data su kroz prethodna poglavlja Zahtjeva za sve emisije koje su mjerene u toku prethodnog perioda (period 2022.godine).

3. Lokacija mjerjenja/uzorkovanja

Lokacije mjerjenja/uzorkovanja emisija takođe su date u prethodnim poglavljima Zahtjeva i prikazani na:

- shematskim skicama (lokacija-mjesto uzorkovanja otpadnih voda) – ispust E1 i E2
- satelitskim snimcima (lokacija - mjesta mjerjenja nivoa okolinske buke) – područje izvan industrijskog kruga pogona „Bosnalijek“ d.d. Sarajevo
- mjesto uzorkovanja emisija zagađujućih materija u zrak iz ventilacionih ispusta i kotlovske postrojenja prikazana na slikama (Izvor podataka: Izvještaj iz 2022 godine).

4. Metode mjerjenja/uzorkovanja

Metode mjerjenja svih navedenih emisija rađeni su u skladu sa metodama koje imaju akreditovane laboratorije od strane BATE:

- **Metode mjerena emisija zagađujućih materija u zrak** vršena je od strane akreditovane laboratorije. Primjenjeni standardi i metode za uzimanje uzorka i analizu zagađujućih materija, utvrđene obimom akreditacije:
- BAS ISO 7935:2000 – Emisije iz stacionarnih izvora- Određivanje masene koncentracije sumpordioksida (SO) - Karakteristike izvedbe automatskih mjernih metoda (Nedisperzivna infracrvena spektrometrija).
- BAS EN 14791:2018 - Emisije iz stacionarnih izvora - Određivanje masene koncentracije sumpordioksida (S03) - Standardna referentna metoda.
- BAS EN 14792:2018 - Emisije iz stacionarnih izvora - Određivanje masene koncentracije oksida nitrogena (NOx) - Referentna metoda Hemiluminiscencija.
- BAS EN 14789:2018 - Emisije iz stacionarnih izvora- Određivanje zapreminske koncentracije oksigena (O3) - Referentna metoda Paramagnetizam.

- BAS ISO 12039:2002- Emisije iz stacionarnih izvora- Određivanje karbonmonoksida, karbodioksida i oksigena - Karakteristike izvođenja i kalibracija automatizovanog sistema mjerena.
- BAS EN 15058:2018 - Emisije iz stacionarnih izvora - Određivanje masene koncentracija ugljičnog monoksida (CO)- Referentna metoda: Nedisperzivna infracrvena spektrometrija.
- BAS ISO 9096:2020 - Emisije iz stacionarnih izvora - Ručno određivanje masene koncentracije vrstih čestica.
- BAS EN 13284-1:2019 - Emisije iz stacionarnih izvora - Određivanje malih koncentracija prasine Dio I: Ručna gravimetrijska metoda.
- BAS ISO 10780:2000- Emisije iz stacionarnih izvora - Mjerenje brzine i volumne brzine protoka plinova u odvodnom kanalu.
- BAS EN 15259:2009 - Kvalitet zraka - Mjerenje emisije iz stacionarnih izvora - Zahtjevi za mjerne dionice i mjesta i zahtjevi za cilj mjerenja, plan i izvještaj.
- Mjerenje su vršena na standardom propisan način od po tri serije mjerenja i dat je rezultat za sve parametre kao srednja vrijednost izmjerene koncentracije. Svi rezultati mjerenja prikazani su kao izmjerene vrijednosti, preračunate na normalne uslove i suhi gas, i referentni sadržaj kisika O₂= 3%.

Primjenjeni standardi i metode za uzimanje uzoraka i analizu zagađujućih materija:

- BAS ISO 10780:2000 – Volumni protok i brzina strujanja otpadnog gasa
- SRPS EN 14790:2017 – Određivanje vodene pare u kanalima (podugovorena analiza)
- CEN/TS 13649:2015 – Benzen, Toluen, Ksilen, Etil-benzen, Tetrahloretan, etilen – oksid (podugovorena analiza)
- CEN/TS 13649:2015/NIOSH 2537:2003 – Metilakrilat (podugovorena analiza)
- IC spektrofotometrija/kapilarna gasna hromatografija sa fotojonizacijskom detekcijom – propilen-oksid, anilin, formaldehid, metilamin
- **Metode mjerena/uzorkovanja otpadnih voda** u cilju određivanja kvaliteta i kvantiteta istih rađeno je takođe od strane akreditovanih ispitnih laboratorija, u skladu sa pomenutim Pravilnicima i Uredbama za ispitivanje.
- Uzorkovanje otpadnih voda vršeno za vrijeme trajanja tehnološkog procesa, na kontrolnom mjestu izravno prije ispustanja otpadnih voda u okoliš ili sistem javne kanalizacije prema važećim standardima:
- BAS EN ISO 5667 - 1: Uzorkovanje Dio 1: Uputstvo za dizajniranje programa uzorkovanja i tehnika uzorkovanja,
- BAS EN ISO 5667 - 3: Uzorkovanje Dio 3: Smjemice za čuvanje i rukovanje uzorcima vode,
- BAS EN ISO 5667 - 1 O: Uzorkovanje Dio 1 O: Smjemice za uzorkovanje otpadnih voda,
- BAS EN ISO 5667 - 16: Uzorkovanje - Dio 16: Uputstvo za bioispitivanje uzoraka.

- **Metoda mjerena nivoa buke u okoliš** rađeno je od strane akreditovanih ispitnih laboratorijskih za mjerjenje nivoa okolinske buke, a u skladu sa standardom:
  - BAS ISO 1996-1: Akustika – Opisivanje, mjerjenje i ocjenjivanje okolinske buke – Dio 1: Osnovne veličine i način procjene
  - BAS ISO 1996-2: Akustika – Opisivanje, mjerjenje i ocjenjivanje okolinske buke. Dio 2: Određivanje nivoa okolinske buke
  - BAS EN 60804: Akustika – Oprema za mjerjenje buke, kao i Zakonima o zaštiti od buke:
  - Zakon o zaštiti od buke (Službene novine FBiH broj: 110/12)
  - Zakon o zaštiti od buke (Službene novine KS broj: 23/16)

5. Učestalost mjerjenja

Važećom okolinskom dozvolom operateru je naloženo praćenje stanja okoline – monitoring, u cilju dobivanja pouzdanih i kvalitetnih podataka o stanju i zagađenju okoliša, a koji će poslužiti za definisanje i poduzimanje mjera zaštite, identifikaciju zagađivača, donošenje adekvatnih i pravovremnih odluka, formiranje informacionog sistema, reagovanja u incidentnim situacijama i izvještavanja javnosti.

Operateru je, u skladu sa okolinskom dozvolom, naložen monitoring:

- monitoring zagađujućih emisija u zrak iz ventilacionih ispusta i kotlovnice - 2 x godišnje
- monitoring nivoa okolinske buke – 1x godišnje ili nakon puštanja u rad novih planiranih pogona, a najkasnije 6 mjeseci od puštanja u rad
- monitoring/ispitivanje kvaliteta i kvantiteta otpadnih voda u skladu sa Uredbom o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije (Službene novine FBiH broj: 26/20, 96/20)

6. Uslovi mjerjenja/uzorkovanja

Monitoring zagađujućih emisija u zrak: u ljetnom i zimskom periodu

Monitoring nivoa okolinske buke: pri kontinuiranom radu pogona Bosnalijeka

Monitoring parametara otpadnih voda: uobičajeni rad pogona Bosnalijeka

7. Parametri nadzora rada pogona/postrojenja

Nije primjenljivo jer nema parametara kontinuiranog monitoringa.

8. Analitička metodologija.

Nema dostupnih podataka.

9. Ovlaštena laboratorija koja vrši mjerjenja/uzorkovanja.

Sve monitoringe vrši Inspekt RGH“ d.o.o. Sarajevo

10. Laboratorij koja provodi analizu

Laboratorijski akreditovane po BATA, firme Inspekt RGH“ d.o.o. Sarajevo

11. Autorizacija/akreditacija za mjerjenje ili autorizacija/akreditacija laboratorija.

Monitoring zagađujućih emisija u zrak iz stacionarnih izvora i emisija u zrak iz dimovodnih kanala - Inspekt RGH“ d.o.o. Sarajevo: LI-03-01

Monitoring nivoa buke u okoliš – Inspekt RGH“ d.o.o. Sarajevo: LI-03-01, područje rada LI 16 –Mjerenje; Podpodručje rada LI 16.3.-Buka

Monitoring kvaliteta i kvantiteta otpadnih voda – Inspekt RGH“ d.o.o. Sarajevo: LI-03-01

12. Vrednovanje rezultata mjerenja

Emisije u zrak

Na osnovu izmjerjenih vrijednosti i dobijenih rezultata, a na osnovu Pravilnika o monitoringu zagađujućih materija u zrak (Sl.novine FBiH broj: 9/14) i Izmjena i dopuna Pravilnika o monitoringu emisija zagađujućih materija u zrak (Sl.novine FBiH broj: 97/17), te prema standardu BAS EN 15259 zaključeno je da emisije zagađujućih materija u zrak na stacionarnim izorima (ventilacionim ispustima iz proizvodnih pogona - tehnologija) zadovoljavaju uslove propisane navedenim standardom.

Emisije u vodu

Vrijednost izmjerjenih parametara otpadnih voda na ispustu broj E1 i E2 su u skladu sa graničnim vrijednostima propisanim važećom Uredbom o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije (Sl.novine FBiH broj: 26/20 i 96/20).

Buka

Rezultati mjerenja nivoa buke od fabrike „Bosnalijek“ d.d. Sarajevo pokazuju da nivo buke nije prekoračio granične vrijednosti dozvoljenog nivoa vanjske buke za zonu VI, odnosno L_{eq} dB(A) i vršni nivo L_1 dB(A) za dan i noć koji su propisani Zakonom o zaštiti od buke (Službene novine FBiH broj: 110/12) i Zakonom o zaštiti od buke TK (Službene novine TK broj: 03/16).

13. Metoda evidencije i pohranjivanja podataka

S obzirom da „Bosnalijek“ d.d. Sarajevo posjeduje certifikat za sistem upravljanja kvalitetom, sistem upravljanja okolinom i sistem upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnosti ISO 9001:2015 i ISO 14001:2015 i ISO 45001:2018, odnosno da je poslovnik o sistemu upravljanja kvalitetom, okolinom i zaštitom zdravlja i sigurnosti usklađen sa zahtjevima navedenih međunarodnih standarda, evidencija se vodi po proceduri prikupljanja podataka na nivou organizacije. Izvještaji i ostala dokumentacija vezana za okoliš pohranjuju se u odgovarajuće registre.

14. Planirane promjene nadzora

Nadzor će se ustanoviti u skladu sa uslovima specificiranim okolinskom dozvolom.

2. Ocjena emisija u zrak

Emisije zagađujućih materija u zrak iz kotlovnice

Napomena: U kotlovnici su smještena tri kotlovska postrojenja, od kojih je kotlovsko postrojenje (K1) van funkcije, a koriste se samo kotlovska postrojenja 2 i 3 (K2, K3), koji su predmet mjeranja, pri čemu je kotao K3 proizveden 2018. godine i dobio je upotrebnu dozvolu od kantonalne inspekcije u februaru 2019. godine.

Referentni broj emisionog mjesta: 1

Emisiono mjesto	Opis	Detalji emisije (1)				Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd.)
Referentni brojevi		Materijal	mg/Nm ³ (2)	kg/h	kg/god.	
D1 (K2) (postojeće postrojenje) PLIN	Parni kotao tipa Viessmann (M75A122), kapacitet 10 bara, kombinovani, koji kao gorivo koristi plin, a lož ulje kao alternativno gorivo. Kotao se koristi za zagrijavanje i pripremu tople vode i pare za grijanje objekata i tehnološke procese u proizvodnji	SO ₂ NO _x CO CO ₂ O ₂ Čvrste čestice	4,26 69,29 17,64 - - 3,69		38 581 154 - - 34	Nije primjenjen
D1 (K2) (postojeće postrojenje) LUEL	Parni kotao tipa Viessmann (M75A122), kapaciteta 10 bara, kombinovani, koji kao gorivo koristi plin, a lož ulje kao alternativno gorivo. Kotao se koristi za zagrijavanje i pripremu tople vode i pare za grijanje objekata i tehnološke procese u proizvodnji	SO ₂ NO _x CO CO ₂ O ₂ Čvrste čestice (niske koncentracije)	6,22 76,65 20,88 - - 4,85		0,5 13 3 - - 7,3x10 ⁻⁴	Nije primjenjen

Referentni broj emisionog mesta:2

Emisiono mjesto	Opis	Detalji emisije (1)				Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd.)
Referentni brojevi		Materijal	mg/Nm ³ (2)	kg/h	kg/god.	
D2 (K3) (novo postrojenje) PLIN	Parni kotao tipa Viessmann (M75A122), kapacitet 10 bara, kombinovani, koji kao gorivo koristi plin, a lož ulje kao alternativno gorivo. Kotao se koristi za zagrijavanje i pripremu tople vode i pare za grijanje objekata i tehnološke procese u proizvodnji	SO ₂ NO _x CO CO ₂ O ₂ Čvrste čestice	3,53 72,24 8,87 - - 2,87		32 696 77 - - 26	Nije primjenjen
D2 (K3) (novo postrojenje) LUEL	Parni kotao tipa Viessmann (M75A122), kapaciteta 10 bara, kombinovani, koji kao gorivo koristi plin, a lož ulje kao alternativno gorivo. Kotao se koristi za zagrijavanje i pripremu tople vode i pare za grijanje objekata i tehnološke procese u proizvodnji	SO ₂ NO _x CO CO ₂ O ₂ Čvrste čestice (niske koncentracije)	6,11 83,22 12,42 - - 3,77		0,7 14 2 - - 0,5	Nije primjenjen

Emisije zagađujućih materija u zrak iz tehnoloških postrojenja

Napomena: Dosadašnji monitoring emisija zagađujućih materija izvršen je iz tehnoloških postrojenja (ventilacionih ispusta) koji su smješteni na zgradama dva pogona i to ČOFL - Pogon za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova (7 ventilacionih ispusta) i TPFL 1 – starog pogona tečne i polučvrste nesterilne forme lijekova na kojim su prethodnih godina vršena mjerjenja (1 ventilacioni ispust)-pogon je trenutno van funkcije i novog pogona TPFL 2 (tri ispusta).

Na ventilacionom ispustu pogona TPFL 1 (stari pogon) u drugom ciklusu (novembar 2022.godine) nije vršeno mjerjenje, obzirom da predmetni pogon, kao ni ventilacioni ispust nije bio u funkciji tokom mjerjenja. Pogon TPFL1 će i u narednom periodu biti van funkcije.

Referentni broj emisionog mesta: **ČOFL - Pogon za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova** (7 ventilacionih ispusta) – godišnji prosjek mjereneh polutanata/parametara emisije u zrak iz ventilacionih ispusta po pojedinačnom mjernom mjestu u 2022.godini. (juni i novembar).

Emisiono mjesto	Opis	Detalji emisije (1)			Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd.)	
Referentni brojevi		Materijal	mg/Nm ³ (2)	kg/h	kg/god.	
ČOFL – EX9	<p>Ovaj prostor zauzima ukupnu korisnu površinu oko 3000 m², te je izgrađen u skladu sa GMP zahtjevima. U pogonu za proizvodnju čvrstih oralnih formi lijekova odvojeni su ulazi sirovina, pakimog materijala, osoblja i izlaz gotovih proizvoda. Sirovine izvagane i označene po radnom nalogu dovoze se u posudama urađenim od SS 316L na specijalnim kaveznim paletarna iz magacina sirovina gdje je smještena komora za vaganje. Komora je dizajnirana i izrađena u skladu sa GMP propisima i zadovoljava uvjete higijenske zone 3. Zrak koji se ubacuje u komoru je 100% svjez. Lokalni ekstracioni sistemi su snabdjeveni sa filterima F9 i EU 13.</p> <p>U komori je temperatura 22°C ±2°C i vlaga 55% RH ±10% RH. Sistem je pod nadzorom i proces se prati na PC. Svi parametri se zadaju preko PC-a. Proces vaganja sirovina za jednu seriju je takav da u sistemu od tri vase (300kg, 35kg, 30kg) ljudska greška se svodi na minimum. Sve recepture su memorirane u programu sa dozvoljenim odstupanjem.</p>	Benzen Toluen Ksilen Etil-benzen Tetrahloretan Etilen oksid Metilakrilat Propilen oksid Anilin Formaldehid Metilamin	0,500 0,500 0,500 0,500 0,500 0,500 0,500 0,300 0,200 0,045 0,500			Filteri F9 i EU13 Efikasnost filtracije zraka koji se ispušta u okolinu preko ovih filtera za F9-95% i za EU13-99,95%

	Sljedeća faza je sekundarno i tercijarno pakiranje, te transport u skladište gotove robe. Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m):0,50. Površina presjeka (m ²): 0,196					
ČOFL - EX6	Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m):0,50. Površina presjeka (m ²): 0,196	Benzen Toluen Ksilen Etil-benzen Tetrahloretan Etilen oksid Metilakrilat Propilen oksid Anilin Formaldehid Metilamin	0,500 0,500 0,500 0,500 0,500 0,500 0,300 0,090 0,075 0,010 0,500			Filteri F9 i EU13 Lokalni ekstracioni sistemi su snadbjeveni sa filterima F9 i EU13, te je efikasnost filtracije zraka koji se ispusta u okolinu preko ovih filtera za F9-95%, i za EU13-99,95%.
ČOFL - EX5	Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m):0,50. Površina presjeka (m ²): 0,196	Benzen Toluen Ksilen Etil-benzen Tetrahloretan Etilen oksid Metilakrilat Propilen oksid Anilin Formaldehid Metilamin	0,500 0,500 0,500 0,570 0,500 0,500 0,300 0,140 0,215 0,70 0,500			Nije primjenjen
ČOFL - EX3	Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m):0,40. Površina presjeka (m ²): 0,126	Benzen Toluen Ksilen Etil-benzen Tetrahloretan Etilen oksid Metilakrilat Propilen oksid Anilin Formaldehd Metilamin	0,500 0,500 0,500 0,570 0,500 0,500 0,300 0,170 2,730 0,020 0,500			Nije primjenjen

ČOFL LO	Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m):0,45. Površina presjeka (m ²): 0,159	Benzen	0,500				Nije primjenjen
		Toluen	0,500				
		Ksilen	0,500				
		Etil-benzen	0,500				
		Tetrahloretan	0,500				
		Etilen oksid	0,500				
		Metilakrilat	0,300				
		Propilen oksid	1,040				
		Anilin	3,350				
		Formaldehid	0,160				
		Metilamin	0,500				
ČOFL – PILOT 1	Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m):0,45x0,80 Površina presjeka (m ²): 0,36	Benzen	0,500				Nije primjenjen
		Toluen	0,500				
		Ksilen	0,500				
		Etil-benzen	0,500				
		Tetrahloretan	0,500				
		Etilen oksid	0,500				
		Metilakrilat	0,300				
		Propilen oksid	0,240				
		Anilin	0,710				
		Formaldehid	0,020				
		Metilamin	0,500				
ČOFL – PILOT 2	Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m):120x0,6. Površina presjeka (m ²): 72	Benzen	0,500				Nije primjenjen
		Toluen	0,500				
		Ksilen	0,500				
		Etil-benzen	0,500				
		Tetrahloretan	0,500				
		Etilen oksid	0,500				
		Metilakrilat	0,300				
		Propilen oksid	0,070				
		Anilin	0,430				
		Formaldehid	0,020				
		Metilamin	0,500				

Referentni broj emisionog mesta: **TPFL 2 – Pogon za proizvodnju tečnih i polučvrstih oralnih formi lijekova** (novi pogon, tri ispusta)

Emisiono mjesto	Opis	Detalji emisije (1)				Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd.)
Referentni brojevi		Materijal	mg/Nm ³ (2)	kg/h	kg/god.	
TPFL2-02- (O2-K2/R)	<p>Pogon za proizvodnju tečnih i polučvrstih nesterilnih formi lijekova trenutno je smješteno na lokaciji "Bosnalijek"-a u objektu 15. Površina Pogona iznosi 345 m², dok je površina tehničke etaže 247 m². Proizvodi se izrađuju po vlastitoj tehnologiji i u prostoru koji je prema namjeni podijeljen na dva dijela:</p> <p>Proizvodnja tečnih oblika - Priprema tečnih oblika je smještena u prostoru klase čistoće D za koju filtrirani zrak osiguravaju HVAC jedinice. U prostor je smještena oprema čiji se kapacitet od 800 l množi sa brojem serija koje se mogu uraditi u toku 24 sata pri radu u tri smjene. Ovisno o proizvodu dnevno se uradi od 2.400 l do 7.200 l tečnih proizvoda ovisno o tehnologiji pripreme.</p> <p>Proizvodnja polučvrstih oblika Priprema polučvrstih oblika je smještena u prostoru klase cistoće D za koju filtrirani zrak osiguravaju HVAC jedinice. U prostor je smještena oprema ciji se kapacitet od 300 kg množi sa brojem serija koje se mogu uraditi u toku 24 sata pri radu u tri smjene. Ovisno o proizvodu dnevno se uradi od 180 kg do 900 kg polučvrstih proizvoda ovisno o tehnologiji pripreme.</p> <p>Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m): 1,0x0,70. Površina presjeka (m²): 0,70</p>	Benzen Toluen Ksilen Etil-benzen Tetrahlor etan Etilen oksid Metilakrilat Propilen oksid Anilin Formalde hid Metilamin	0,500 0,500 0,500 0,500 0,500 0,500 0,300 0,190 1,035 0,045 0,500			Za TPFL1, TPFL2: filter M5 Lokalni ekstracioni sistemi su snadbjeveni sa filterima M5 te je efikasnost filtracije zraka koji se ispusta u okolinu preko ovih filtera za 40-60%

TPFL2-05-(O5-K3/R)	Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m): 0,80x0,70. Površina presjeka (m ²): 0,560	Benzen	0,500				Za TPFL1, TPFL2: filter M5
		Toluen	0,500				
		Ksilen	0,500				
		Etil-benzen	0,500				
		Tetrahlor etan	0,500				
		Etilen oksid	0,500				
		Metilakril at	0,300				
		Propilen oksid	0,225				
		Anilin	1,095				
		Formalde hid	0,060				
TPFL2-06-(O6-K1/R)	Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m): 0,10x0,10. Površina presjeka (m ²): 0,010	Metilamin	0,500				Za TPFL1, TPFL2: filter M5
		Benzen	0,500				
		Toluen	0,500				
		Ksilen	0,500				
		Etil-benzen	0,500				
		Tetrahlor etan	0,500				
		Etilen oksid	0,500				
		Metilakril at	0,300				
		Propilen oksid	0,190				
		Anilin	1,020				
GALENS KO TPFL1 (stari pogon)	Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m): 0,65x0,65. Površina presjeka (m ²): 0,422	Formalde hid	0,030				
		Metilamin	0,500				
		Benzen	0,500				
		Toluen	0,500				
		Ksilen	0,500				
		Etil-benzen	0,500				
		Tetrahlor etan	0,500				
		Etilen oksid	0,500				
		Metilakril at	0,300				
		Propilen oksid	0,100				

		Formaldehid Metilamin	0,020 0,500			
--	--	--------------------------	----------------	--	--	--

3. Ocjena emisija u vode

3.1. Ocjena kvaliteta površinskih voda

Napomena: Sve otpadne vode (tehnološke, oborinske i sanitarno-fekalne otpadne vode) koje nastaju u pogonu firme Bosnalijek d.d. Sarajevo ispuštaju se u gradski kanalizacioni sistem.

Tehnološke otpadne vode koje nastaju od pranja opreme i iz procesa pripreme vode i laboratorijskih odvoda se kolektorom tehnoloških otpadnih voda na tretman u uređaj za prečišćavanje, te se tako prečišćena ispušta u gradski kanalizacioni sistem.

Oborinske otpadne vode sa minipulativnih i parking površina te oborinske vode sa krovova objekata odvode se na tretman u separator ulja i masti čiji je preliv izведен u gradski kanalizacioni kolektor.

Sanitarno-fekalne otpadne vode iz mokrih čvorova pomenutih objekata odvode se direktno u kolektore javne kanalizacione mreže.

Uzorkovanje tehnološke i oborinske otpadne vode i mjerjenje protoka vršeno je na mjernim mjestima E1 i E2.

Godišnji prosjek mjereneih parametara/polutanata tehnološke otpadne vode za 2022 (mjesec mart, juni septembar i decembar)

Mjerno mjesto E1: Tehnološke otpadne vode -

Mjesto vršenja monitoringa/koordinate: GS: 43.522242 GD: 18.249481

Parametar (1)	Rezultati mg/l	Način uzimanja uzorka (automatski, ručno (trenutni jednokratni, trenutni kompozitni itd.)	Normalni analitički opseg	Analitička metoda/tehnika	Primjenjen sistem smanjenja zagadenja (filteri, itd.)
	Datum 03.03.2022. 02.06.2022. 13.09.2022. 06.12.2022.				
Protok (m ³ /dan)	38,85	Uzorci se uzimaju kontinuirano automatskim uređajem za uzorkovanje ili ručno. Kompozitni jednosatni uzorci.	-	Interni metod po RU 8062586 ¹⁾	Analiza obuhvata sve otpadne
Temperatura (°C)	18,05		40	BAS DIN 38404-4;2010 ²⁾	
pH vrijednost	7,42		6,5-9,5	BAS EN ISO 10523:2013	
Elektroprovodljivost (µS/cm)	1138,75		-	BAS EN 27888:2002	
Sadržaj rastvorenog kisika	3,47		-	BAS EN 5814:2014	
Ukupne suspendovane materije	32,50		400	BAS EN 872:2006	

Rudarski institut d.d. Tuzla
Naučno istraživački centar za ekologiju, zaštitu, ventilaciju i ispitivanje materijala i konstrukcija

Taložne materija	0,18		10,0	Standard metod 2540F:2017	
Hemijska potrošnja kisika	424,20		700	Standard metoda 5220C APHA-AWWA-WEF:2017	
Biološka potrošnja kisika	122,00		250	BAS ISO 5815-1:2020	
Amonijačni azot	6,05		40	BAS ISO 7150:2002	
Ukupni azot (po Kjeldahlu)	9,69		100	Računski metod	
Ukupni fosfor	0,78		5,0	BAS ISO 6878:2006	
Specifični parametri					
Teško hlapive lipofilne tvari (ukupna ulja i masti)	0,73		100	ASTM D 7678-17	
Hloridi	273,68		1000	BAS ISO 9297:2002	
Sulfati	31,70		200	Standard Methods APHA-SO ₄ ²⁻ C:2017	
Ukupne površinske aktivne tvari	-		10	BAS ISO 7875:2000	
Hlor rezidualni	0,04		0,5	BAS EN ISO 7393-2:2019	
Nitrati	6,49		-	BAS ISO 7890-3:2000	
Nitratni azot	1,47		50,0	BAS ISO 7890-3:2000	
Cijanidi,ukupni	0,16		1,0	APHA Method 4500-CN	
Deterdženti	0,42		10	-	

Mjerno mjesto E2: Oborinske otpadne vode

Mjesto vršenja monitoringa/koordinate: GS: 43.521511 GD: 18.249531

Parametar (1)	Rezultati mg/l	Način uzimanja uzorka (automatski, ručno (trenutni jednokratni, trenutni kompozitni itd.)	Normalni analitički opseg	Analitička metoda/tehnika	Primjenjen sistem smanjenja zagađenja (filteri, itd.)
	Datum 03.03.2022. 02.06.2022. 13.09.2022. 06.12.2022.				
Protok (m ³ /dan)	12,75	Uzorci se uzimaju kontinuirano automatskim uređajem za uzorkovanje ili ručno.	-	Interni metod po RU 8062586 ¹⁾	Analiza obuhvata sve otpadne
Temperatura (°C)	14,48		40	BAS DIN 38404-4;2010 ²⁾	
pH vrijednost	7,71		6,5-9,5	BAS EN ISO 10523:2013	
Elektroprovodljivost (µS/cm)	-		-	BAS EN 27888:2002	

Sadržaj rastvorenog kisika	4,49	Kompozitni jednosatni uzorci.	-	BAS EN 5814:2014	
Ukupne suspendovane materije	19,75		400	BAS EN 872:2006	
Taložne materije	0,10		10,0	Standard metod 2540F:2017	
Hemijska potrošnja kisika	235,20		700	Standard metoda 5220C APHA-AWWA-WEF:2017	
Biološka potrošnja kisika	64,50		250	BAS ISO 5815-1:2020	
Amonijačni azot	2,68		40	BAS ISO 7150:2002	
Ukupni azot (po Kjeldahlu)	5,42		100	Računski metod	
Ukupni fosfor	0,29		5,0	BAS ISO 6878:2006	
Specifični parametri					
Teško hlapive lipofilne tvari (ukupna ulja i masti)	0,30		100	ASTM D 7678-17	
Hloridi	76,38		1000	BAS ISO 9297:2002	
Sulfati	21,30		200	Standard Methods APHA-SO ₄ ²⁻ C:2017	
Ukupne površinske aktivne tvari	-		10	BAS ISO 7875:2000	
Hlor rezidualni	0,11		0,5	BAS EN ISO 7393-2:2019	
Nitrati	4,97		-	BAS ISO 7890-3:2000	
Nitratni azot	1,12		50,0	BAS ISO 7890-3:2000	
Mineralna ulja	0,08		20,0	ASTM D 7678-17	
Cijanidi,ukupni	0,03		1,0	APHA Method 4500-CN	

3.2. Ocjena uticaja ispuštanja emisija u sistem javne kanalizacije

Koristiti tabelu iz tačke 3.1.

Napomena: Nema dostupnih podataka.

3.3. Ocjena kvaliteta podzemnih voda

Koristiti tabelu iz tačke 3.1.

Napomena: Nema dostupnih podataka.

4. Emisije u tlo

4.1. Rasprostiranje poljoprivrednog i nepoljoprivrednog otpada

Napomena: Nije primjenjivo.

Vlasnik zemljišta	Lokacija na kojoj se vrši rasprostiranje	Podaci sa mape br.	Ref. Br.	Potrebe za fosfornim đubrivotom za svaku farmu (1)

Vlasnik zemljišta/Farmer _____

Referentna mapa _____

Identitet površine	
Ukupna površina (ha)	
(1) Upotrebljiva površina (ha)	
Test zemljišta na fosfor mg/l	
Datum izrade testa za fosfor	
Kultura	
Potrebe za fosforom (kg P/ha)	
Količina mulja rasprostranjena na farmi (m^3/ha)	
Procjenjena količina fosfora u mulju rasprostranjenom na farmi (kg P/ha)	
(2) Zapremina na koju treba da se aplicira (m^3/ha)	
Aplicirani fosfor (kg P/ha)	
Ukupna količina rasprostranjenog mulja (m^3)	
Koncentracija fosfora u materijalu koji se rasprostire	- kg fosfor/ m^3
Koncentracija azota u materijalu koji se rasprostire	- kg azot/ m^3
Primjenjen sistem smanjenja zagađenja (organska đubriva, itd.)	

Napomena: Nije primjenjivo

4.2. Ocjena kvaliteta zemljišta/ podzemnih voda

Koristiti tabelu iz tačke 4.1.

Napomena: Nije primjenjivo.

5. Opis mjera za spriječavanje produkcije otpada kao i za povrat korisnog materijala iz otpada koji producira postrojenje

Ocjena upravljanja otpadom

Naziv i broj otpada	Opis otpada	Godišnja količina proizvedenog otpada (t)	Godišnja količina obrađenog otpada (t)	Postupak obrade otpada i sistem smanjenja proizvodnje količina otpada	Otpad skladišten na lokaciji (metod, lokacija i ugovarač)
07 Otpad iz organskih hemijskih procesa 07 05 10* Ostali filterski kolači, istrošeni apsorbensi	Otpad od hemijskih procesa koji nastaje u proizvodnim pogonima, skladišnom poslovanju, OiKK – Kontroli kvaliteta i Razvoj i Registracija	0,986 t/g	Neraspolaze se podacima o količinama obrađenog otpada	Spaljivanje u spalionicama zemalja EU, Wien Energie GmbH, Wien, Austria	Privremeno se skladišti u posebno propisane i označene kontejnere za opasan otpad unutar organizacione jedinice, odvojeno na paletama, do odvoza na međuskladište ovlaštene firme KEMEKO – BH d.o.o. s kojim Bosnalijek ima potpisani ugovor.
07 05 11* Muljevi od pročišćavanja efluenata na mjestu njihova nastanka koji sadrže opasne materije	Muljevi iz postrojenja za tretman tehnoloških otpadnih voda	1,05 t/g	Neraspolaze se podacima o količinama obrađenog otpada	Tretman (D9) u evaporatoru u BiH. Suhi ostatak se spaljuje u spalionicama u zemlje EU - Energie GmbH, Simmeringer Hade, 1110 Wien, Austria.	Privremeno skladištenje na lokaciji sakupljača otpada „Kemeko-BH“ d.o.o. do transporta u Spalionice zemlje EU.
07 05 13* Čvrsti otpad koji sadrži opasne materije	Ostali čvrsti otpad iz Održavanja i Opšte usluge	3,328 t/g	Neraspolaze se podacima o količinama obrađenog otpada	Spaljivanje u spalionicama zemalja EU	Privremeno se skladišti u posebno označene kontejnere za opasan otpad na lokaciji do odvoza u skladište sakupljača otpada „Kemeko-BH“ d.o.o.

13 Otpadna ulja i otpad od tekućih goriva 13 01 Otpadna hidraulična ulja 13 01 10* Nehlorisana hidraulična ulja na bazi mineralnih ulja	Opasni otpad koji nastaje u organizacionim jedinicama koje posjeduju opremu za čiji rad su neophodna odgovarajuća: ulja i masti, maziva, lož ulja i sredstva za hlađenje/čišćenje/odmašćivanje.	0,060 t/g	Neraspolaže se podacima o količinama obrađenog otpada	Suhi dio ovog otpada nakon obrade u evaporatoru u BiH se od strane „Kemeko-BH“ d.o.o. odvozi na spalionice u zemlje EU	Zadužena osoba kontinuirano odvojeno skuplja i odvojeno pohranjuje u „spremnikе“ koji se nalaze u tankvanama u natkrivenom/ograđenom prostoru ispred SFO, do konačnog zbrinjavanja od strane „Kemeko-BH“ d.o.o.
13 05 02* Muljevi iz odvajača ulja/vode	Optadni mulj iz odvajača ulja koji nastaje u proizvodnom pogonu TPFL, kuhinji/restoranu	23 t/g	Neraspolaže se podacima o količinama obrađenog suhog dijela otpada	Tretman (D9) u evaporatoru u BiH Spaljivanje, reciklaža se vrši u zemljama EU	Firma „Aida Commerce“ d.o.o. preuzima i tretira ovu vrstu otpada, a suhi ostatak predaje firmi „Kemeko BH“ doo na zbrinjavanje u zemlje EU
15 Otpadna ambalaža: apsorbensi, materijali za upijanje, filt. materijali i zaštitna odjeća koja nije specificiran a na drugi način 15 01 Ambalaža (uključujući odvojeno prikupljeni komunalni otpad) 15 01 10* Ambalaža koja sadrži ostatke opasnih materija ili je onečišćena op.mater.	Otpadna ambalaža i materijali koji nisu specificirani na drugi način, koji nastaju u proizvodnim pogonima, skladištima, OiKK – Kontroli kvaliteta i razvoja.	0,148 t/g	Neraspolaže se podacima o količinama obrađenog otpada	Tretman otpada u postrojenju Vakum evaporator ECO 2000 i 4000 Aida Commerce d.o.o. Spaljivanje ili reciklaža vrši se u spalionicama zemlje EU, Wien, Austria	Privremeno se skladišti u posebno propisane i označene kontejnere za opasan otpad unutar organizacionih jedinica. Ovlaštena firma „Aida Commerce“ d.o.o. preuzima i tretira ovu vrstu otpada, a suhi ostatak predaje firmi „Kemeko BH“ doo na dalje zbrinjavanje (spaljivanje ili reciklažu) u zemlje EU

Rudarski institut d.d. Tuzla
Naučno istraživački centar za ekologiju, zaštitu, ventilaciju i ispitivanje materijala i konstrukcija

16 Otpad koji nijgdje drugdje nije specificiran u katalogu 16 05 06* Laboratorijske hemikalije koja se sastoje od ili sadrže opasne materije uključujući mješavine laboratorijskih hemikalija	Opasni otpad od hemikalija u laboratorijama (ostatci od analiza i proizvodnje) koji nastaje u laboratorijama, Kontroli kvaliteta, proizvodnim pogonima, održavanju i Opštim uslugama	0,423 t/g	Neraspolaze se podacima o količinama obrađenog otpada	Spaljivanje ili reciklaža vrši se u spalionicama zemlje EU, Wien, Austria	Sva proizvodna odjeljenja kao i laboratorijske imaju propisane kontejnere za skupljanje različitih vrsta farmaceutskih i opasnih otpada. Kontejneri su vidno obilježeni etiketama koje sadrže podatke o kategoriji otpada, količini, broju Lista praćenja. Označen otpad se do predaje u SFO čuva unutar organizacione jedinice odvojeno na paletama. Sakupljač otpada „Kemeko-BH“ d.o.o. odvozi otpad u svoja skladišta do transporta u spalionice zemalja EU.
16 05 07* Odbačene anorganske hemikalije koje se sastoje od ili sadrže opasne materije	Opasni otpad od anorganskih hemikalija u laboratorijama (ostatci od analiza i proizvodnje) koji nastaje u laboratorijama, Kontroli kvaliteta, proizvodnim pogonima, održavanju i Opštim uslugama	0,034 t/g	Neraspolaze se podacima o količinama obrađenog otpada	Spaljivanje ili reciklaža vrši se u spalionicama zemlje EU, Wien, Austria	Privremeno odlaganje u propisane kontejnere za skupljanje različitih vrsta farmaceutskih i opasnih otpada. Kontejneri su vidno obilježeni etiketama koje sadrže podatke o kategoriji otpada, količini, broju Lista praćenja. Označen otpad se do predaje u SFO čuva unutar organizacione jedinice odvojeno na paletama. Sakupljač otpada „Kemeko-BH“ d.o.o. odvozi otpad u svoja skladišta do transporta u spalionice zemalja EU.

Rudarski institut d.d. Tuzla
Naučno istraživački centar za ekologiju, zaštitu, ventilaciju i ispitivanje materijala i konstrukcija

20 Komunalni otpad (otpad iz domaćinstva i slični otpad iz industrijskih i zanatskih pogona i iz ustanova) uključujući odvojeno prikupljene sastojke 20 01 Odvojeno sakupljeni sastojci (osim 15 01) 20 01 21* Fluorescentne cijevi i ostali otpad koji sadrži živu	Otpad koji se javlja u cijelom krugu pogona „Bosnalijek“, fluorescentne cijevi i otpad koji sadrži živu	0,600 t/g	Neraspolaže se podacima o količinama obrađenog otpada	Reciklaža (prerada R4/R5) u reciklažnom centru zemlje Evropske unije	Privremeno odlaganje u označene kontejnere za ovu vrstu otpada na lokaciji predviđenoj za odlaganje, sve do konačnog odvoza od strane ovlaštene firme „Kemeko-BH“ d.o.o.
---	---	-----------	---	--	--

6. Ocjena ambijentalne buke

Granica instalacije	Geografska širina i dužina u decimalnim stepenima (5 Sjever, 5 Istok)	Nivo buke /dB(A)			Način smanjenja i prigušenja buke (metodi, načini, i sl.)
		L(A)eq	L(A)10	L(A)90	
Mjesto 1:	Geografska i širina i dužina u decimalnim stepenima nije navedena u Izvještaju o mjerenu dnevnog i noćnog nivoa buke na lokaciji „Bosnalijek“ d.d. Sarajevo za svako mjerno mjesto.	41,2	50,8	Rezultati izmjereno vršnog nivoa L(A)90 nisu prikazani u izvještaju o mjerenu nivoa okolinske buke	Redovno održavanje opreme u proizvodnim pogonima (ventilacionih uređaja i klima komora na proizvodnim pogonima, kompresora i kotlovnice), koji predstavljaju osnovni – stalni izvor buke
Mjesto 2:		49,8	61,3		
Mjesto 3:		51,3	63,0		
Mjesto 4:		59,9	65,7		
Mjesto 5:		45,7	54,7		
Mjesto 6:		58,1	60,9		
Mjesto 7:		53,6	60,3		
Mjesto 8:		48,1	61,5		
Mjesto 9:		49,4	60,5		
Mjesto 10:		45,9	61,5		
Mjesto 11:		42,2	45,6		
Mjesto 12:		42,3	60,3		
Mjesto 13:		34,4	66,3		
Mjesto 14:		43,0	54,6		
Mjesto 15:		48,1	64,0		
Mjesto 16:		43,9	63,9		
Mjesto 17:		41,4	47,3		
Mjesto 18:		42,6	48,3		
Mjesto 19:		41,8	63,1		
Mjesto 20:		39,9	45,3		
Mjesto 21:		40,5	46,3		
Mjesto 22:		39,9	52,2		
Mjesto 23:		42,1	55,8		
Mjesto 24:		44,4	52,6		
Mjesto 25:		45,3	52,2		
Mjesto 26:		48,5	52,6		

Napomena: Prikaz emisionih mjesta buke u okoliš iz proizvodnih pogona „Bosnalijeka“ dat je na slici 4.

7.Opis predloženih mjera za sprečavanje ili smanjenje emisija i/ili produkcije otpada iz postrojenja i rokovi za njihovu realizaciju

Kompanija Bosnalijek posjeduje i ima impletiran sistem okolinskog upravljanja prema standardu ISO 14001 i redovno provodi okolinske audite prema istom. Na osnovu rezultata audita primjenjuju se mjere kojima se utiče na minimiziranja uticaja na okoliš, odnosno na sprečavanje emisija i/ili produkciju otpada iz pogona u zadatim rokovima, a između ostalog i na smanjenje potrošnje energije, odnosno njenog racionalnijeg korištenja.

Najbolje raspoložive tehnike BAT (eng.Best Available Techniques) također propisuju okolinske audite. Ovi auditи imaju za cilj nadzor nad sistemom okolinskog upravljanja, odnosno, da se odredi:

- da li je sistem okolinskog upravljanja kompaniji usklađen sa zacrtanim planovima i da li je u skladu sa zahtjevima međunarodnog standarda ISO 14001:2015.
- da odredi da li kompanija efektivno implementira i održava, sistem okolinskog upravljanja
- da ukaže na područja mogućeg poboljšanja sistema okolinskog upravljanja

Stalnim monitoringom emisija i potrošnje energenata, te aktivnostima koje su posljedica monitoringa, „Bosnalijek“ d.d. u skladu s tim rezultatima unaprijeđuje tehnologiju, način na koji se upravlja održava i servisira, a što je ujedno i zadatak najbolje raspoložive tehnike.

Mjera koja značajno može uticati na smanjenje potrošnje energenata i energije u narednom periodu je poduzeti aktivnosti na poboljšanju upravljanja emergentima (električnom energijom, zemnim plinom, toplotnom energijom, vodom i sl.), a u cilju smanjenja potencijalnog uticaja pogona i postrojenja na okoliš i postizanja ekonomskog poboljšanje energetskih svojstava infrastrukture u Bosnalijeku.

„Bosnalijek“ d.d. Sarajevo svake godine izrađuje Godišnji plan monitoringa emisija u zrak iz kotlovnih postrojenja i iz tehnologija, monitoring otpadnih voda, kao i monitoring nivoa buke u skladu sa standardima, važećim zakonima i pravilnicima u domenu Zaštite okoliša, te koristi odobrene najbolje raspoložive tehnike (BAT), te implementira zahteve standarda ISO 14001.

Upravljanje otpadom u Bosnalijeku se realizuje kroz postojeći plan upravljanja otpadom, plan monitoringa, internim procedurama i uputstvima, a u skladu sa važećim GMP-om, standrdima ISO 9001, 14001, 45001, 13485 i postojećom regulativom FBiH o upravljanju otpadom.

Upravljanje otpadom vrši se uz poduzimanje svih mjera koje osiguvaju da se sve aktivnosti upravljanja otpadom izvode bez ugrožavanja sastavnica okoliša.

Standardnim operativnim procedurama u preduzeću „Bosnalijek“ d.d. koje se primjenjuju u svim sektorima definisano je upravljanje:

1. Farmaceutskim otpadom i opasnim otpadom počev od mjesta nastanka, dostave i privremenog skladištenja do konačnog neškodljivog zbrinjavanja, uz primjenu propisanih mjera zaštite okoliša, zdravlja i sigurnosti
2. Upravljanje ambalažnim otpadom i sekundarnim sirovinama. U krugu „Bosnalijeka“ nastali ambalažni otpad, sekundarne sirovine i otpadni materijali se na mjestu nastanka odvojeno sakupljaju od mješanog komunalnog otpada i privremeno

- zasebno skladište do konačnog neškodljivog zbrinjavanja posredstvom ovlaštenog sakupljača ambalažnog otpada uz nadzor nad tim aktivnostima.
3. Sklapanjem Ugovora Bosnalijek je prenio obavezu upravljanja i zbrinjavanja ambalažnog otpada na Operatere sistema, te vrši izvještavanje i plaćanje naknade za upravljanje otpadnom ambalažom, čime se vrši propisno upravljanje nastalim otpadom na prostoru/tržištu BiH.
  4. Upravljanje otpadom od električne i elektronske opreme. Upravljanje otpadom nastalim nakon korištenja EE opreme, obuhvata skup definisanih aktivnosti i mjera, počev od skupljanja, dostave, privremenog skladištenja, do konačnog zbrinjavanja, uz nadzor nad obavljanjem tih djelatnosti. Bosnalijek d.d. kao uvoznik i krajnji korisnik je obavezan dostavljati izvještaj o upravljanju otpadnom EE opremom i plaća naknadu nadležnim institucijama. Prema ugovoru obaveza kompanije Bosnalijek je da vrši izvještavanje i plaćanje naknade Operateru sistema.
  5. Zbrinjavanje komunalnog otpada na lokaciji Bosnalijek. Ovom standardnom operativnom procedurom se propisuje način održavanja čistoće fabričkog kruga, održavanje hortikulture, te način sakupljanja, ponovne upotrebe i konačnog odlaganja komunalnog otpada uz primjenu propisanih mjera očuvanja prirodnih resursa, zaštite okoliša i zdravlja ljudi.
  6. Tretiranje mikrobiološkog otpadnog materijala i dekontaminacija kontaminiranog materijala definiše postupak prikupljanja, sortiranja i odlaganja svog otpada koji nastaje u toku obrade i pregleda mikrobioloških analiza, postupak dekontaminacije materijala i dalji postupak nakon dekontaminacije, uz primjenu propisanih mjera zaštite okoliša, zdravlja i sigurnosti.
  7. Postupak sa otpadnim uljima i mastima, otpadom od ulja i maziva, lož ulja, rashladnih sredstava i otpadnim materijalima za upijanje.

7.1. Navesti i opisati sve mjere, tehnologije i druge tehnike za sprečavanje (ili ukoliko to nije moguće), smanjenje emisija iz pogona postrojenja i rokove za njihovu realizaciju

Mjere za sprečavanje emisija u zrak

Planom monitoringa i važećom okolinskom dozvolom naložen je monitoring emisija u zrak na dimovodnim kanalima kotlovnog postrojenja, koje kao gorivo koristi plin, a kao alternativno gorivo lož ulje, kao i na ventilacionim ispustima tehnoloških proizvodnih pogona.

Mjere za smanjenje emisija u zrak:

- Vršiti mjerjenje prema važećoj zakonskoj regulativi, u sklopu kojih treba dobiti podatke o emisijama iz tehnologije, funkcionalnoj ispravnosti filtera i sistema za odsis. U slučaju prekoračenja dozvoljenih koncentracija ili nepravilnosti u radu poduzeti adekvatne korektivne mjere.
- Vršiti redovno mjerjenje emisija u zrak iz kotlovnice
- Redovno vršiti zamjenu filtera na odsisnim ventilatorima
- Redovno održavati i tehnički kontrolisati opremu i rad postrojenja, sistema HVAC
- Redovno vršiti održavanje opreme u kotlovnici od strane ovlaštene firme
- Redovno čišćenje dimnjaka od strane ovlaštene firme
- Optimalno iskorištavanje sirovina i energije
- Optimizacija radnog vremena

S obzirom da se prilikom transporta (dovoz sirovina i odvoz gotovih proizvoda) javljaju emisije štetnih polutanata (plinovi i prašina) potrebno je redovno održavati, kako transportna sredstva, tako i puteve unutar kruga pogona Bosnalijek, a u ljetnom periodu prisupne puteve povremeno prskati vodom.

Mjere za sprečavanje ili smanjenje emisija u vode i tlo

- Način tretmana i ispuštanja otpadnih voda uskladiti sa vodnim aktima izdatim od nadležnih institucija, Agencija za vodno područje rijeke Save Sarajevo i Ministarstvo privrede KS;
- Ispuštanje otpadnih voda u recipient mora zadovoljiti uslove Uredbe o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sistem javne kanalizacije (Službene novine FBiH, br.: 26/20, 96/20); Minimalan broj godisnjih uzorka dat je u Prilogu 2, Tabelama 2.1. i 2.2. ove Uredbe.
- Prema navedenoj Uredbi vršiti redovni monitoring otpadnih voda prije ispusta u recipient;
- Vršiti redovan nadzor i čišćenje svih elemenata odvodnje od strane ovlaštenog preduzeća (separator ulja i masti, odvodni kanali i sl.);
- U slučaju ispuštanja naftnih derivata, tehničkih ulja i masti iz strojeva i vozila, osigurati sredstva za upijanje naftnih derivata, piljevinu i sl. Osoblje mora biti obučeno da koristi ove materijale,
- Vršiti suho čišćenje gdje god je to moguće.

Mjere za sprečavanje i smanjenje potrošnje vode

„Bosnalijek“ d.d. ne analizira količine procesnih otpadnih voda.

Primjenjuju se i neke mjere za smanjenje potrošnje vode kao što je planiranje proizvodnje na način da se racionalizira potreba pranja, što indirektno utiče na smanjenje količine otpadne vode, kao i uvođenje sistema automatskih pranja, odnosno pranja na jednom mjestu.

Mjere koje je potrebno provoditi u cilju smanjenja emisija u vodu:

- Pratiti potrošnju vode, količine nastalih procesnih voda – stalna mjera
- Sistemima za kontinuirano praćenje otpadne vode na ispuštima E1 i E2, vršiti mjerjenje slijedećih parametara: protok otpadnih voda m^3 / dan i lit / min., ph vrijednost i temperatura. – stalna mjera
- Raditi na smanjenju potrošnje vode – stalna mjera
- Redovno pratiti stepen biorazgradivosti površinski aktivnih materija – stalna mjera
- Optimizirati odvajanje otpadnih voda radi optimiziranja eventualne ponovne upotrebe vode – stalna mjera
- Da se postupi po svim uputama iz Rješenja o vodnoj dozvoli za ispuštanje tehnoloških otpadnih voda, izdatu od Agencije za vodno područje rijeke Save

Mjere za smanjenje buke

Procesna oprema koja se koristi u tehnološkim procesima uglavnom se koristi unutar proizvodnog pogona fabrike, te vanjski zidovi utiču na apsorbovanje zvuka nastalog upotrebotom opreme i uređaja.

Nizak nivo buke od rada opreme u proizvodnim pogonima „Bosnalijeka“ je dokazan mjerjenjima nivoa okolinske buke i nalazi se u zakonski propisanim granicama.

Buka koja nastaje prilikom kretanja transportnih sredstava i mehanizacije po internim saobraćajnicama, dolasci vozila, pretovari, odlasci, potrebno je minimizirati na način da se asfalne površine i vozila redovno održavaju i servisiraju.

Još neke od mjera za smanjenje buke:

- redovno održavati opremu postrojenja
- redovno održavanje građevina koje prouzrokuju buku organizovati na način i u vrijeme da se obavljaju u toku dana
- u slučaju bilo kakvog kvara koji može povećati nivo buke treba ograničiti/ili prekinuti rad i otkloniti kvar
- redovno mjeriti nivo buke, u skladu sa Zakonom o zaštiti od buke

Mjere u slučaju vanrednih situacija

Operater je izradio Plan sprečavanja nesreća većih razmjera, kojim su utvrđene potencijalne opasnosti i mjere zaštite od eventualnih nesreća većih razmjera i mjere zaštite od svih ostalih opasnosti koje mogu nastati pri svakodnevnom radnom i proizvodnom procesu, opasnosti od eventualnog požara i eksplozije i drugih akcidentnih situacija po ljudi i okoliš, kao i poduzimanje odgovarajućih sigurnosnih mjera na lokaciji „Bosnalijek“ d.d.

„Bosnalijek“ d.d. Sarajevo izradio je Izvještaj o stanju sigurnosti (revidovani) u skladu sa članom 107. Zakona o zaštiti okoliša, („Službene novine Federacije BiH“ broj 15/21 i članova br.11. (Sadržaj izvještaja o stanju sigurnosti) i br.1 Pravilnika o pogonima, postrojenjima i skladištima u kojima su prisutne opasne supstance koje mogu dovesti do nesreća većih razmjera „Službene novine Federacije BiH“ broj 51/21 i 96/22“.

Napomena: Izvještaj o stanju sigurnosti dat je u prilogima ovog Zahtjeva.

7.2. Navesti i opisati sve mjere za sprečavanje produkcije otpada i /ili povrata korisnog materijala iz otpada koji producira pogon i postrojenje i rokove za njihovu realizaciju

Sav opasni otpad odlaže se **isključivo** na mjestu propisno označenom i ograđenom za privremeno odlaganje opasnog otpada u fabričkom krugu.

Prilikom odlaganja opasnog otpada i ambalaže opasnog otpada vodi se evidencija o odbačenoj količini. Brigu oko zbirne evidencije vodi osoba odgovorna za upravljanje otpadom. Odvoz opasnog otpada obavljaju ovlašteni sakupljači na poziv odgovornog lica za upravljanje otpadom, koji istovremeno vrši nadzor, pravi prateći list opasnog otpada i vodi evidenciju pratećih listova

Mjere za sprečavanje produkcije otpada i/ili povrat korisnog materijala iz otpada

- Mjere sprječavanja nastanka otpada se ne mogu dozvoliti ako one utiču na bakteriološku kontaminaciju, npr. ako postoji ikakva sumnja oko zadovoljenja standarda kvaliteta, proizvod se reprocesira ili odbacuje kao otpad.

- Nusproizvodi koji se javljaju u toku procesa proizvodnje po mogućnosti reciklirati u, posebno za te namjene, određenim procesnim uređajima.
- Planirati proizvodnju kako bi se smanjila proizvodnja otpada i učestalost čišćenja.
- Minimizirati količine lako zapaljivih i opasnih materijala.
- Odabirati sirovine i pomoćne materijale tako da se smanji nastanak otpada i štetnih emisija u zrak i vodu.
- Optimizirati primjenu automatizacije proizvodnje npr. spriječiti i minimizirati potrošnju vode i energije i minimizirati nastanak otpada:
- Zbrinjavanje eventualno rasutog mazuta, ulja i sirovina vrši se u skladu sa zakonskim propisima.
- Redovno čišćenje kruga fabrike (skupljanje krutog čvrstog otpada i ostalih nečistoća)
- Pravilna manipulacija i odgovarajuće privremeno skladištenje
- Redovno transportovanje (konačno zbrinjavanje) otpada do mjesta zbrinjavanja (bez dužeg međusklađištenja)
- Edukacija zaposlenika
- Higijena ljudi, opreme i radnog prostora
- Prostor oko objekata mora biti uredan i redovno održavan
- Stalno održavanje uređaja i opreme za sprečavanje otpadnih tokova

7.3. Sistemi za smanjivanje i kontrolu emisija

Referentni broj emisionog mjesta:

Kontrolirani parametar (1)	Oprema (2)	Postojanost opreme	Kalibracija opreme	Podrška opreme
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-

(1) Navesti operativne parametre sistema za smanjivanje/kontrolu emisija.

Napomena: Nije primjenjivo.

(2) Navesti opremu neophodnu za rad sistema za smanjivanje/kontrolu emisija.

Praćeni parametar (1)	Monitoring koji treba da se izvede (3)	Oprema za monitoring	Kalibriranje opreme za monitoring
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

(3) Navesti monitoring kontrolnih parametara koji treba izvoditi.

Napomena: *Obavezna su redovna održavanja kotlovskega postrojenja i podešavanje gorionika.*

8. Opis planiranog monitoringa i planiranih mjera za smanjenje emisija

8.1. Monitoring emisija i mjesta uzimanja uzoraka (popuniti jedna tabelu za svako mjesto monitoringa pojedinačno)

Referentni broj emisionog mesta: Emisije iz kotlovnice (kotlovsко postrojenje K2 i K3)

Parametar	Učestalost monitoringa	Pristup mjernom mjestu	Metoda uzimanja uzorka	Metoda/tehnika analize
Masena koncentracija SO ₂	2 x godišnje	Dimnjak toplovodnog kotla	Automatsko mjerjenje	BAS ISO 7935:2000 BAS EN 14791:2007
Masena koncentracija NO _x				BAS EN 14792:2018
Masena koncentracija CO				BAS ISO 15058:2018
Volumenski sadržaj CO ₂				BAS ISO 12039:2002
Masena koncentracija čvrstih čestica (mg/Nm ³)				BAS ISO 9096/Cor1:2008
Čađ po Bacharachu/dimni broj				DIN 51402-1:1986 ²⁾ (vizuelna metoda)
Temperatura plina (°C),				BAS ISO 10780:2000 ²⁾
Pritisak plinova				BAS ISO 10780:2000 ²⁾
Volumenski protok plinova				BAS ISO 10780:2000

Napomena: Na svim mjernim mjestima mјere se isti parametri pa se ne popunjava tabela za svako mjerno mjesto posebno.

8.2. Mjerna mjesta i monitoring okoliša (popuniti jednu tabelu za svako mjesto monitoringa pojedinačno)

Referentni broj emisionog mjesa: P1, P2, EX3, EX5, EX6, EX9, LO - Emisije iz proizvodnog pogona ČOFL

Referentni broj emisionog mjesa: O2, O5, O6: Emisije iz proizvodnog pogona TPFL2

Napomena: S obzirom da je pogon TPFL1 van funkcije ne planira se monitorir emisija u zrak.

Parametar	Učestalost monitoringa	Pristup mjernom mjestu	Metoda uzimanja uzoraka	Metoda/tehnika analize
Benzen (benzen)	2 x godišnje	Ventilacioni ispusti sa krovnih površina gdje su smješteni ventilacioni ispusti	Pumpa za uzorkovanje DadiLab QBI	CEN/TS 13649:2015
Ethylene oxide (etilen-oksid)			Pumpa za uzorkovanje DadiLab QBI	CEN/TS 13649:2015
Propylene oxide (propilen-oksid)			IC spektrofotometar/GC (gasni hromatograf)	IC spektrofotometar/GC - foto-jonizacijskom detekcijom
Formaldehyde (formaldehyd)			IC spektrofotometar/GC (gasni hromatograf)	IC spektrofotometrija/kapilarna gasna hromatografija sa foto-jonizacijskom detekcijom
Methylamine (metilamin)			IC spektrofotometar/GC (gasni hromatograf)	IC spektrofotometrija/kapilarna gasna hromatografija sa foto-jonizacijskom detekcijom
Tetrachloroethane (tetrahloretan)			Pumpa za uzorkovanje DadiLab QBI	CEN/TS 13649:2015
Methyl acrylate (metilakrilat)			IC spektrofotometar/GC (gasni hromatograf)	IC spektrofotometrija/kapilarna gasna hromatografija sa foto-jonizacijskom detekcijom
Ethyl benzene (etyl-benzen)			Pumpa za uzorkovanje DadiLab QBI	CEN/TS 13649:2015
Anilin			IC spektrofotometar/GC (gasni hromatograf)	IC spektrofotometrija/kapilarna gasna hromatografija sa foto-jonizacijskom detekcijom
Protok i temperatura ispusnih tehnoloških gasova			Pumpa za uzorkovanje DadiLab QBI	BAS ISO 10780:2000

9. Kriteriji za određivanje najboljih raspoloživih tehnika i usklađenost emisija iz pogona/postrojenja sa najboljim raspoloživim tehnikama (NRT)

9.1. Kriteriji za određivanje najboljih raspoloživih tehnika

1. Korištenje tehnologije pri kojoj nastaju male količine otpada;
2. Korištenje manje opasnih supastanci;
3. Podsticanje ponovne upotrebe i recikliranje supstanci koje nastaju i koje se koriste u postupku, i ako je prikladno, otpada;
4. Uporedivi postupci, uređaji ili metode rada koje su uspješno isprobane u industrijskim razmjerima;
5. Tehnološki napredak i promjene u naučnim saznanjima i shvatanjima;
6. Priroda, učinci i količina predmetnih emisija;
7. Rokovi za stavljanje u pogon novih ili već postojećih postrojenja;
8. Vrijeme potrebno za uvođenje najboljih raspoloživih tehnika;
9. Potrošnja i osobine sirovina (uključujući vodu) koje se koriste u postupku, kao i njihova energetska efikasnost;
10. Potreba da se opći uticaj emisija na okoliš, kao i njihova opasnost za okoliš, spriječi ili svede na minimum;
11. Potreba da se spriječe nesreće i da se posljedice za okoliš svedu na minimum;
12. Informacije koje objavljaju javne međunarodne organizacije.

9.2. Usklađenost emisija iz pogona/postrojenja sa najboljim raspoloživim tehnikama (NRT)

Na osnovu kriterija iz tačke 9.1. popuniti sljedeću tabelu usklađenosti emisija iz pogona/postrojenja sa najboljim raspoloživim tehnikama (NRT)

Opisati ukratko glavne alternative prijedloga sadržanih u zahtjevu, ukoliko ih ima.
Investitor je napravio značajna poboljšanja u dosadašnjem radu (izgradnja novih pogona), te se u narednom periodu ne planiraju nova alternativna rješenja.
Opisati sve okolinske aspekte koji su bili predviđeni u odnosu na čistije tehnologije, redukciju otpada i zamjenu sirovina.
U fabrici Bosnalijek obezbjeđeno je skladištenje svih sirovina (opasnih i neopasnih), ambalaže, repromaterijala, lako zapajivih sirovina, te gotovih proizvoda, u skladu sa Procedurom Skladištenje, a prema standardu ISO 9001:2015. Način transfera-transporta takođe je dat procedurom DPK 7.5-03 Transport, standard ISO 9001:2015. Fabrika Bosnalijek posjeduje certifikat za sistem upravljanja zaštitom okoliša prema ISO 14001:2015 u području proizvodnje lijekova i farmaceutskih pripravaka.
Pri samom izboru tehnologije proizvodnje izabran je sistem pri kojem nastaju male količine otpada. Vrši se stalna reciklaža-povratna upotreba procesnih revirzibilnih voda. Kroz svakodnevno upravljanje proizvodnim procesima nastoji se upravljati i radom mašina na način da se smanji utrošak energenata radi smanjenja troškova. Uvođenje tehnoloških postrojenja proizvodnje koji rade na automatskom principu gdje se određuje tačna dužina tehnološkog procesa.
Opisati postojeće ili predložene mjere s ciljem da se obezbijedi:

1. Primjenjivanje najboljih dostupnih tehnika da bi se spriječile, ili gdje je to neizvodljivo, smanjile emisije iz instalacije;
2. Nepostojanje značajnog zagađivanja;
3. Sprječavanje nastanka otpada u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom; kada se otpad generira, on se iskorištava, ili kada to tehnički ili ekonomski nije izvodljivo, vrši se zbrinjavanje istovremeno izbegavajući ili smanjujući njegov uticaj na okoliš;
4. Efikasno korištenje energije;
5. Poduzimanje svih mjera potrebnih za sprječavanje nesreća i smanjivanje posljedica od njih;
6. Preduzimanje svih potrebnih mjera kako bi se po prestanku aktivnosti eliminisali rizici od zagađivanja i lokacija dovela u zadovoljavajuće stanje.

U fabrici Bosnalijek primjenjuju se najbolje dostupne tehnike (najbolje raspoložive tehnologije) koje su opisane u prethodnim poglavljima Zahtjeva, koje smanjuju emisije u zrak, vodu, nivo buke.

Prikazani rezultati monitoringa u prethodnim poglavljima, a koji se provode prema godišnjem programu monitoringa potvrđuju nepostojanje značajnog zagađivanja.

Detaljno opisane operativne procedure upravljanja svim vrstama otpada, u ranijim poglavljima Zahtjeva, dokaz je da je osigurano praćenje i mjerjenje ključnih karakteristika operacija i djelatnosti koje mogu značajno uticati na okolinu, zdravlje i sigurnost. Razlozi i ciljevi uspostave sistema praćenja uticaja na okoliš su da se prate procesi i njihov uticaj na živi svijet kako bi se ukazalo na potrebe smanjenja zagađivanja, da se lociraju i prate uzroci-izvori promjena kako bi se mogle poduzimati korektivne i preventivne mjere, da se može vršiti vrednovanje usaglašenosti sa zakonskim zahtjevima.

Ove standardne operativne procedure se primjenjuju u svim sektorima Bosnalijeka. Opseg monitoringa je u granicama lokacije i neposredne blizine lokacije.

Obrazložiti izbor tehnologije i objasniti (uključujući i finansijske aspekte) zašto, ukoliko je bilo potrebno, nije implementirana tehnologija predložena u tehničkim uputstvima o najboljim raspoloživim tehnikama.

S obzirom da fabrika Bosnalijek posjeduje Certifikat za sistem upravljanja prema ISO 14001:2015. to se i proizvodnja obavlja u skladu sa standardima i tehničkim uputstvima o najbolje raspoloživim tehnikama.

Detaljno obrazložiti sva odstupanja od emisija vezanih za primjenu najboljih raspoloživih tehnika.

U dosadašnjem radu fabrike, na osnovu sprovedenih monitoringa i usporedbom sa primjenom najbolje raspoloživih tehnika, nije bilo odstupanja.

10. Program za unapređenje rada pogona/postrojenja

Prijedlog programa za unapređivanje rada pogona/postrojenja u cilju zaštite okoliša

U svrhu unapređenja rada pogona fabrike Bosnalijek u cilju zaštite okoliša potrebno je izvršiti utvrđivanje područja i dijelova proizvodnog postupka koji najviše pridonose emisijama i potrošnji energije i koji imaju najveći potencijal za poboljšanje.

Kako bi se to postiglo, neophodno je izvršiti analizu dosadašnjeg monitoringa i evidencija, te ukoliko je potrebno izvršiti dodatna praćenja procesa i nastalih emisija.

Kada se na osnovu dobijenih podataka utvrdi koja su to područja i proizvodni postupci koji najviše pridonose emisijama i potrošnji energije, potrebno je sagledati postupke i mogućnosti za smanjenje emisija i potrošnje energije na najmanju moguću mjeru.

Nakon što se izvrše određena unaprjeđenja, nastaviti sa redovnim ažuriranjem situacije (jednom godišnje) i preduzimati daljnje korake nakon provedbe utvrđenih mjera.

Potrebno je i dalje sprovoditi monitoring emisija u zrak iz kotlovnice i ventilacionih ispusta definisanih parametara.

Program unaprjeđenja obuhvata sljedeće aktivnosti:

- u narednom periodu izvršiti monitoring ispravnosti rada filtera radi provjere uticaja na okoliš
- vršiti stalnu edukaciju zaposlenika o aspektima praćenja i kontrole proizvodnog procesa u svrhu zaštite okoliša prema propisanim procedurama
- obezbjediti redovan monitoring na svim ispustima u okoliš od strane ovlaštenih institucija

Navesti i opisati mjere kojima će se eliminisati ili svesti na najmanji mogući nivo sva odstupanja od performansi najboljih raspoloživih tehnika

Potrebno je izvršiti određena poboljšanja u smislu:

- vođenja evidencija o svim preduzetim aktivnostima
- redovno sporovođenje monitoringa emisija u zrak, vodu i buku od strane ovlaštenih institucija
- redovno voditi evidenciju o količinama i vrstama otpada
- odrediti vremenski period (polugodišnji/godišnji) u kojim će se vršiti analiza dobijenih rezultata
- redovno vršiti edukaciju zaposlenika iz oblasti zaštite okoliša kao i zaštite na radu i zaštite od požara

Koji su rokovi predloženih mjera programa?

Predložene mjere su organizacionog karaktera i prema procedurama i zakonskim normama.

Svim radnicima Bosnalijeka propisano je da učestvuju u gradnji i provođenju Sistema upravljanja kvalitetom okolinom, zdravljem i sigurnošću, a što je regulisano procedurom.

Svi radnici Bosnalijeka imaju odgovornost da se: pridržavaju mjera zaštite okoliša; učestvuju u gradnji i provođenju sistema upravljanja kvaliteta, okolinom i zaštitom zdravlja i sigurnosti; iniciraju akciju(e) u cilju sprječavanja neusklađenosti u sistemu okolinskog upravljanja; poštuju i u radu primjenjuju dokumentaciju sistema okolinskog upravljanja;

Politiku QHSE, interne procedure i uputstva, ostale interne akte, zakonske zahtjeve i sl., edukuju se za rad na radnom mjestu, a koja uključuje i upoznavanje sa dokumentacijom sistema upravljanja kvalitetom, okolišem i zaštitom zdravlja i sigurnosti. Do ishodovanja (produženja) nove okolinske dozvole vršiti monitoringe emisija u zrak, vodu i intenzitet nivoa okolinske buke u skladu sa važećom okolinskom dozvolom.

Finansijska procjena predloženih mjera programa (izraziti u konvertibilnim markama)

INTERNI, EKSTERNI I TEKUĆI TROŠKOVI		FINANSIJSKA PROCJENA PREDLOŽENIH MJERA					
		zaštitu zraka i klime	upravljanje otpadnim vodama	upravljanje otpadom	smanjenje buke (isključena zaštita na radnom mjestu)	zaštita biološke raznolikosti i pejzaža/ krajolika	ostale djelatnosti zaštite okoliša
		a	b	c	e	f	g
A) INTERNI TEKUĆI TROŠKOVI (NASTALI U IZVJEŠTAJNOJ JEDINICI) - UKUPNO (1+2+3)		416.800,00	100.000,00	110.000,00	/	36.000,00	720,00
1	Troškovi za rad i održavanje uređaja za zaštitu okoliša (korištenje materijala i energije)	104.000,00	12.000,00	/	/	3.000,00	/
2	Troškovi za zaposlene koji su uključeni u aktivnosti vezane za zaštitu okoliša	312.800,00	88.000,00	110.000,00	/	33.000,00	*
3	Troškovi za upravljanje, obrazovanje i drugi izdaci koji su povezani sa zaštitom okoliša	/	/	/	/	/	720,00
B) EKSTERNI TEKUĆI IZDACI (PLAĆENI DRUGIMA)²⁾ - UKUPNO (4+5+6)		17.900,00	10.400,00	100.000,00	200,00	36.000,00	450,00
4	Plaćanje naknada za usluge u vezi za zaštitom okoliša ³⁾	8.400,00	8.600,00	100.000,00	/	/	/
5	Troškovi za nadzor (monitoring)	9.500,00	1.800,00	/	200,00	/	450,00
6	Ostali tekući troškovi, navesti:	/	/	/	/	/	/
TEKUĆI TROŠKOVI ZA ZAŠTITU OKOLIŠA - UKUPNO (A+B)		434.700,00	110.400,00	210.000,00	200,00	72.000,00	1.170,00

Procjena rezultata uvođenja svake od mjera iz programa na smanjenje emisija, energetsku efikasnost, korišćenje sirovina, vode i energije.

Imenovana osoba za praćenje uticaja na okoliš i sprovođenje edukacije ostalih zaposlenika mora se prethodno educirati o svim aspektima zaštite okoliša kao i zakonskoj legislativi iz ove oblasti, a potom educirati ostale zaposlenike. Imenovana osoba koja će se baviti poslovima zaštite okoliša obezbjeđuje da se u toku izvođenja svakodnevnih aktivnosti vrši stalna kontrola mogućih uticaja na sve sastavnice okoliša, kako bi kroz evidencije mogla preduzimati odgovarajuće mjere, te znatno uticati na smanjenje uticaja na okoliš.

Opisati način izvještavanja o rezultatima izvršenja mjera odnosno predloženog programa.
Način izvještavanja o rezultatima izvršenih mjera obuhvata niz aktivnosti u smislu uvođenja procedura i vođenja evidencija o planiranim i preduzetim mjerama u skladu sa ustanovljenim programom za unapređenje pogana u smislu zaštite okoliša. Imenovana osoba za vođenja poslova zaštite okoliša, treba voditi redovnu evidenciju o svim aspektima zaštite okoliša, potrošnjama energenata, potrošnji vode, monitoringu emisija, pravilnom razvrstavanju i količinama nastalog otpada i ostalim poslovima vezanim za zaštitu okoliša, i o svemu izvještavati menadžment koji će vršiti provjeru sprovođenja planiranih mjera.
Navesti referentni dokument/a NRT (naziv, web stranica):
1. Referentni dokument o najboljim raspoloživim tehnikama (RDNRT) za proizvodnju organskih finih hemikalija (OFC) (Izvornik: RDBAT Manufacture of Organic Fine Chemicals OFC) https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/sites/default/files/2019-11/esb_bref_0706.pdf

11. Sprječavanje nesreća većih razmjera i reakcije u akcidentnim slučajevima

Fabrika „Bosnalijek“ d.d. Sarajevo ima izrađen Plan sprečavanja nesreća velikih razmjera koji je u Izvještaju o stanju sigurnosti priložen u ovom Zahtjevu.

Koordinate lokacije rizičnog pogona/postrojenja prema državnom koordinatnom sistemu	Skladište otapala Etanola i Izopropanola	
Koordinate lokacije susjednih pogona/postrojenja prema državnom koordinatnom sistemu	Skladište tečnih zapaljivih sirovina Rezervoar LUEL-a (Loživog ulja ekstra lakog)	
Kategorija pogona/postrojenja koje je predmet zahtjeva		niži razred pogona/postrojenja
	*	viši razred pogona/postrojenja
Projektovani kapacitet rizične jedinice pogona/postrojenja	Pogon za proizvodnju tečnih i polučvrstih formi lijekova - TPFL (Pogon 2) - Skladište otapala ETANOLA i IZOPROPANOLA u količini: ETANOL 96% = 16t , IZOPROPANOL 100% = 10,2t ;	
Projektovani kapacitet ostalih susjednih jedinica	Skladište tečnih zapaljivih sirovina u količini: ETANOL 96% = 18t , IZOPROPANOL 100% = 12t ; Kotlovnica - Rezervoar LUEL-a (Loživog ulja ekstra lakog) = 300t ;	

Slika 11.1.: Satelitski prikaz lokacije rizični skladišta/rezervoara na lokaciji Bosnalijeka d.d.

Vrsta (naziv) opasne supstance u postrojenju.	1. ETANOL 96% 2. IZOPROPANOL 100% 3. Goriva,dizelsko gorivo	
Hemijska oznaka opasne supstance	1. C_2H_5OH – ETANOL 96% 2. C_3H_7OH – IZOPROPANOL 100% 3. Goriva,dizelsko gorivo	
CAS broj	1. CAS broj: 64-17-5 – ETANOL 96% 2. CAS broj: 67-63-0 – IZOPROPANOL 100% 3. CAS broj: 68334-30-5	
Kategorija opasne supstance	Opasna tvar	Ethanol 96% 2-Propanol (Izopropanol) 100%
	Cas broj	64-17-5 67-63-0
	Molarna masa	46,07 g/mol 60,1 g/mol
	UN broj	UN 1170 UN 1219
	Ispravno otpremno ime UN („Proper Shipping Name“)	ETHANOL ISOPROPANOL
	Klasa(e) opasnosti u transportu	3 – Zapaljiva tečnost 3 – Zapaljiva tečnost
	Skupina pakovanja	II II
	Štetni učinci za okoliš	Ne smije dospijeti u okoliš Ne smije dospijeti u okoliš
	Razvrstavanje prema Uredbi (EZ) br. 1272/2008 (CLP)	

	Piktogrami opasnosti / rizika GHS02 GHS07		
Oznake upozorenja	H225 - Lako zapaljiva tekućina i para. H319 - Uzrokuje jako nadraživanje oka. H336 - Može izazvati pospanost ili vrtoglavicu.	H225 - Lako zapaljiva tekućina i para. H319 - Uzrokuje jako nadraživanje oka. H336 - Može izazvati pospanost ili vrtoglavicu.	
Oznake obavijesti	P210 - Držati dalje od izvora topote, vrućih površina, varnica, otvorenog plamena i ostalih izvora paljenja. Zabranjeno pušenje. P240 - Uzemljiti i učvrstiti kontejner i opremu za pretakanje hemikalije. P305 + P351 + P338 - U SLUČAJU DODIRA S OČIMA: Pažljivo ispirati vodom nekoliko minuta. Ukloniti kontaktna sočiva ukoliko ih nosite i ako se ona lako uklanjuju. Nastaviti ispiranje. P403 + P233 - Skladištiti na mjestu sa dobrom ventilacijom. Čuvati u dobro zatvorenoj ambalaži.	P210 - Držati dalje od izvora topote, vrućih površina, varnica, otvorenog plamena i ostalih izvora paljenja. Zabranjeno pušenje. P240 - Uzemljiti i učvrstiti kontejner i opremu za pretakanje hemikalije. P305 + P351 + P338 - U SLUČAJU DODIRA S OČIMA: Pažljivo ispirati vodom nekoliko minuta. Ukloniti kontaktna sočiva ukoliko ih nosite i ako se ona lako uklanjuju. Nastaviti ispiranje. P403 + P233 - Skladištiti na mjestu sa dobrom ventilacijom. Čuvati u dobro zatvorenoj ambalaži.	

	Opasna tvar	Loživo ulje ekstra lako (LU EL) ≤ 100%
Cas broj		68334-30-5
Molarna masa		/
UN broj		UN 1202
Ispravno otpremno ime UN („Proper Shipping Name“)		Plinsko ulje ili dizelsko gorivo ili ulje za loženje, lako
Klasa(e) opasnosti u transportu		3 – Zapaljiva tečnost
Skupina pakovanja		III
Štetni učinci za okoliš		Otrovno za vodenim okoliš s dugotrajnim učincima. Morski onečišćivač.
Razvrstavanje prema Uredbi (EZ) br. 1272/2008 (CLP)		
Piktogrami opasnosti rizika	/	
Oznake upozorenja		H226 - Zapaljiva tekućina i para. H304 - Može biti smrtonosno ako se proguta i uđe u respiratorni sistem. H315 - Nadražuje kožu. H332 - Štetno ako se udiše. H351 - Sumnja na moguće uzrokovanje raka. H373 - Može uzrokovati oštećenje organa tokom produžene ili ponavljane izloženosti. H411 - Otrovno za vodenim okoliš s dugotrajnim učincima.
Oznake obavijesti		P210 - Držati dalje od izvora topote, vrućih površina, varnica, otvorenog plamena i ostalih izvora paljenja. Zabranjeno pušenje. P261 - Izbjegavati udisanje prašine/dima/plina/magle/pare/aerosola. P280 - Nosit zaštitne rukavice/zaštitno odijelo/zaštitu za oči/zaštitu za lice. P301 + P310 - AKO SE PROGUTA: Odmah nazvati CENTAR ZA KONTROLU TROVANJA ili ljekara.

		P331 - NE izazivati povraćanje. P501 - Odložiti sadržaj/spremnik u skladu sa zakonodavstvom.
Maksimalna količina u tonama		Skladište tečnih zapaljivih sirovina u količini: ETANOL 96% = 18t , IZOPROPANOL 100% = 12t ; Kotlovnica - Rezervoar LUEL-a (Loživog ulja ekstra lakog) = 500 t ;
Agregatno stanje opasne supstance		tečno
Način skladištenja opasne supstance u pogonu/postrojenju		<p>Podzemni spremnik</p> <p>X Nadzemni spremnik (Rezervoar Luel-a) Skladištenje LUEL-a obavlja se u nadzemnom rezervoaru kapaciteta 500t, ali se u rezervoaru skladišti maksimalno 300t.</p> <p>Procesna oprema</p> <p>Cjevovod</p> <p>Ostalo (opisati) Skladištenje Etanola 96% i Izopropanola 100% se vrši u plastičnim buradima od cca 200 l smještenim na nepropusnim tankvanama.</p>
Navesti listu mogućih situacija koje mogu imati uticaj na okoliš (unijeti dodatne redove po potrebi)		
Na lokaciji Bosnalijek d.d. prepoznate su sljedeće moguće nesreće većih razmjera ili akcidentne situacije : zemljotres, požar, eksplozija i druge havarije prirodnog gasa, nafte i naftnih derivata, te energetskih postrojenja i kotlovnica (u daljem tekstu prirodne i druge nesreće), koje mogu imati uticaj na okoliš.		
Vrsta opasnosti :		
<ul style="list-style-type: none"> - vatra, - eksplozija, - oblak toksičnog gasa, - emisija i/ili ispuštanje opasnih supstanci u okoliš. 		
Način nastanka nesreće je da uslijed nekontrolisanog izljevanja skladišta ili rezervoara nastaje potencijalno zagađenje okoliša, požar i/ili eksplozija uzrokovana izljevanjem susptance i to:		
<ul style="list-style-type: none"> • Nepažnjom i/ili nepravilnim rukovanjem; • Nepoštivanjem zakonskih i/ili internih procedura i/ili uputstava; 		

- Neispravnom i/ili oštećenom opremom;
- Drugim uzrocima npr. prirodne nepogode i sl.

Također, jedan od načina nastanka nesreće je nekontrolisano izljevanje supstance prilikom manipulacije istom (utovar-istovar, transporta, pretakanja i sl.u ili iz skladišta ili rezervoara uzrokovano:

- Nepažnjom i/ili nepravilnim rukovanjem;
- Nepoštivanjem zakonskih i/ili internih procedura i/ili uputstava;
- Neispravnom i/ili oštećenom opremom;
- Drugim uzrocima npr. prirodne nepogode i sl.

Mogući uzroci havarija na gasnom sistemu:

Prirodni gas koji se distribuira gradskom gasnom mrežom je potencijalna opasnost iz osnovnog razloga što se sastoji od cca 85% metana, te je lako zapaljiv, a u određenim uslovima, mješavine sa vazduhom i eksplozivan.

Kako su svi gasovodi pod pritiskom izloženi stalnoj opasnosti od oštećenja, to se kod procjene opasnosti tretiraju zajedno sa svojim elementima kao izduženi sudovi pod pritiskom, te je jasno da se transport i distribucija gasa uvijek vrši uz visok stepen opasnosti. Havarije mogu nastupiti uslijed: djelovanja prirodnih sila, djelovanje čovjeka, zakazivanje tehnoškog funkcionisanja sigurnosnih komponenti.

Opasnosti od gasa se beziraju na sljedećem:

- Prirodni gas, osim smjese gorućih gasova -metana, etana, propana, butana, vodika čine i negorivi gasovi - azot, CO₂, vodena para te razne primjese kao što su smole, prašina, naftalin, sumpor, vodnik i amonijak.
- Pri eksplozivnoj smjesi metana u gasu sa vazduhom, u cijevi i kanalima sa dovoljno velikim dužinama i površinama poprečnog presjeka, dolazi do jedne vrste brzog paljenja koje prelazi u detonaciju. U stvarnosti detonacija se događa srazmjerno rijetko, ali se ne smije isključiti.

Uzroci havarija od nafte i naftnih derivata:

- skladištenje naftnih derivata,
- transport ovih materija,
- prepumpavanje, pretakanje i manipulacija ovim materijama,
- subjektivni faktori - djelovanje čovjeka,
- električna struja, elektroenergetska postrojenja, instalacije i uređaji na mjestima ugroženim od eksplozivnih smjesa, uslijed pregrijavanja električnih provodnika, kratkog spoja, varničenja i el.luka uređaja,
- samozapaljivanje,
- toplotno djelovanje zračenjem sunca, udar groma i sl.

Opasnosti na energetskim postrojenjima

Elektroenergetska postrojenja mogu također biti uzročnici raznih havarija, požara i eksplozija ukoliko nisu izgrađeni prema propisima u smislu sigurnosti instalacija, prenosa energije do potrošača energije, njihove opterećenosti i ukoliko se ne vrši njihovo pravovremeno i stručno tehničko održavanje.

Potencijalnu opasnost predstavljaju trafo stanice koje se nalaze ugrađene u objekte. Na lokaciji kompanije Bosnalijek, trafo stanica se nalazi unutar objekta PDC i TPFL.

Opisati postojeće ili predložene mjere, uključujući procedure za akcidentne slučajeve s ciljem smanjivanja uticaja emisija izazvanih prilikom nesreća, ili istjecanjem u okoliš

U zaštiti od nesreća većih razmjera i akcidentnih situacija, posebna pažnja se obraća procesu skladištenja i korištenja eksplozivnih materija i zapaljivih tečnosti, ispravnosti električnih, ventilacionih, gasnih, kotlovodnih, toplovodnih, dimovodnih i drugih instalacija i uređaja, te ispravnosti sistema dojave i gašenja požara, unutrašnje i vanjske hidrantske mreže, požarnih stepenica, pomoćnih izlaza na prilazne požarne puteve, kao i na održavanju protivpožarnih sredstava rada.

Sistem dojave lokacije Bosnalijek d.d. je realiziran sa adresibilnim sistemom javljača požara System sensor uz korištenje adresibilnih mikroprocesorskih vatrodojavnih centrala – kontrol panela Labor Strauss Wien.

Na kontrol – panele su priključeni:

- automatski javljači požara,
- ručni javljači požara,
- alarmne sirene,
- kontrol moduli za upravljanje relejima,
- monitor moduli za priključenje detektora plina, vlage i temperature,
- opcija za priključenje drugih sistema kao napr. sistem za zatvaranje ventilacionih klapni, uključenje automatskog gašenja požara i sl.

Svi kontrol paneli su preko optičke komunikacione infrastrukture spojeni sa PC računarom sa kojeg je moguće programirati svaki kontrol panel.

Sistem vatrodojave kompanije Bosnalijek d.d. se sastoji od devet vatrodojavnih centrala – kontrol panela od kojih je centrala u Ulaznom objektu „Master“, a preostalih osam su „Slave“ centrale.

Potrebno je naglasiti da su pojedini objekti na lokaciji , u zavisnosti od namjene, opremljeni automatskim sistemima za gašenje sa CO₂ (Skladište tečnih zapaljivih sirovina), aerosolom (server sala IT-a) kao i sprinkler sistemom (objekat PDC) i gasom NOVEC i FM200, a klima sistemi su opremljeni požarnim klapnama.Svi sistemi su uvezani putem sistema vatrodojave lokacije.

Lokacija Bosnalijek d.d. je pokrivena vanjskom hidrantskom mrežom koja se sastoji od podzemnih i nadzemnih hidranata.Svi objekti na lokaciji posjeduju odgovarajuće unutrašnje hidranete kao o potrebne ručne aparate za gašenje početnog požara sa prahom i CO₂.

Za slučajeve akcidentnog isticanja medija (napr. LUEL-a, tečnih sirovina ili gotovih proizvoda), ugrađene su odgovarajuće tankvane i razrađen redoslijed postupaka za neutralisanje posljedica nesreće ili akcidentne situacije.

Usljed prirodnih ili tehnoloških uzroka, može doći do nesreća većih razmjera kao što su požar i/ili eksplozija i druge havarije prirodnog gasa, nafte i naftnih derivata, zapaljivih sirovina i sl.

Na osnovu vrste nesreće se poduzimaju aktivnosti za oticanje posljedica kao i angažovanje odgovarajućih internih i eksternih službi za saniranje posljedica.

Nakon izvršenog upozoravanja uposlenika, potrebno je provesti mjere za smanjenje posljedica po ljude unutar pogona i postrojenja, kao i za smanjenje nastanka materijalne štete.

Nakon uključivanja alarmne sirene, primjenom SOP-e „Protivpožarna i životna sigurnost na lokaciji Bosnalijeka“, održavanjem evakuacionih pravaca prohodnim, te kretanjem u smjeru panik rasvjete, smanjuje se rizik širenja štetnih posljedica po ljude i materijalna dobra unutar pogona i postrojenja.

Prilikom napuštanja radnog mjesta potrebno je, po mogućnosti, isključiti el. energiju na sklopci ili pozvati električara (lokal 1462) da isključi el. energiju. Također, ako postoji mogućnost, potrebno je isključiti i ostale energente. Prilikom evakuacije na zadano zborni mjesto, pomoći nesposobnim i povrijeđenim da i oni što prije budu evakuisani iz ugroženog prostora.

Početne požare gasiti raspoloživim aparatima za gašenje požara i priručnim sredstvima (aparati raspoređeni po objektima u skladu s Uputstvom za ponašanje zaposlenika kod akcidentnih situacija-layout).

Za druge vidove nesreća i akcidentnih situacija, svaki sektor je izradio Izvještaj o stanju sigurnosti u svom djelokrugu rada, u kojima su izvršili identifikacije mogućih rizika nastajanja nesreća i akcidentnih situacija, na osnovu kojih su sačinili odgovarajuće Unutrašnje planove intervencije za slučajeve nesreća i akcidentnih situacija.

Na zbornim mjestima pružiti prvu medicinsku pomoć povrijeđenim, organizovati evakuaciju iz ugrožene zone lako zapaljivih materija, materijalnih dobara, vrijednosnih papira itd., organizovati raskrčenje svih eventualno zakrčenih komunikacija (evakuacionih puteva, prolaza, prilaza hidrantima i sl.).

Za otkljanjanje posljedica potrebno je poduzeti mјere koje obuhvataju radnje i postupke kojima se obezbjeđuje zaštita ljudi i materijalnih dobara i sprječavanje daljeg širenja posljedica, odnosno ublažavanje dejstva prirodnih i drugih nesreća.

Navesti mјere koje se preduzimaju u akcidentnim slučajevima izvan normalnog radnog vremena (noć, vikend, praznici)

Dato je pojašnjenje u prethodnim poglavljima

Opisati postupke u slučajevima različitih od uobičajenih (puštanje u rad, curenja, defekti, kratkotrajni prekidi, itd.)

Dato je pojašnjenje u prethodnim poglavljima

Navesti rokove za preduzimanje određenih aktivnosti i mјera, te odgovorne osobe

Dato je pojašnjenje u prethodnim poglavljima

12. Opis ostalih mjera radi usklađivanja sa osnovnim obavezama operatera, sa fokusom na mjere nakon zatvaranja ili rušenja postrojenja. Remedijacija, prestanak aktivnosti, restart (ponovno paljenje/puštanje u rad) i briga po prestanku aktivnosti.

Opisati postojeće, ili predložene mjere za smanjenje uticaja na okoliš po prestanku rada dijela ili cijele instalacije, uključujući i mjere za brigu o potencijalnim zagađujućim ostacima poslije zatvaranja.

Trenutno se ne planira prekid rada fabrike „Bosnalijek“ d.d. Prije prestanka rada uradile bi se analize i procjena uticaja fabrike na okoliš te donijele neophodne mjere sanacije cjelokupnog prostora na kome je postojao uticaj pogona na okoliš.

Osnovna obaveza operatera je zaštita okoliša koja obuhvata mjere koje se primjenjuju u svrhu sprečavanja neželjenih posljedica po ljudi i okolinu.

Koji će se tretman/aktivnosti sprovoditi zavisi od:

- vrste i osobina otpadnih materija
- količine otpadnih materija
- zaštite čovjeka i njegove okoline (mogučnost zagađenja zemljišta, vode, zraka, mogučnost izbjivanja požara, ostali zdravstveni i estetski faktori)
- štednja prirodnih resursa (sirovine, energija i zemljište)
- ekonomski efekti (investicioni troškovi, troškovi rušenja ili zakopavanja, vrijednost regenerativnih sirovina)
- zakonski propisi

Za provođenje i kontrolu mjera zaštite odgovorne su inspekcijske službe i odgovorna lica u preduzeću, kao i svi zaposlenici.

Rezultati ispitivanja lokacije u odnosu na postojeća zagađenja tla i podzemnih voda iz samog pogona/postrojenja, ili prijedlog za provedbom takvog ispitivanja prijedlog vremenskog okvira

U neposrednoj blizini lokacije fabrike Bosnalijek ne nalaze se pogoni i postrojenja koja bi svojim radom imala negativan uticaj na zagađenje tla i podzemnih voda. Nepostoje informacije da je takvih zagađenja bilo u periodu prije izgradnje fabrike „Bosnalijek“.

S obzirom da proizvodni (tehnološki) procesi koji se odvijaju u predmetnoj fabrici nemaju negativne uticaje na tlo i podzemne vode, te da ni ranije nije bilo evidentiranih postojećih zagađenja, nije potrebno vršiti ispitivanja ni u narednom periodu.